

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΕ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓ. ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19.—Τηλ. 227-689 | 1-15 ΙΟΥΝΙΟΥ 1968 | ΑΡΙΘ. 11-12

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΔΟΣ

Α'

1. Ἡ Ἑλληνικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἐνῶ ἔχεται στερρῶς τῆς Ἱερᾶς Ἀποστολικῆς Παραδόσεως, διατηροῦσα ἀπαρασαλεύτους τοὺς θεσμούς, τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἀποφάσεις τῶν τε Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἀλλὰ καὶ τῶν Τοπικῶν, τὰς διασφαλιζούσας τὴν ἐν ἀποστολικῷ Πνεύματι ζωὴν καὶ δράσιν αὐτῆς· ἐνῶ σέβεται καὶ τηρεῖ ἀμετακινήτους τοὺς ἐπὶ τῶν ἱερῶν ἐθίμων καὶ ἡθῶν ἐπιστηριζομένους κανόνες καὶ ἐνῶ εὐλαβεῖται τὰς γνώμας τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ θεωρεῖ ταύτας ἀνεπισφαλεῖς ὁδηγούς· ἐν τῷ καθόλου σωτηριῶδι ἔργῳ αὐτῆς· ἐν τούτοις ἠκολούθησεν ἐξ ὑπ' ἀρχῆς ἀρχὰς προοδευτικὰς ἐφ' ὅλων τῶν πεδίων τῆς ζωῆς καὶ τῆς δράσεώς της, ἐμπνεομένη πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ μεγαλοφυοῦς καὶ θεοπνεύστου πνεύματος τοῦ μεγάλου ἀποστόλου τῶν Ἑθνῶν Παύλου.

2. Τὴν δὲ προοδευτικὴν αὐτῆς ἐπέδειξε καὶ ἀπέδειξεν ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία ἐπὶ ὅλων τῶν πεδίων τῆς ζωῆς καὶ τῆς δράσεώς της, ἀπὸ τῆς θεωρίας καὶ τῆς σκέψεως ἐν τῇ ἀναπτύξει τῆς Θεολογίας της, τῶν ἀρχῶν καὶ ἀληθειῶν τῆς Πίστεώς της, τοῦ δόγματός της, μέχρι καὶ τῶν παντοειδῶν καὶ ποικιλωτάτων μέσων τῆς Λατρείας καὶ τοῦ καθόλου ψυχοσωτηριολογικοῦ, ἠθικοδιδασκτικοῦ καὶ ἱεραποστολικοῦ ἔργου αὐτῆς. Εἰς ἐν καὶ μόνον ἡ ἡμετέρα Ἑλληνικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἔμεινε, μένει καὶ θὰ μένη ἑσασὶ ἀκλινής καὶ ἀμετακίνητος, εἰς τὰς Ἀληθείας τῆς Πίστεως, ὡς αὐταὶ διε-

τυπώθησαν καὶ καθωρίσθησαν διὰ παντός ὑπὸ τῶν Ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ ἀποτελοῦν ἕκτοτε βίωμα διὰ τὸ ὅλον Σῶμα τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

3. Ἡ Ἑλληνικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία συντηρητικὴ ἐκεῖ, ἐνθα πρόκειται περὶ διασφάλισέως τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεώς της, γίνεται συγχρόνως ἀξιοθαυμάστως προοδευτικὴ, ἐνθα πρόκειται νὰ ὠφελθῇ καὶ νὰ ὠφελήσῃ, νὰ διδαχθῇ καὶ νὰ διδάξῃ, νὰ πλουτισθῇ καὶ νὰ πλουτίσῃ, νὰ κατοχυρωθῇ καὶ νὰ κατοχυρώσῃ, νὰ ἐποικοδομηθῇ καὶ νὰ ἐποικοδομήσῃ, ἐν Πίστει καὶ Ἀληθείᾳ, τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμά της. Τότε δὲν φοβεῖται οὔτε τὰς παρεξηγήσεις, οὔτε τὰς ἀντιθέσεις, οὔτε τὰς ἐχθρικὰς διαθέσεις, οὔτε τὰς ἀποσχίσεις καὶ διαιρέσεις ἐκ μέρους τῶν ἀντιτιθεμένων. Αὕτη βαδίζει ἀτρόμητος τὴν ὁδὸν τῆς προόδου καὶ τῆς ἀνόδου· τὴν ὁδὸν τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς ἐποικοδομῆς· τὴν ὁδὸν τῆς παιδαγωγίας καὶ τῆς μορφώσεως. Καὶ ἰδοὺ πῶς.

4. Εἰς τὰ πρῶτα βήματα τῆς ἐκκινήσεώς της, δέχεται τὴν ἀγαθὴν ἐπίδρασιν τοῦ παλαιοδιαθητικοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, ἰδίᾳ ἐν τῇ Λατρείᾳ καὶ τῇ ἠθικοθεολογικῇ καὶ θρησκευτικῇ ἢ κατηχητικῇ ἐποικοδομῇ καὶ διδαχῇ. Μετὰ μικρόν, ἀξιοποιεῖ τὰ ἀγαθὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ. Τὸ μορφωτικὸν ἰδεῶδες τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, προσδέχεται καὶ διαμορφοῖ κατ' ἴδιον τρόπον, πρὸς καλλιέργειαν, ψυχικὴν καὶ σωματικὴν, τοῦ θαυμασίου πλάσματος τοῦ Δημιουργοῦ, ἦτοι τοῦ ἀνθρώπου. Πλατωνικὴ καὶ Νεοπλατωνικὴ Φιλοσοφία,

Στοά και 'Επικούρειοι δίδουσι τὰ ἐξαιρέτα προϊόντα τῆς διδασκαλίας των διὰ τὴν ἠθικὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ 'Ελληνορθόδοξος 'Εκκλησία οὐ μόνον ἐπιδοκιμάζει, ἀλλὰ καὶ θεωρεῖ ταῦτα τὰς πρώτας βάσεις τῆς ἠθικῆς ἐποικοδομῆς τῶν πιστῶν της.

5. "Ετι πλέον, ἡ 'Εκκλησία ἡμῶν πρώτη, στοιχοῦσα τῷ παραδείγματι τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν 'Ελληνιστικὸν κόσμον, τὸν κόσμον ἰδίᾳ τοῦ Πνεύματος, τὸν ὁποῖον καταβάλλει προσπαθείας, ὅπως προσεταιρισθῇ, ἐχθρικῶς διακείμενον τὸ κατ' ἀρχὰς πρὸς τὴν Νέαν Θρησκείαν. Καὶ τὸ ἐπιτυγχάνει. Τομᾶ μάλιστα τὴν ἀγνοτέραν σκέψιν τῶν σοφῶν 'Ελλήνων νὰ προσαρμόσῃ πρὸς τὰ χριστιανικά 'Ιδεώδη. Καὶ τὸ ἐπιτυγχάνει. Γλῶσσα 'Ελληνική, Σκέψις 'Ελληνική, Ἀγωγή καὶ Παιδεία 'Ελληνική, Ὁρολογία Φιλοσόφων 'Ελλήνων, Ποίησις, Τέχνη, Ρητορεία, τὰ πάντα τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν τῆς 'Εκκλησίας. Καὶ αὕτη ἀξιοποιεῖ ταῦτα εὐστόχως· οἰκειοποιεῖται ταῦτα· διερμηνεύει κατὰ τὰς ἀρχὰς της τὰς ἐννοίας καὶ τὸ περιεχόμενον τῶν φιλοσοφικῶν διδασμάτων· ἐκχριστιανίζει ἐν πολλοῖς ταῦτα· διερμηνεύει ταῦτα μεταφυσικῶς καὶ ἐφαρμόζει τὰ ἐγκρυπτόμενα διδάγματα τούτων ἐπὶ τῶν Ἀληθειῶν τῆς Πίστεως. Ὁ Προμηθεὺς Δεσμώτης προμηνύει τὸν Σταυρωθέντα Λυτρωτὴν· οἱ δώδεκα Ὀλύμπιοι θεοί, τοὺς δώδεκα ἀποστόλους. Ἀρχαῖοι μῦθοι, θεοὶ καὶ ἡμίθεοι, ἥρωες καὶ ἀνθρωποποιήσεις ἀρετῶν ἢ κακιῶν, προσαρμόζονται πολλάκις ὑπὸ τῆς 'Εκκλησίας εἰς τὰ ζῶντα πρότυπα τῶν ἁγίων της, τῶν ἀρχῶν της καὶ τῶν δογμάτων της. Μετατρέπονται εἰς σύμβολα, εἰς εἰκόνας, εἰς παραστάσεις· ἀκόμη καὶ τὰ ζῶα καὶ τὰ πτηνὰ καὶ οἱ ἀστέρες, μάλιστα δ' ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη καὶ πάντα τὰ ἄστρα.

6. Καὶ πάντα ταῦτα ἀποτελοῦν διακοσμῆσεις τῶν χριστιανικῶν Ναῶν καὶ σύμβολα ἱερά πρὸς διδασχὴν τῶν χριστιανῶν. Ἡ ἁγία ἡμῶν 'Εκκλησία δέχεται ταῦτα ἐν ἐπιγνώσει. Δὲν ἐκβιάζουσι τὴν 'Εκκλησίαν τὰ ἀρχαῖα πρότυπα, πρὸς Ἐξελληνισμόν ταύτης. Πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Ἡ 'Εκκλησία, ἡ 'Ελ-

ληνικὴ Ὁρθόδοξος 'Εκκλησία, οὔσα ἐξ ἀρχῆς 'Εκκλησία ζωῆς καὶ δράσεως καὶ 'Εκκλησία π ρ ο ὀ δ ο υ, δράττεται τῆς εὐκαιρίας νὰ ἐκμεταλλευθῇ πᾶσαν ἐγκρυπτομένην ἀξίαν, μεταφυσικὴν ἢ ἠθικὴν ἢ μορφωτικὴν εἰς πάντα τὰ εἶδη ποὺ παρήγαγεν ὁ θαυμαστός 'Ελληνικὸς Πολιτισμὸς, καὶ κατορθώνει νὰ χρησιμοποιήσῃ ἐπ' ὠφελείᾳ αὐτῆς ἀπαξάπαντα τὰ ἀγαθὰ τοῦ Πολιτισμοῦ τούτου, ἐκ χ ρ ι σ τ ι α ν ῖ ζ ο υ σ α οὐχὶ τὸν ἀρχαῖον 'Ελληνικὸν Πολιτισμόν, ἀλλὰ τοὺς εὐχύμους καρπὸς τούτου, διὰ τῶν ὁποίων χυμῶν ἠδύνει, εὐγευστοποιεῖ καὶ καθιστᾷ περισσώτερον εὐπρόσδεκτον τὸν ξένον καὶ μυστηριακόν, διὰ τοὺς ἐξ ἔθνῶν προσερχομένους, χαρακτῆρα τῆς Νέας Θρησκείας.

7. Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ λεχθῇ, ὅτι πᾶν ἀγαθὸν τοῦ συγχρόνου Πολιτισμοῦ ὀφείλεται καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον προέρχεται ἐκ τῆς ἡμετέρας 'Ελληνικῆς Ὁρθόδοξου 'Εκκλησίας. Τὰ Μοναστήριά της γίνονται ἐργαστήρια ἀντιγραφῆς Κωδίκων. Χειρόγραφα παραδίδουσι εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ὅ,τι παρήγαγε τὸ 'Ελληνικὸν Πνεῦμα διὰ τῶν αἰώνων, ὁμοῦ μετὰ τῶν ἔργων τῶν Πατέρων καὶ 'Εκκλησιαστικῶν Συγγραφέων. Οὐδὲν ἔργον τῆς κλασσικῆς Ἀρχαιότητος θὰ ἦτο εἰς ἡμᾶς γνωστόν, ἄνευ τῆς ἀντιγραφῆς καὶ διασώσεως τούτων ὑπὸ τῶν φιλοτίμων ἀντιγραφῶν τῶν χειρογράφων ἐν ταῖς Μοναῖς, καθοδηγήσει καὶ ἐπινεύσει τῶν μεγίστων μορφῶν τῆς 'Ελληνικῆς 'Εκκλησίας. Ὁμηρος, Ἡσίοδος, Πίνδαρος, Τραγικοί, Ἐπικοὶ Ποιηταί, Λυρικοί, Πλάτων, Ἀριστοτέλης, σύμπασα ἡ σοφία καὶ ἡ γραμματεία τῆς Ἀρχαιότητος, ἡ Ἱστοριογραφία, αἱ Γνώμαι καὶ Παροιμίαι, ἡ Μυθολογία καὶ αὕτη ἀκόμη ἡ Σατυρικὴ Ποίησις, με ἐπὶ κεφαλῆς τὸν θαυμάσιον Ἀριστοφάνην, ὁ Εὐριπίδης, ὁ Σοφοκλῆς, οἱ Ἀλεξανδρινοί, αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ἐχθρευόμενοι τὴν 'Εκκλησίαν Πλωτῖνος, Πορφύριος, Ἱεροκλῆς, Ἰάμβλιχος, Κέλσος, Ἰουλιανὸς ὁ Παραβάτης, Στωϊκοὶ καὶ Ἐπικούρειοι, Πλούταρχος, Λουκιανὸς καὶ ὅλη ἡ πρώϊμος Ἀλεξανδρινὴ Ἑλληνιστικὴ Σοφία, ὅλη ἡ εἰδωλοατρικὴ Σκέψις τῆς Χριστιανικῆς ἐποχῆς, ἀκόμη τὰ πλεῖστα τῶν αἰρετικῶν συγγραφῶν, διεσώθησαν

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Α'

ΤΗΣ Α.Θ.Π. ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

'Αριθ. Πρωτ. 370

Μακαριώτατε 'Αρχιεπίσκοπε 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφεῖ καὶ συλλειτουργεῖ τῆς ἡμῶν Μετρούπολιτος κύριε 'Ιερώνυμε, Πρόεδρε τῆς 'Ι. Συνόδου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος, τὴν 'Υμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Γηθούσως ἀποδίδομεν τῇ 'Υμετέρα λίαν ἀγαπητῇ καὶ περισπούδαστῳ ἡμῖν Μακαριότητι καὶ τῇ κατ' Ἀδτὴν 'Αγιωτάτῃ 'Εκκλησίᾳ τὸν ἀφ' ἡμῶν καὶ τῶν περὶ ἡμᾶς ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν ἐπὶ τῇ ἀγίᾳ καὶ ἐνδόξῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν 'Αναστάσει ἐόρτιον ἀδελφικὸν ἀσπασμόν, ἐν ἀγάπῃ τὴν 'Αγάπην Ἀδτῆς περιπτυσσόμεθα καὶ τὸ « Ἀληθῶς 'Ανέστη » ἀπὸ καρδίας Ἀδτῆ ἀντιφθεγγόμενοι.

'Η 'Αγία τοῦ Κυρίου ἡμῶν 'Ανάστασις, δι' ἧς ἡ πεπτοκνῖα εἰκὼν τοῦ Ἀδάμ ἐκ τῆς φθορᾶς ἠλευθέρωται καὶ ἡ κτίσις ἀπασα κεκαινούργηται, πληροὶ βαθύτης πνευματικῆς χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης πάντας ἡμᾶς, τοὺς σεμννομένους τῷ τιμίῳ Ἀυτοῦ Ὄνοματι, ἐν ἐκκλησιαίς ὡδὰς εὐχαριστηρίους ἀναφέροντας τῷ πάντα σοφῶς οἰκονομήσαντι καὶ τὸν Κύριον ἐκ νεκρῶν ἐγείραντι Θεῷ Πατρὶ, καὶ ἄσματος ἐπινικίους μεγαλύνοντας τὸν ἐνδόξως ἐκ τοῦ τάφου ἐξαναστάντα καὶ ἡμῖν τὴν ἐλπίδα καὶ τῆς ἡμῶν ἀναστάσεως εἰς ζωὴν

αἰώνιον δωρησάμενον καὶ πρὸς τὴν ἐνότητα τῶν 'Αγίων Ἀυτοῦ 'Εκκλησιῶν σταθερῶς καθοδηγοῦντα.

Ἐθε τῆς ἀγίας ταύτης χαρᾶς ἐπὶ ἔτη ὅτι πλείστον γενοῖτο ἡ 'Υμετέρα γερασμία καὶ πολυφίλητος ἡμῖν Μακαριότης, ἐν ὑγείᾳ καὶ πληρεστάτῃ τῆς ψυχῆς ἀγαλλιάσει μετὰ τοῦ συνέσει Ἀδτῆς πεπιστευμένον εὐσεβοῦς λαοῦ ἐορτάζουσα καὶ πανηγυρίζουσα τὴν κλητὴν καὶ λαμπροφόρον ταύτην ἡμέραν, τὸ μέγα καὶ ἱερώτατον ἡμῶν Πάσχα.

Κατασπαζόμεθα Ἀδτὴν καὶ ἀδθις ἀδελφικῶς ἐν τῷ 'Αναστάντι Χριστῷ καὶ διατελούμεν μετ' ἀγάπης ἀδελφικῆς καὶ ἐξειδιασμένης τιμῆς.

'Αγιον Πάσχα τοῦ 1968.

Τῆς 'Υμετέρας σεβασμιωτάτης Μακαριότητος ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† 'Ο Κωνσταντινουπόλεως ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

Β'

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΜΟΣΧΑΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Μακαριώτατε,

'Αγαπητὲ ἐν Κυρίῳ Μακαριώτατε Δέσποτα!

Χαιρετίζω 'Υμᾶς ἐπὶ τῇ λαμπροφόρῳ καὶ εὐφροσύνῳ ἐορτῇ τῆς 'Αναστάσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ μετ' αἰσθημα

καὶ παρεδόθησαν εἰς ἡμᾶς διὰ τῶν καλῶν κάγαθῶν ἀντιγραφῶν τῶν Κωδίκων, κατὰ τὸ πλείστον ἀσκητῶν τῆς ἐρήμου καὶ τέκνων πιστῶν τῆς 'Εκκλησίας ἡμῶν.

8. 'Η 'Ελληνικὴ 'Ορθόδοξος 'Εκκλησία οὔτε φοβεῖται οὔτε καὶ ὀρρωδεῖ πρὸ οἰουδήποτε κινδύνου ἢ ἐπικρίσεως ἢ ἐτέρας ἀντιδράσεως, προκειμένου νὰ προσλάβῃ ν' ἐὰ στοιχεῖα ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς. 'Ενταῦθα δ' ἀκριβῶς ἔγκειται καὶ τὸ προοδευτικὸν ταύτης πνεῦμα, ὅπερ κατὰ τὴν ἱστορικὴν τῆς διαδρομὴν ἐπεδείξατο. Καὶ τὴν προοδευτικὴν τῆς ἡμετέρας 'Εκκλησίας ἐμβλέπει τις κάλλιον παντὸς ἄλλου εἰς τὴν 'Εκκλησιαστικὴν τῆς Ποίησιν. Μελῳδοὶ καὶ Ποιηταί, Στιχουργοὶ καὶ Ρήτορες συνθέτουν ὕμνους ἐκκλησιαστικούς, Ποιήματα Θρησκευτικά, ἠθικοδιδασκτικά, πολεμικά, ἀντιρρητικά, δογματικά, ἀγιαστικά, συμβολικά, εἰς πάντα τὰ μέτρα—ἀρχαῖα προσ-

ωδιακά ἢ 'Ανακρέοντεια, ἀλλὰ καὶ εἰς ρυθμικά ἢ τονικά, μάλιστα ἀπὸ τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ Μελῳδοῦ (ΣΤ' αἰ.) καὶ ὕστερον. Πᾶν ὅ,τι ἄριστον παρήγετο καὶ προσαπεδέχετο εὐχαρίστως τὸ 'Εκκλησιαστικὸν Πλήρωμα, εἰσήγεν εὐχαρίστως καὶ ἡ ἡμετέρα 'Εκκλησία ἐν τῇ Λατρείᾳ τῆς! Πλήρης ἐλευθερία συνθέσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων, πλήρης ἐλευθερία μελοποιήσεως, πλήρης ἐλευθερία τεχνικῆς ἀρθρώσεως καὶ ἐποικοδομῆς, μέχρι καὶ τῆς ποιήσεως τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δράματος, τοῦ Κοντακίου κλπ. 'Ἰδοὺ καὶ ἐν τῇ 'Εκκλησιαστικῇ Ποίησει ἡ προοδευτικὴ τῆς ἡμετέρας 'Εκκλησίας, μεγαλειώδης, θαυμασία, πλουσιωτάτη, καινοτόμος, ἐλευθέρη μέχρι καὶ τῆς σήμερον, ὄντως θεόπνευστος! Ἀλλὰ θὰ συνεχίσωμεν.

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου

ἀγάπης ἐν Χριστῷ παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε τὸν ἀδελφικόν μου ἀσπασμὸν εἰρήνης καὶ συναγαλλιάσεως.

Ὁ Ἀναστάς ἐκ τοῦ τάφου Σωτῆρ ἡμῶν Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἶθε νὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ εἰσεέλθωμεν εἰς τὴν χαρὰν τῆς Ἀναστάσεώς Του καὶ νὰ δεχθῶμεν εἰς τὰς καρδίας μας τὰς εὐαγγελικὰς ἐποθήμας Του, ἵνα ἡ ζωὴ ἡμῶν εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα διέλθῃ ἐν εἰρήνῃ, ἀμοιβαίᾳ ἀγάπῃ καὶ εὐσεβείᾳ, ἐπ' ἐλπίδι τῆς ζωῆς τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, ἐν ταῖς σκηναῖς τοῦ οὐρανοῦ Πατρὸς, ἐνθα ἡ ἀτελευτήτος χαρὰ.

Ἀληθῶς Ἀνέστη ὁ Χριστός!

Ἐξαιτούμενος τὰς ἀγίας εὐχὰς Ὑμῶν, διατελῶ δλοπύχως ἐν Χριστῷ ἀφωσιωμένος τῇ Ὑμετ. Μακαριότητι.

Πάσχα Χριστοῦ τοῦ 1968.

† Ὁ Μόσχας ΑΛΕΞΙΟΣ

Γ'

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΣΕΡΒΙΑΣ

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, περισπούδατε καὶ ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφέ κι συλλειτουργε τῆς Μετιότητος ἡμῶν, Κύριε Ἱερώνυμε, ἀδελφικῶς περιπτυσσόμενοι ἐν Κυρίῳ τῇ Ὑμετέρῃ Μακαριότητι λίαν ἐγκαρδίως προσαγορεύομεν.

Δεόμενοι τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἡ ἐπιτέλλουσα ἐορτὴ ἐορτῶν, ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κομίσῃ τὴν πληρότητα τῆς πνευματικῆς χαρᾶς εἰς τὴν Ὑμετέρῃ Μακαριότητι, τοὺς Ἀρχιερεῖς, τὸν Κλῆρον καὶ τοὺς πιστοὺς τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, χαιρετίζομεν Ὑμᾶς διὰ τοῦ πασχαλίου χαιρετισμοῦ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Ὁ ἐλεῆμων Θεὸς εἶθε νὰ βοηθήσῃ τοὺς ἀνθρώπους σύμπαντος τοῦ κόσμου, ἵνα μετὰ μεγίστης χαρᾶς δοξολογοῦν τὸ ὄνομα Αὐτοῦ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Μετὰ τῶν εὐχῶν αὐτῶν ἀπαξ ἔτι χαιρετίζομεν Ὑμᾶς καὶ διατελοῦμεν ἀεὶ ἀφωσιωμένος Ὑμῖν ἐν Χριστῷ τῷ Ἀναστάντι ἀδελφός καὶ συλλειτουργός.

Ἐν Βελιγραδίῳ, πρὸ τοῦ Πάσχα τοῦ 1968.

† Ὁ Βελιγραδίου ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Δ'

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Μακαριώτατε,
Λίαν ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι ἀδελφέ,

Μὲ τὴν ψυχὴν πλήρη φωτός, οὗ «νῦν πάντα πεπλήρωται, οὐρανός τε καὶ γῆ καὶ τὰ καταχθόνια» καὶ ὑπερεκχειλίζοντες ἀπὸ τῆς μεγάλης χαρᾶς, ἡ ὁποία τόσον ἐνεθάρρυνε τὰς γυναῖκας, ὥστε νὰ τρέξουν διὰ νὰ ἀναγ-

γείλουν εἰς τοὺς μαθητὰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου, ἀπευθύνομεν πρὸς τὴν Ὑμετέρῃ Μακαριότητι ἐπ' εὐκαιρία αὐτῆς τῆς «ἐορτῆς ἐορτῶν» τὸν δισχιλιετῆ χριστιανικὸν χαιρετισμὸν:

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Θὰ ἠθέλομεν νὰ εἴπωμεν ἀλλήλοις, ὅπως ἄλλοτε οἱ πορευόμενοι εἰς Ἐμμαούς, πόσον φλέγεται ἡ καρδιά ἡμῶν ἐντὸς ἡμῶν, ὅταν ἀκούομεν κατὰ τὰς ἐορτίους ταύτας ἡμέρας τὴν διήγησιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς περὶ τῆς μεγάλης πρὸς τὸν κόσμον ἐκδηλωθείσης ἀγάπης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Πατρὸς, ὅστις «οὕτως ἠγάπησεν τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Υἱὸν τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς Αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον» (Ἰω. 3, 16).

Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν κόσμον «οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἄντι πολλῶν» (Μάρκ. 10, 45). Ὁδὸς «τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδονᾶται, καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα Αὐτὸν εἶναι ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ ὑπὸ Θεοῦ καὶ ἐν κακώσει. Αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν καὶ μεμαλάμισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν· παιδεία εἰρήνης ἡμῶν ἐπ' αὐτόν, τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν» (Ἦσ. 53, 4-5).

Ὁ θεῖος Αὐτρωτῆς ἀρῆκεν εἰς τοὺς μαθητὰς Του καὶ δι' αὐτῶν εἰς τοὺς πιστοὺς ὅλων τῶν ἐποχῶν τὴν ἐξῆς ὑποθήκην: «Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῶν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Ἐν τούτῳ γνωσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ἐὰν ἀγάπῃ ἔχητε ἐν ἀλλήλοις» (Ἰω. 13, 34-35).

Θὰ ἠθέλομεν πρὸ παντός, ὅπως αὐτὴ ἡ ἱερὰ ἀνάμνησις μᾶς κάμῃ νὰ ἐπαναζήσωμεν εὐσεβῶς τὰς ἀγίας ἐνεργείας, διὰ τῶν ὁποίων συντελεσθή ἡ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων ὅπως παρακινήσῃ ἡμᾶς τοὺς ἰθύνοντας τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν νὰ ἀναλογισθῶμεν βαθύτερον τὰ αἷτια, τὰ ὁποῖα ἐμποδίζουσι τὸν χριστιανικὸν κόσμον — ἵνα μὴ ὀμιλήσωμεν περὶ δλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος — νὰ ἀπολαύσῃ τὰ ὑπὸ τῆς μεγάλης ἀγάπης τοῦ Θεοῦ τεθέντα εἰς τὴν διάθεσιν ἡμῶν ἀγαθὰ καὶ τὴν μεγαλειώδη διδασκαλίαν, τὴν κηρυχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Υἱοῦ Αὐτοῦ καὶ σφραγισθεῖσαν διὰ τῆς σταυρικῆς θυσίας.

Φρονοῦμεν, ὅτι ἡμεῖς οἱ ἰθύνοντες τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν ἔχομεν ἱερὸν καθῆκον νὰ καταβάλωμεν πᾶσαν προσπάθειαν, διὰ νὰ ἀδξῆθῃ ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη· διὰ νὰ ἐξαφανισθοῦν αἱ καταθλιπτικαὶ ὕλικαι ἀνάγκαι καὶ αἱ ταπεινωτικαὶ ἠθικαὶ ὀδύνη εἰς πολλὰς περιοχὰς τοῦ κόσμου· διὰ νὰ ἐμποδισθῇ ἡ ἐπανάληψις τῶν ἐνεργειῶν διὰ τῶν ὁποίων ἀφηρέθη ἡ ζωὴ συνανθρώπων μας, ὅπως ἡ μέχρι τοῦ οὐρανοῦ βοῶσα, εἰς τὴν ὁποίαν προέβη προσφάτως «εἷς λευκὸς χριστιανός», ὁ ὁποῖος ἐδολοφόνησε τὸν νέγρον βαπτιστὴν πάστορα Μάρτιν Λουθερ Κίνγκ· διὰ νὰ καταπαύσων πανταχοῦ οἱ πόλεμοι, οἱ ὁποῖοι θερίζουσι τὴν ζωὴν οὐ μόνον τῶν μαχομένων, ἀλλ' ἐπίσης καὶ τὴν ζωὴν παιδιῶν, γυναικῶν καὶ γερόντων καὶ οἱ ὁποῖοι μεταβάλλον εἰς ἐρείπεια οὐ μόνον τοὺς στρατιωτικὸς στόχους, ἀλλὰ καὶ σχολεῖα νοσοκομεῖα καὶ ναοὺς· διὰ νὰ συμβάλωμεν,

δι' ὄλων τῶν δυνάμεων ἡμῶν εἰς τὴν ἐδραΐωσιν τῆς ἀνθρωπότητος ἐπὶ τῶν θεμελίων τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δικαιοσύνης, τῆς καλῆς κατανοήσεως καὶ τῆς εἰρήνης.

Θὰ ἠθέλομεν, τέλος, νὰ εὐχηθῶμεν εἰς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, ὅπως ἐορτάσῃ τὴν ἐορτὴν τοῦ Πάσχα ἐν καλῇ ὑγείᾳ, πνευματικῇ χαρᾷ καὶ θείῳ φωτί, ἐν τῷ μέσῳ τῶ Ἐπισκόπου, τῶν ἱερέων καὶ τῶν πιστῶν τῆς καθ' Ὑμᾶς Ἀγίας Ἐκκλησίας, ἐμπλεως πιστῶν τῶν ἐδεργεσιῶν καὶ δωρεῶν, τὰς ὁποίας ἔφερεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Κατασπαζόμενοι Ὑμᾶς ἀγίῳ φιλήματι, διατελοῦμεν

Βουκουρέστιον, Ἀπρίλιος 1968.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος
Ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι ἀδελφός

† Ὁ Βουκουρεστίνου ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ

Ε'

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Μακαριώτατε,

Χάριτι Θεοῦ, εὐδοκίωμεθα πάλιν εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ ἐορτάσωμεν τὴν λαμπροφόρον ἐορτὴν τοῦ Πάσχα καὶ νὰ ἀπευθύνωμεν πρὸς τὴν Ὑμετέραν λίαν ἀγαπητὴν ἐν Κυρίῳ Μακαριότητα μετ' ἀδελφικῆς ἐγκαρδιότητος τὸν αἰώνιον πασχάλιον χαιρετισμὸν:

Χριστὸς Ἀνέστη!

Τὸ ὑπὸ τῶν ἀγγέλων ἀγγελθὲν θαυμαστὸν γεγονός: «οὐκ ἔστιν ὄδε, ἀλλὰ ἠγέρθη», τὸ ὁποῖον διακηρύττομεν καὶ σήμερον ἐπισήμως, οἰκοδομεῖ τὴν πνευματικὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος, τὴν ὁποίαν κατηύγασεν ἡ πανσοφία καὶ ἡ εὐλογία τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἡ μεγάλη νίκη τοῦ Χριστοῦ πληροῖ τὰς καρδίας μας ἠθικῶν δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι δεσπόζουσι εἰς ἡμᾶς τὰ θνητὰ ὄντα, διὸ μετ' ἀγάπης ἀναφωνοῦμεν: « Ἀδελφοί, περιπτωξώμεθα ἀλλήλους!»

Πόσον εἶναι ἀγλαοὶ οἱ καρποὶ τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἀποκατήλλαξεν ἡμᾶς μετὰ τοῦ Θεοῦ, καθάρισας ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος!

Ἡ ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐγκαθιδρουθεῖσα ἡμέρα τοῦ Πάσχα εἶναι ἡμέρα κοινωνίας μετ' Αὐτοῦ καὶ μετὰ τῆς δυνάμεως τῆς ἀθανάτου Δικαιοσύνης Αὐτοῦ, ἡ ὁποία μᾶς κομίζει τὴν γλυκεῖαν ἐλπίδα καὶ παρακινεῖ τοὺς ἀγαπῶντας τὸν Χριστὸν Χριστιανούς εἰς πνευματικούς ἀγῶνας.

Διαπνεόμενοι ὑπὸ τῶν πασχάλιων σκέψεων αὐτῶν, αἱ ὁποῖαι μᾶς πληροῦν θάρρους ἐν τῇ διακονίᾳ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, τῆς εἰρήνης Του καὶ τῆς δικαιοσύνης Του, συγκαίρομεν ἐκ νέου τῇ Ὑμετέρᾳ λίαν ἀγαπητῇ Μακαριότητι καὶ εὐχόμεθα διακαῶς, ὅπως ἡ ἀγία ἐορτὴ τοῦ Πάσχα τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἀποβῇ ἀστείρευτος πηγὴ πνευματικῆς χαρᾶς ἐν τῇ ἀσκήσει τοῦ ὑμετέρου γονίμου

προθιεραρχικοῦ λειτουργήματος, πρὸς σωτηρίαν τῶν πιστῶν καὶ δόξαν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ.

Συνιστῶμεν ἑαυτοὺς εἰς τὰς ἀγίας προθιεραρχικὰς προσευχὰς ὑμῶν καὶ διατελοῦμεν ἐν τῇ ἀγάπῃ τοῦ ἐκ νεκρῶν Ἀναστάτος Χριστοῦ συλλειτουργὸς καὶ λίαν ἀφωσιωμένος.

Ἐν Σόφια τῇ 2α Ἀπριλίου 1968.

† Ὁ Σόφιας ΚΥΡΙΛΛΟΣ

ΣΤ'

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, λίαν ἡμῶν ἀγαπητὲ καὶ περισπούδαστε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ, Κύριε Ἱερόνυμε, τὴν Ὑμετέραν γερασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι προσαγορεύομεν.

Σταυρὸν καὶ θάνατον ὑπομένοντας διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἀνέστη τριήμερος ἐκ τάφου, συναναστήσας ἑαυτῷ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων. Πατήσας τὸν θάνατον καὶ σκυλεύσας τὸν Ἄδην, ἀνέτειλεν ἐκ τοῦ τάφου φαεσφόρος ὁ τῆς δικαιοσύνης Ἥλιος, χαρισάμενος τῇ κτίσει πάση ζωὴν τὴν αἰώνιον.

Ἐπὶ τῷ ὑπερλάμπρῳ καὶ κοσμοϊστορικῷ τοῦτῳ γεγονότι τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, ἀγγελοὶ καὶ ἄνθρωποι συγκαίρουσι καὶ συνεορτάζουσι καὶ ἡ οἰκουμένη ἅπασα χορεύει καὶ ἀγάλλεται, ψάλλουσα τῷ Ἀναστάντι Χριστῷ, ὡς ἐπινίκιον ᾠδῆν: «Δόξα τῇ Ἀγίᾳ Ἀναστάσει Σου, Κύριε».

Ἐν ἀγαλλιάσει ψυχῆς ἤκομεν καὶ ἡμεῖς ἐν πνεύματι ἐπὶ τὸ Ζωηφόρον Μνήμα καί, προσπεσόντες ἐν εὐλαβείᾳ πολλῇ, προσεκνήσασμεν ἐν κατανώξει ψυχῆς τὴν Πηγὴν τῆς ζωῆς ἡμῶν.

Ἀναστάντες δέ, στρεφόμεθα νῦν σὺν πολλῷ τῷ πόθῳ τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης πρὸς τὴν Ὑμετέραν γερασμίαν Μακαριότητα, τῷ ἠδίστῳ καὶ οὐρανίῳ χαιρετισμῷ «Χριστὸς Ἀνέστη!» Αὐτὴν προσαγορεύοντες καὶ τὸν ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν Αὐτῇ ἀπονέμοντες.

Ἐπιρρωννόμενοι δ' ἅμα τῷ σθένει τῆς χάριτος τοῦ πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν τὸ ἐκούσιον καταδεξαμένου ὑπομεῖναι πάθος, τὸν Σταυρὸν καὶ τὸν θάνατον, ἀναπέμπομεν τῇ ἀφάτῳ Αὐτοῦ εὐσπλαγχνίᾳ τὰς ἐνδομύχους ἡμῶν δεήσεις, ἵνα διαφυλάττῃ τὴν Ὑμετέραν περιπόθητον Μακαριότητα ἐν ὑγείᾳ ἀμεταπτώτῳ, παρέχῃ Αὐτῇ τὴν ἀνωθεν εὐδαιμονίαν καὶ τὴν ἄφατον χαρὰν, ἣν ὁ Ἀναστάς Σωτὴρ τοῖς ἀγαπῶσιν Αὐτὸν δωρεῖται, καὶ χαρίζεται Αὐτῇ κραταιὰν τὴν θεόθεν δύναμιν καὶ πλουσίαν τὴν θείαν Αὐτοῦ ἀντίληψιν ὑπὲρ τῆς καλῆς καταστάσεως τῆς ἥς προΐσταται Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας καὶ ἐπὶ ἀγαθῷ τῆς ὅλης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἀξιοῦντες ἀδελφικῶς μεταδοῦναι τὰς πασχάλιους ἡμῶν προσρήσεις καὶ εὐχὰς καὶ πᾶσι τοῖς συγκροτοῦσι τὴν περὶ τὴν Ὑμετέραν Κορυφὴν Ἀγίαν καὶ Ἱεράν

Σύνοδον ἀγαπητοῖς ἐν Χριστῷ ἀδελφοῖς, περιπτυσσό-
μεθα Αὐτὴν καὶ αὐθις θερμῶς καὶ διατελοῦμεν.

Ἐν τῇ Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῇ Κύπρου,

Ἄγιον Πάσχα 1968.

Τῆς Ὑμετέρας γερασμίας Μακαριότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ Ἀδελφός

† Ὁ Κύπρου ΜΑΚΑΡΙΟΣ

Ζ'

ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΒΑΡΣΟΒΙΑΣ

Μακαριώτατε,

Ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ Μακαριώτατε Δέσποτα!

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

«Νῦν πεπλήρωται φωτὸς οὐρανός τε καὶ γῆ
καὶ τὰ καταχθόνια» (ἀ' τροπάριον γ' ᾠδῆς Καν.).

Ἐγκαρδίως χαιρετίζω τὴν Ὑμετέραν Μακαριό-
τητα ἐπὶ τῇ λαμπρᾷ ἑορτῇ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ
Χριστοῦ.

Νῦν σύμπας ὁ Χριστιανικὸς Κόσμος ἐορτάζει τὸν
Ἀναστάνα ἐκ τοῦ Τάφου Χριστόν τὸν Ζωοδότην. Ὁ
ἐσφρόσυνος παλαιοχριστιανικὸς χαιρετισμὸς «Χριστὸς
Ἀνέστη!» πληροὶ χαρᾶς τὰς καρδίας ἡμῶν. Νοερωῶς
ὑπὸ τὴν πανηγυρικὴν κωδωνοκρουσίαν τῶν κωδῶνων
καὶ τοὺς ἤχους τῶν φαιδρῶν πασχαλίων ὕμνων μετα-
φερόμεθα εἰς τὴν Ἁγίαν Πόλιν Ἱερουσαλήμ, τὴν Ἀ-
γίαν Σιών. Χαίρομεν ἐπὶ τῇ Ἀναστάσει τοῦ Κυρίου
μετὰ τῆς Θεομητορος, πανηγυρίζομεν μετὰ τῶν Μυρο-
φόρων γυναικῶν καὶ ἀγαλλόμεθα μετὰ τῶν Ἀποστόλων.

«Εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι
ὑμῖν» (Ἰωάν. 14, 27). Μετὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ἐνεφα-
νίσθη ὁ Ἀναστάς Χριστὸς εἰς τοὺς μαθητάς Του.

Ἐἴθε νὰ ἐπικρατήσῃ καθ' ἅπασαν τὴν γῆν ἡ βαθεῖα
καὶ ἀναφαίρετος εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ ζωοποιῶσα καὶ τὰ πάντα περιλαμβάνουσα δύ-
ναμις τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ εἴθε νὰ ἐνισχύῃ
τὰς δυνάμεις τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος πρὸς δόξαν
τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ λαοῦ.

Ἀληθῶς Ἀνέστη ὁ Χριστός!

Πάσχα Χριστοῦ τοῦ 1968.

Μετ' ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως ἐν τῷ
Ἀναστάντι Κυρίῳ ἀδελφός ἐν Χριστῷ καὶ εὐχέτης

† Ὁ Βαρσοβίας ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Η'

ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΡΑΓΑΣ

Μακαριώτατε,

Ἀγαπητὲ ἐν Κυρίῳ Μακαριώτατε Δέσποτα!

«Σήμερον πᾶσα ἡ κτίσις ἀγάλλεται καὶ εὐφραίνεται,
διότι ἀνέστη ὁ Χριστός», ψάλλει ἐμπνευσμένως κατὰ τὴν

παροῦσαν «κλητὴν καὶ ἁγίαν ἡμέραν» ἡ Ἁγία Ὁρθό-
δοξος Ἐκκλησία, ἡ ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένη ὑπάρχουσα.
Τῆς ἁγίας ταύτης χαρᾶς εἶναι πεπληρωμένοι οὐ μόν-
ον αἱ καρδίαι ἡμῶν, ἀλλὰ συγκαίρου ἡμῖν καὶ πάντες
οἱ Χριστοφόροι λαοί, ἰδόντες τὸ ἀνέσπερον φῶς τῆς Ἀνα-
στάσεως τοῦ Χριστοῦ. Χαίρει ἡ λαμπρῶς ἐνδεδυμένη
Νύμφη τοῦ Χριστοῦ, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἐμπνευ-
σμένως κηρύττουσα τὸν ἐκ τοῦ Τάφου, ὡς ἐκ νυμφῶνος,
ἐξερχόμενον Νυμφίον Χριστόν.

Διὰ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ ἤρξατο νέα
ἐποχὴ εἰς τὴν ζωὴν τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ ἐποχὴ τῆς
Καινῆς Διαθήκης τοῦ Θεοῦ μετὰ τοῦ ἀνθρώπου. Ἦλθεν
ἡ βασιλεία τῆς χάριτος, ἡ πλήρης δυνατότης νὰ λάβω-
μεν τὴν σωτηρίαν. Ὑπὸ τὰς ἀκτίνας τοῦ ἱεροῦ Ἐδαγγε-
λίου, ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου ἤρξατο δεχομένη νέας δυ-
νάμεις παρὰ τῆς θείας Χάριτος, ἥτις κατευθύνει τὴν
καρδίαν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἐντολῶν.

Ἐμπνεόμενος ἀπὸ τὴν κοινὴν μας χαρὰν, ἐγκαρδίως
χαιρετίζω τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τοὺς ἀγα-
πητοὺς ἀρχιεπιμένους τῆς καθ' Ὑμᾶς Ἁγίας Ἀποστο-
λικῆς Ἐκκλησίας, εὐχόμενος καλὴν ὑγίαν, ψυχικὴν
γαλήνην καὶ μακροήμερον. Ἡ ἐκ τῆς Ἀναστάσεως
τοῦ Χριστοῦ χαρὰ εἴθε νὰ μᾶς ἐνώνῃ πάντοτε δι' ἀδελ-
φικῆς ἀγάπης, ἵνα διὰ τῆς ἀκαταλύτου μας ὀρθοδόξου
πίστεως καὶ δι' ἔργων δυνηθῶμεν ἀδιαλείπτως νὰ μαρ-
τυρῶμεν εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον τὴν θείαν θέλησιν περὶ
παγιώσεως τῆς εἰρήνης, τῆς συμβιώσεως τῶ λαῶν καὶ
τῆς προσεγγίσεως πάντων τῶν χριστιανῶν πρὸς καθολι-
κὸν θρίαμβον τοῦ Ζωοδότου Χριστοῦ.

Μετ' ἐγκαρδίον ἀγάπης περιπτύσσομαι καὶ ἀσπά-
ζομαι τὴν Ὑμετέραν Ἀγιότητα πασχαλίῳ ἀσπασμῷ,
ἐξαιτούμενος δι' ἐμὲ καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν τὰς
προωθηραρχικὰς εὐχὰς Σας.

Ἐν Πράγα, Πάσχα Χριστοῦ τοῦ 1968.

Τῆς Ὑμετέρας γερασμίας Μακαριότητος διάπτυρος
εὐχέτης, συλλειτουργός καὶ ἀδελφός ἐν Χριστῷ

† Ὁ Πράγας ΩΡΟΘΕΟΣ

Θ'

ΤΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Ὅλον τὸν κόσμον διέτρεξαν αἱ δύο αὐταὶ λέξεις καὶ
παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ βασίλειον τοῦ κακοῦ ἐχρησιμο-
ποίησεν ἀπελπιστικὰς προσπάθειάς καὶ τὰ ἴδια αὐτῷ
βδελυρὰ μέσα, διὰ νὰ καταπνίξῃ τὴν ἀλήθειαν αὐτῆν,
αὕτη τελικῶς ἐθριάμβευσε καὶ ἀπὸ τὰ στόματα τῶν
πρώτων κηρύκων τῆς θριαμβευτικῶς ἤχησεν ἰσχυρῶς
καθ' ἅπαντα τὸν κόσμον καὶ θὰ ἤχη ἰσχυρῶς μέχρι τῆς
συντελείας τοῦ αἰῶνος.

Ἡ λαμπρὰ πασχάλιος πανήγυρις τῆς Ἐκκλησίας
εἶναι ἀστείρευτος πηγὴ ἠθικῆς ἀναγεννήσεως καὶ ἕως
ὅτου ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἀξία τῆς ἀγγελίας τῆς νίκης
τοῦ Ζωοδότου κατὰ τοῦ θανάτου, ὁ θάνατος δὲν θὰ κατι-
σχύσῃ τῆς ζωῆς, τὸ κακὸν δὲν θὰ νικήσῃ τὸ ἀγαθὸν ἐν

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ο ΣΤ΄ ΠΑΠΑΣ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

Κατόπιν διετοῦς χηρείας τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἀλεξανδρείας, τὴν 10ην Μαΐου 1968 διεξήχθη εἰς τὸν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Σάββα ἡ ἐκλογή διὰ τὴν πλήρωσιν του. Ὑποψήφιοι διὰ τὸ πατριαρχικὸν ἀξίωμα ἦσαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Λεοντοπόλεως κ. Κωνσταντίνου, Νουβίας κ. Συνέσιος, Κεντρῶας Ἀφρικῆς κ. Κυπριανός, Εἰρηνοπόλεως κ. Νικόλαος, Ἀκκρας κ. Εὐστάθιος, Μυτιλήνης κ. Ἰακώβος καὶ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας κ. Στέφανος καὶ οἱ Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Βαβυλῶνος κ. Ἰλαρίων καὶ Μαρεώτιδος κ. Βαρνάβας.

Ἡ Κληρικολαϊκὴ Ἐκλογικὴ Συνέλευσις, ἡ ὁποία ἀπετελεῖτο ἀπὸ 128 μέλη, συνήλθε τὴν 10ην Μαΐου καὶ ὥραν 10 π. μ. εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Ναὸν, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Σεβ. Τοποτηρητοῦ — Μητροπολίτου Λεοντοπόλεως κ. Κωνσταντίνου, πρὸς ἀνάδειξιν τῶν τριῶν ὑποψηφίων διὰ τὴν πλήρωσιν τοῦ χηρεῦντος Πατριαρχικοῦ Θρόνου. Περὶ ὥραν 12.30' ἔληξεν ἡ ψηφοφορία. Μετὰ τὴν διαλογὴν τῶν ψήφων, ἀνεκηρύχθησαν ὑποψήφιοι διὰ τὴν Πατριαρχίαν οἱ τρεῖς πλειοψηφίσαντες, ἤτοι ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Εἰρηνοπόλεως κ. Νικόλαος, λαβῶν 75 ψήφους, ὁ Θεοφι-

τῶ κόσμῳ. Ὅπως πᾶσα πηγὴ σβύνει τὴν δίψαν μόνον τῶν διψῶντων καὶ ἐκζητούντων τὸ ζῶν ὕδωρ αὐτῆς, οὕτω καὶ ἡ Ἐκκλησία μὲ τὰς πηγὰς τῆς τῆς ἠθικῆς ἀναγεννήσεως ἐπενεργεῖ κεχαριτωμένως μόνον εἰς ἐκεῖνους, οἱ ὅποιοι τὴν πλησιάζουν μὲ πνευματικῶς διψῶντα στόματα μὲ τὴν ἐξασθένησιν τῆς δίψης αὐτῆς ἢ κατὰ τοῦ ἔθου καὶ τοῦ θανάτου νίκη τοῦ Χριστοῦ ἐξασθενεῖ εἰς τὴν ζωὴν τῆς ἀνθρωπότητος, ὁ πατηθεὶς ἔδης πάλιν ὑψώνει τὴν κεφαλὴν του καὶ ὁ στερηθεὶς τῆς δυνάμεως θάνατος πάλιν ἀκονίζει τὸ ὀλέθριον κέντρον του.

Ἡ ἱστορία πολλὰκις ἀπέδειξεν αὐτὴν τὴν πικρὰν ἀλήθειαν καὶ προφανῶς ἀπαξ ἔτι τὴν ἐπιβεβαιώνει διὰ τῶν ἐμπειριῶν του τὸ ὕψ' ἡμῶν βιούμενον παρόν.

Ἄλλ' ἄς μὴ ἐπισκιαζόμεν τὴν πᾶμφοτον ἐορτὴν μὲ θλιβεράς σκέψεις. Πιστεύομεν ὅτι αἱ ἀθλιότητες καὶ τὰ δειῶ πὸν συνοδεύουν τὴν σύγχρονον ἀνθρωπότητα εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἠθικῆς ἀτελείας τῆς, καὶ ὅτι μετὰ τῶν φοβερῶν προειδοποιήσεων τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ Θεοῦ παρακινῶν εἰς μετάνοιαν καὶ διορθωσιν.

Πιστεύομεν σταθερῶς εἰς τὴν χρηστὴν θείαν Πρόνοιαν, ἡ ὁποία τὰ πάντα ἐν τῷ κόσμῳ κατευθύνει πρὸς τὸ ἀγαθὸν καὶ τὴν σωτηρίαν.

Ἀληθῶς Ἀνέστη!

Τιφλὶς 1968.

† Ὁ Γεωργίας ΕΥΦΡΑΙΜ Β΄

Γ'

ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΣΙΝΑ

Μακαριώτατε,

Τῆς εὐπροσδέκτου εὐκαιρίας τῶν ἡμερῶν τῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου καὶ τῆς ἐνδόξου αὐτοῦ ἐκ νεκρῶν Ἀναστάσεως ἐπιλαμβανόμενοι πρὸς πνευματικὴν ἐπικοινωνίαν μετὰ τῆς Ὑμετέρας γερασμίας Μακαριότητος εὐλαβῶς καὶ γηθοσύνως Αὐτὴν καὶ ἐκ μέρους τῶν ὀσιωτάτων Πατέρων τῆς καθ' ἡμᾶς Συναίτικῆς Ἀδελφότητος προσφωνοῦμεν καὶ ταπεινῶς λέγομεν.

Προσκυνῶντες τὸν Τίμιον τοῦ Χριστοῦ Σταυρὸν, ὑμνοῦμεν καὶ δοξάζομεν τὴν Ἀνάστασιν αὐτοῦ, ἐκ τῆς ἱερωτάτης δ' αὐτῆς ἀναμνήσεως μεγάλην ἀρούμεθα τὴν χαρὰν καὶ τὴν παραμυθίαν καὶ δι' αὐτῆς τὴν πεποθήσιν ἡμῶν ἐνισχύομεν ὅτι ἡ σοβοῦσα σήμερον παντοίας φύσεως «κρίσις» ἀρθήσεται διὰ τῆς ἐπανόδου τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστάντα Σωτῆρα Κύριον, διότι ἡ ἀπὸ τούτου ἀπομάκρυνσις καὶ τῶν θείων ἐντολῶν καὶ ἐπιταγμάτων ἐγκατάλειψις ἐπήνεργε τὰς συγχρόνους ἐν τῇ ζωῇ τῶν ἀνθρώπων μεγάλας ἀνωμαλίας, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τρομερὰς ἀκαταστασίας, αἱ καὶ ταράττουσι τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἠνωμένοι, τοῖνον, πᾶσαι αἱ ἐπὶ μέρους ἅγιοι τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαι, αἱ συγκροτοῦσαι τὴν Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν, ὑπερ ἧς Χριστὸς οὐ μόνον ἀπέθανεν ἀλλὰ καὶ ἀνέστη, στηρίζομεν τὸ εὐσεβὲς αὐτῆς πλήρωμα ἐν τῇ πίστει πρὸς τὸν ὑπερ ἡμῶν ἐν σαρκὶ παθόντα καὶ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντα Κύριον καὶ ἀγωνισθῶμεν μετ' ἐπιμονῆς καὶ θάρρους τὸν καλὸν καὶ θεάρεστον ἀγῶνα τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐπικρατήσεως τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν, δι' ἃν καὶ τῶν δειῶν αὐτοῦ ἡ λύτρωσις γενήσεται.

Τοὺς πόθους τούτους διαδηλοῦντες ἐπὶ ταῖς ἁγίαις τοῦ Πάσχα ἐορταῖς, μετὰ τῶν ταπεινῶν ἀδελφικῶν ἡμῶν προσήσεων, συγχαίρομεν τῇ Ὑμετέρα περισπουδαστῶ Μακαριότητι καὶ προσευχόμεθα Αὐτῇ ἐνισχύσθαι παρὰ τοῦ θανάτου τὸν θάνατον πατήσαντος Χριστοῦ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἐν τῇ παρ' Αὐτοῦ, ὡς Ἀρχιποίμενος πεπιστευμένη Αὐτῇ μεγάλῃ ποιίμῃ Ἀποστολῇ εἰς δόξαν τοῦ παναγίου αὐτοῦ Ὄνόματος.

Ἐν ἀγάπῃ δὲ πολλῇ ἐπὶ τῇ Ἀναστάσει τοῦ Κυρίου τὴν Ὑμετέραν γερασμίαν Αὐτῆς Κορυφὴν νοερῶς περιπτυσσόμενοι καὶ τὴν πανίερον Αὐτῆς δεξιὰν καὶ ἐκ μέρους τῶν ὀσιωτάτων Πατέρων τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς τοῦ Θεοβαδίστου Ὁρους Σινᾶ συσφίγγοντες, διατελοῦμεν.

Ἐν Καίρῳ 1968 Ἀπριλίου 14.

Τῆς Ὑμετέρας Θεοτιμῆτου Μακαριότητος
ταπεινῶς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ ὄλος πρόθυμος

† Ὁ Σινᾶ ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ

λέστατος 'Επίσκοπος Μαρεώτιδος κ. Βαρνάβας, λαβών 65 ψήφους και ό Σεβ. Μητροπολίτης Νουβίας κ. Συνέσιος, λαβών 59 ψήφους.

Μετά ταύτα διεξήχθη υπό τών Σεβ. Συνοδικών μυστική ψηφοφορία εις τό 'Ιερόν Βήμα, κλεισμένης τής 'Ωραίας Πύλης, πρὸς έκλογήν ένός έκ τών τριών αναδειχθέντων υποψηφίων. Κανονική ψήφω τών Σεβ. Μητροπολιτών του Θρόνου, Πάπας και Πατριάρχης 'Αλεξανδρείας και πάσης 'Αφρικῆς εξέλεγε ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Είρηνουπόλεως κ. Νικόλαος.

'Η τελετή τής 'Ενθρονίσεως του Μακ. Πατριάρχου 'Αλεξανδρείας κ. Νικολάου ΣΤ', 113ου κα-

'Ο Πάπας και Πατριάρχης 'Αλεξανδρείας και πάσης 'Αφρικῆς κ. Νικόλαος ΣΤ'.

τά σειράν από του 'Αποστόλου και Εὐαγγελιστου Μάρκου 'Αρχιεπισκόπου και Πάπα και Πατριάρχου 'Αλεξανδρείας και πάσης 'Αφρικῆς, έγινετο τῆ 19η Μαΐου 1968, έν τῷ ιερῷ Ναῶ του Εὐαγγελισμου τῆς έν 'Αλεξανδρεία 'Ελληνικής Κοινοτήτος, μετά πάσης ἐπισημότητος και μεγαλοπρεπειας, έν πρωτοφανεί συρροῇ του πληρώματος τῆς 'Εκκλησίας, τῆ συμμετοχῆ ἐπισήμων, ἡμετέρων και ξένων, και έν μεσῶ ἐκδηλώσεων σεβασμου, γενικῆς ἀγάπης και συμπνοίας.

'Ηγουμένων μοτοσυκλετιστῶν τῆς Αἰγυπτιακῆς 'Αστυνομίας, ἡ πατριαρχική πομπή, ἐκκινήσασα έκ τών Πατριαρχείων, διῆλθε διὰ τών κεν-

τρικῶν ὁδῶν τῆς 'Αλεξανδρείας και ἀφίκετο εις τόν ιερόν Ναόν του Εὐαγγελισμου τῆς έν 'Αλεξανδρεία 'Ελληνικής Κοινοτήτος.

Τόν Μακ. Πατριάρχην έντός του αυτοκινήτου του συνῶδευον οἱ Σεβ. Μητροπολίται Λεοντοπόλεως (πρώην Τοποτηρητής) κ. Κωνσταντίνος, ό Σεβ. Μητροπολίτης Νουβίας κ. Συνέσιος και ό Σεβ. Μητροπολίτης Καρθαγένης κ. Παρθένιος. 'Ηκολούθουν τὰ αυτοκίνητα, τών ὁποίων ἐπέβαινον ό Σεβ. Μητροπολίτης Κεντρῶς 'Αφρικῆς κ. Κυπριανός και ό Θεοφιλέστατος 'Επίσκοπος Μαρεώτιδος κ. Βαρνάβας.

Εἰς τόν ιερόν Ναόν του Εὐαγγελισμου, ἐορταστικῶς διακεκοσμημένον, ὑπεδέχθη τὴν Α. Θ. Μακαριότητα τόν Πάπαν και Πατριάρχην 'Αλεξανδρείας κ. Νικόλαον ΣΤ' ό Σεβ. Μητροπολίτης 'Ακκρας κ. Εὐστάθιος. 'Ο Πατριάρχης ἡσπίασθη τό 'Ιερόν Εὐαγγέλιον και ἀκολούθως ἐσχηματίσθη πομπή υπό τών Σεβ. Συνοδικῶν, του 'Ιεροῦ Κλήρου και του έν τῷ ιερῷ Ναῶ ἀναμένουτος ἀντιπροσώπου του Μακ. 'Αρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Μακαρίου, Θεοφιλεστάτου Χωρεπισκόπου Κωνσταντίας κ. Χρυσοστόμου, ἡ ὁποία ὠδήγησε τόν Πατριάρχην έντός του ιεροῦ Ναοῦ. 'Ο Μακ. Πατριάρχης ἐνεδύθη τόν Μανδύαν μετά 'Επιτραχηλίου και 'ὠμοφορίου και ἤρξατο ἡ νεομισμένη Τελετή τῆς 'Ενθρονίσεως, τών Σεβασμιωτάτων 'Αρχιερέων, ψαλλόντων τό «Χριστός 'Ανέστη».

Εἶτα ό Σεβ. Μητροπολίτης Λεοντοπόλεως κ. Κωνσταντίνος προσεφώνησε τόν Πατριάρχην, ό Σεβ. Μητροπολίτης Νουβίας κ. Συνέσιος ἐπέδωκεν εις αὐτόν τὴν ποιμαντορικήν ράβδον, ό δε Σεβ. Μητροπολίτης Καρθαγένης κ. Παρθένιος ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν του τὴν τιάραν.

Εἶτα ό Μακ. Πατριάρχης κ. Νικόλαος ΣΤ' ἀνῆλθεν εις τόν Πατριαρχικόν Θρόνον, ἡσπίασθη τὴν ἐπ' αὐτοῦ Εἰκόνα του Δεσπότη Χριστου και εὐλογῆσας διὰ του Τιμίου Σταυρου τό πλήρωμα τῆς 'Εκκλησίας, ἐξεφώνησε τόν 'Ενθρονιστήριον Λόγον.

Εἰς τόν 'Ενθρονιστήριον λόγον του ό Μακ. Πατριάρχης 'Αλεξανδρείας κ. Νικόλαος ΣΤ' ἐξέθεσε τό πρόγραμμα τῆς μελλοντικῆς δράσεώς του και τῆς πλήρους ἀναδιοργανώσεως του Πατριαρχείου 'Αλεξανδρείας, τονίσας μεταξύ ἄλλων τὴν ἀνάγκην, ὅπως λησμονηθῶσιν αἱ παλαιαὶ διενέξεις και καταβληθῆ πᾶσα προσπάθεια, ὥστε νὰ ὀμαλυνθῶσιν αἱ σχέσεις Πατριαρχείου και τινων 'Ελληνικῶν Κοινοτήτων. 'Εδήλωσεν ὡσαύτως, ὅτι αἱ σχέσεις τῆς 'Εκκλησίας 'Αλεξανδρείας μετά τών ἀδελφῶν 'Ορθοδόξων 'Εκκλησιῶν και τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος θὰ εἶναι πάντοτε φιλικαὶ και εἰλικρινεῖς, ὅτι τό Πατριαρχεῖον 'Αλεξανδρείας θὰ ἀκολουθήσῃ τὴν υπό του Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀναληφθεῖσαν ἤδη τακτικὴν ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως τών 'Εκκλησιῶν, ὅτι θὰ ἐπανδρωθῶν αἱ κενωθείσαι 'Ιεραὶ Μητροπόλεις

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 3397 'Αθήνησι τῆ 29-5-1968
'Αριθ. Διεκπ. 1240

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1529

Πρὸς

Τὸν Ἐὐσεβῆ Ἑλληνικὸν Λαόν

Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία διὰ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἀπευθύνεται σήμερον πρὸς

τὸν εὐσεβῆ ἑλληνικὸν λαόν, διὰ τὰ κρούση εἰς αὐτὸν τὸν κώδωνα ἐνὸς σοβαρωτάτου κινδύνου, ὁ ὁποῖος ἀπειλεῖ αὐτὴν ταύτην τὴν ὑπαρξίν καὶ ἐπιβίωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους. Πρόκειται διὰ τὸν κίνδυνον, τὸν ὁποῖον ἐπεσήμαναν ἐσχάτως διαπρεπεῖς καὶ κορυφαῖοι Ἕλληνες ἐκπρόσωποι τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης. Οὗτοι, διευθύνοντες εἰδικὰ ἐπιστημονικὰ Ἰνστιτούτα καὶ ἐρευνητικὰ Κέντρα, ἐμελέτησαν τὸ δημογραφικὸν πρόβλημα τῆς χώρας μας καὶ κατήρτισαν στατιστικάς, ὀδηγούσας εἰς τὸ δυσμενὲς καὶ δυσόλιον διὰ τὸ μέλλον τῆς Χώρας μας συμπέρασμα, ὅτι τὰ θεμέλια τοῦ

τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου διὰ μορφωμένων Ἀρχιερέων, ὅτι θὰ ὀρισθῆ μόνιμος Ἀντιπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ὅτι θὰ ληφθῆ μέριμνα διὰ τὴν μόρφωσιν καὶ ἐνίσχυσιν τῶν Κληρικῶν τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας.

Ζωηρὰ χειροκροτήματα ἐκάλυψαν τὸν Ἐνθρονιστήριον λόγον, τοῦ λαοῦ ἐπευφημοῦντος τὸν Μακ. Πατριάρχην κ. Νικόλαον διὰ τοῦ «Ἄξιος, Ἄξιος, Ἄξιος».

Μετὰ τὴν τελετὴν τῆς Ἐνθρονίσεως, ὁ Μακ. Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Νικόλαος ΣΤ', συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν τοῦ Π. Ἀλεξανδρείας καὶ ἐν ἐπισήμῳ πομπῇ, πλαισιουμένη ὑπὸ μοτοσυκλεττιστῶν, κατηυθύνθη εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Ναὸν τοῦ ἁγίου Σάββα, ἐνθα ἐτελέσθη εἰδικὴ Δέησις. Ἀκολούθως οἱ παριστάμενοι ἀνῆλθον εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ἐγένετο εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ Θρόνου ἡ ἐπίσημος δεξίωσις, εἰς τὴν ὁποίαν προσῆλθον οἱ ἐπίσημοι, ἡμέτεροι καὶ ξένοι, καὶ πλῆθος λαοῦ Ἑλλήνων καὶ Αἰγυπτίων καὶ ὑπέβαλον συγχαρητήρια, εὐχηθέντες εἰς τὸν Μακ. Πατριάρχην ὑγείαν καὶ μακροήμερον.

★

Ὁ νεοεκλεγείς Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Νικόλαος ΣΤ' ἐγεννήθη ἐν Κιόλει καὶ εἶναι ἡλικίας 54 ἐτῶν. Ἐτελείωσε τὴν κατὰ Χάλκην Ἱεράν Θεολογικὴν Σχολήν. Ἐν ἔτει 1938 ἐχειροτονήθη Διάκονος. Ἀκολούθως, προσληφθεὶς εἰς τὴν διακονίαν τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, ἐχειροτονήθη Πρεσβύτερος ὑπὸ τοῦ αἰδίου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Χριστοφόρου τῷ 1940, προχειρισθεὶς εἰς Ἀρχιμανδρίτην ἐν ἔτει 1945. Ἐν συνεχείᾳ, ὑπηρέτησεν ὡς προϊστάμενος τοῦ πατρ. ναοῦ ἁγίου Νικολάου Καΐρου καὶ ὡς προϊστάμενος τοῦ ἱεροῦ

ναοῦ τῶν ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης τῆς ἐν Καΐρῳ Ἑλληνικῆς Κοινότητος. Ἐχρημάτισε πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος ἐν Καζαμπλάνκα τοῦ Μαρόκου, ἀπὸ δὲ τοῦ 1953 ἕως 1958 διετέλεσεν ἱερατικῶς προϊστάμενος τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Ἀδδῖς Ἀμπέμπα, ἐν Αἰθιοπία. Διακονῶν ἐκεῖ, ἐξελέγη κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1958 Μητροπολίτης Εἰρηνοπόλεως τῆς Ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς, με ἔδραν τὸ Ντάρ - ἔλ - Σαλάμ. Εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἀφρικὴν (Οὐγκάνταν, Κένυαν, Τανζανίαν) εἰργάσθη ἀκόπως διὰ τὸ καλὸν τῶν ἐκεῖ Ἑλληνικῶν παροικιῶν καὶ ἐμερίμνησε διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐκεῖ ὑπαρχούσης Ἱεραποστολῆς τῶν Ὀρθοδόξων Ἀφρικανῶν, ἰδρύσας Εὐκτηρίους Οἴκους διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν Ὀρθοδόξων Ἀφρικανῶν καὶ χειροτονήσας ἅμα ἰθαγενεῖς Διακόνους καὶ Ἱερεῖς, πρὸς θεραπείαν τῶν θρησκευτικῶν ἀναγκῶν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀφρικανικῆς Ἱεραποστολῆς. Κατὰ τὸ ἔτος 1961 ἄνωμάσθη Ἐντελοδόχος τοῦ Πατριάρχου καὶ ἤσκησε τὰ ὑπὸ τοῦ αἰδίου Πατριάρχου Χριστοφόρου ἀνατεθέντα αὐτῷ καθήκοντα θεοφιλῶς καὶ μετὰ ζήλου.

Ὁ Μακ. Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Νικόλαος διακρίνεται διὰ τὸ ἥθος του, διὰ τὴν σύνεσίν του καὶ διὰ τὴν πραότητα του. Ὑπηρετῶν ἀπὸ 30ετίας εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας καὶ καλῶς γνωρίζων τὰς μεγάλας καὶ ἐπιτακτικὰς ἀνάγκας τοῦ Θρόνου, καλεῖται σήμερον, ἐν ἡμέραις ἄκρως κρίσιμοις, ἵνα συνεχίσῃ τὸ ἔργον τῶν μεγάλων Πατριαρχῶν, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς πρεσβυγενοῦς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἀπάσῃ τῇ Ἀφρικῇ διαβιούντος Χριστεπωνύμου πληρώματος.

Τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Νικολάου ΣΤ' εἶψαν πολλὰ τὰ ἔτη!

† Ἀρχιμ. ΦΡΟΥΜΕΝΤΙΟΣ ΝΑΣΙΟΣ

Ἔθνος κυριολεκτικῶς κλονίζονται ἐκ τοῦ φαινομένου τῆς ὑπογεννητικότητας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἐνῶ ἡ ἀνθρωπότης δλόκληρος στενάζει καὶ ἀγωνιᾷ ἐνώπιον τοῦ κινδύνου τοῦ ὑπερπληθυσμοῦ, ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ κινδυνεύει μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου νὰ ἐξαφανισθῇ. Εἰς τὸ κακὸν τῆς μεταναστεύσεως, ἐνεκα τῆς ὁποίας ἡ Ἑλλάς ὑπέστη μεγάλην ἀφαιμάξιν καὶ ἀπώλεσε τὴν ζωτικὴν δύναμιν πολλῶν νέων καὶ σφριγηλῶν τέκνων της, προσετέθη τὰ τελευταῖα ἔτη καὶ ἄλλο φοβερὸν κακόν.

Ἡ γεννητικότης τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ κατῆλθεν εἰς ἀνεπίτρεπτα πλέον ἐπίπεδα, ἀπειλοῦντα τὸν πληθυσμὸν μας μὲ προοδευτικὴν μείωσιν, ἀντὶ τῆς ἐπιβαλλομένης ἀναλόγου ἀυξήσεως μὲ τὴν πάροδον τῶν δεκαετιῶν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν γεννήσεων ἐν τῇ χώρᾳ μας ἔχει περιορισθῆ σημαντικῶς, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς συνέπειαν, ὅτι ἐνῶ ἐπιταχύνεται ὁ ρυθμὸς γηράνσεως τοῦ πληθυσμοῦ, ἀντιθέτως ἐπιβραδύνεται σοβαρῶς ὁ ρυθμὸς τῆς ἐτησίας ἀυξήσεως καὶ ἀνανεώσεώς του. Ἐνῶ ἄλλαι χώραι εἶναι θαλαραὶ καὶ ἀνθίζουσιν ἐξ ἐπόψεως πολλαπλασιασμοῦ τοῦ πληθυσμοῦ, ἡ Ἑλλάς ἀντιθέτως ἐκ τῆς ἐπόψεως ταύτης ὀλίγον κατ' ὀλίγον φθίνει καὶ μαραινεται, διότι τὸ ποσοστὸν τῶν γερόντων της ἀυξάνεται, ἐνῶ αἱ γεννήσεις νέων ἀνθρώπων ὀλογν καὶ περισσότερον ἐλαττοῦνται. Ὑπάρχουσιν ἑλληνικὰ χωρία εἰς τὰ ὁποῖα ὑπάρχουσιν κυρίως γέροντες καὶ σχεδὸν οὐδεὶς νέος.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ἐπιφυλασσομένη ὅπως εἰς τὸ προσεχές μέλλον ἀσχοληθῇ ἐκτενῶς μὲ τὰς λοιπὰς τοῦ σοβαροῦ τούτου θέματος πλευράς, περιορίζεται σήμερον νὰ τονίσῃ, ὅτι μίᾳ ἀπὸ τὰς κυριωτέρας αἰτίας τῆς θλιβερᾶς καὶ ἀνησυχητικῆς αὐτῆς πραγματικότητος εἶναι ἡ ἐπιδημία τῶν παρανόμων ἐκτρώσεων, αἱ ὁποῖαι συνήθως διενεργοῦνται ὑπὸ ἑλλήνων ἰατρῶν ἢ μαιῶν, παρ' ὅλον ὅτι τοῦτο ἔρχεται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, τὸν Ἱπποκράτειον Ὅρκον τοῦ ἱατροῦ, καὶ τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς κοινωνίας. Πλείστοι σύζυγοι εἰς τὴν πατρίδα μας ἔχουσιν παρασυρθῆ ὑπὸ τοῦ ἐπιδημικοῦ κύματος τῶν ἐγκληματικῶν ἐκτρώσεων καὶ διαπράττουσιν τὸ ἔγκλημα τῆς ἐξοντώσεως τοῦ καρποῦ τῶν

σπλάγγων των. Ἐκατὸν χιλιάδες καὶ πλέον κνοφορομένων ἐμβρύων καὶ τρυφερῶν βλαστῶν φονεύονται κατ' ἔτος εἰς τὴν πατρίδα μας, ὡς μαρτυροῦν αἱ στατιστικαί.

Ἡ ἐφάμαρτος καὶ ἐγκληματικὴ αὐτὴ ἐνέργεια δὲν ἀπειλεῖ μόνον τὴν ἐπιβίωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἀλλὰ πλήττει καιρίως καὶ αὐτὴν ταύτην τὴν οἰκογενειακὴν ἐστίαν, ἣτις ἀποτελεῖ τὸ ζωτικὸν κύτταρον εἰς τὸν ὄργανισμόν τοῦ ἔθνους. Πολλὰ ἑκατομμύρια δραχμῶν, τὰ ὁποῖα θὰ ἠδύναντο νὰ χρησιμοποιηθοῦν διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς ζωῆς τῆς οἰκογενείας, ἐξοδεύονται διαρπαζόμενα ὑπὸ τῶν ἐνεργούντων τὰς ἐκτρώσεις ἰατρῶν. Ἐπειτα αἱ ἐκτρώσεις δημιουργοῦν ἀθεράπευτα ψυχικὰ τραύματα καὶ πλέγμα πιεστικῆς ἐνοχῆς εἰς τὴν συνείδησιν πολυαριθμῶν γονέων καὶ τοῦ θεράποντος αὐτῶν ἱατροῦ. Δημιουργοῦν τὴνφεις εἰς τὴν συνείδησιν, μαρασμὸν εἰς τὴν καρδίαν, θλίψιν καὶ στενοχωρίαν εἰς τὴν ψυχὴν, βαρεῖαν καὶ καταθλιπτικὴν ἐνοχίην, ἣτις προέχεται ἐκ τοῦ ὅτι δι' αὐτῶν ἀφαιρεῖται μίᾳ ζωὴ ἀνευ δικαίωματος καὶ παρὰ πάντα θεῖον καὶ ἀνθρώπινον νόμον. Τοιοῦτοτρόπως ἡ εἰρήνη καὶ ἡ χαρὰ ἐξαφανίζονται ἐκ τῆς οἰκογενείας ἐκείνης, εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ὁποίας πλανῶνται αἱ σκιαὶ τῶν ἀνθρώπινων ὑπάρξεων; αἴτινες ἐθυσιάσθησαν εἰς τὸν Μολῶχ τοῦ ἐγωῖσμοῦ ὄρισμένων ἀνθρώπων. Τὸ αἷμα τῶν φονευμένων πλασμάτων τοῦ Θεοῦ βοᾷ καὶ κράζει ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ ταράσσει καὶ ἀναστατώνει τὴν ψυχὴν τῶν παιδοκτόνων γονέων καὶ ἱατρῶν, οἱ ὁποῖοι κατεπάτησαν θεῖους καὶ ἀνθρώπινους νόμους. «Φωνὴ αἵματος...βοᾷ πρὸς με ἐκ τῆς γῆς, καὶ νῦν ἐπικατάρατος σὺ...στένων καὶ τρέμων ἔση ἐπὶ τῆς γῆς» (Γεν. 4, 10-12).

Ἐπειτα αἱ ἐκτρώσεις εἶναι ἡ αἰτία διὰ πλείστας περιπτώσεις στειρότητος πολλῶν ἑλληνίδων μητέρων. Ὡς ἀποδεικνύουσιν αἱ στατιστικαί, ἐν μέγα ποσοστὸν τῶν γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι κατέφυγον εἰς τὴν ἀνθρωποκτόνον ἐκτρώσιν, παραμένει στειρόν, χωρὶς νὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ θεραπεία τῆς ἀναπηρίας ταύτης. Ἐρχεται ὥρα κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ καταφεύγουσαι εἰς τὰς ἐκτρώσεις, ἐπιθυμοῦν νὰ ἀποκτήσουν τέκνον, ἀλλὰ δὲν δύνανται πλέον νὰ ἱκανοποιήσουν τὸν πόθον των αὐτόν. Ὁ ὄργανισμὸς των ἔχει ὑποστῆ ἀνεπανόρθω-

τον διάβρωσιν. Ἐχουν γίνει στείραι. Δὲν εἶναι δυνατὸν πλέον νὰ ἀπολαύσων τοῦ θείου δώρου καὶ τοῦ προνομίου τῆς μητρότητος. Τὸ ἔχουν ἀπολέσει διὰ παντός. Τὸ ὄνειδος τῆς προκληθείσης ὑπ' αὐτῶν ἀτεκνίας θὰ τὰς συνοδεύῃ εἰς ὀλόκληρον τὴν ζωὴν των.

Ἐνώπιον τῆς φοβερᾶς αὐτῆς καταστάσεως, ἥτις κλονίζει τὰ θεμέλια τῆς οἰκογενείας καὶ τοῦ Ἔθνους, ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία καλεῖ τὸν εὐσεβῆ ἑλληνικὸν λαὸν νὰ ἀντιδράσῃ ὅσον τὸ δυνατόν ἐντονώτερον. Οἱ παρασυρθέντες ὑπὸ τοῦ κύματος τῶν ἐκτρώσεων δέον νὰ ἀνανήφουν, νὰ ζητήσουν διὰ τῆς μετανοίας τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ἐπανορθώσουν, εἰ δυνατόν, τὸ διαπραχθέν ὑπ' αὐτῶν κακόν. Οἱ πάντες πρέπει νὰ συνειδητοποιήσουν, ὅτι τὰ τέκνα ἐντὸς τῆς οἰκογενείας δὲν εἶναι κατάρρα, ἀλλ' εὐλογία. Ἡ οἰκογένεια πρέπει νὰ εἶναι τὸ θερμοκήπιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ ἐκκολάπτωνται οἱ νέοι τρυφεροὶ βλαστοί, οἵτινες θὰ ἀποτελέσουν τὰ στηρίγματα καὶ τὴν ζωτικὴν δύναμιν τοῦ Ἔθνους. Δὲν εἶναι νοητὸν ἢ Ἐκκλησία νὰ εὐχεται κατὰ μὲν τὴν ἱερὰν στιγμήν τοῦ γάμου, ὅπως οἱ σύζυγοι ἔχωσιν «καλλιτεκνίαν, εὐτεκνίας ἀπόλαυσιν καὶ ἀκατάγνωστον διαγωγὴν», κατὰ δὲ τὴν Θ. Λειτουργίαν «τὰς συζυγίας ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ διατήρησον, τὰ νήπια ἐκθροφον, τὴν νεότητα παιδαγωγήσον, τὸ γῆρας περιεράτησον», καθ' ἣν στιγμήν οἱ αὐτοὶ σύζυγοι μετ' ὀλίγον καταπατοῦντες πᾶσαν ἔννοιαν δικαίου καὶ ἠθικῆς προσβάλλουσι διὰ τῶν ἐκτρώσεων τὸν Θεὸν κυρίως. Ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ εὐρίσκειται εἰς τὴν οἰκογένειαν ἐκείνην, ἢ ὁποία τηρεῖ ἐπακριβῶς τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ. Ἐν τῇ οἰκογενείᾳ ταύτῃ ἡ γυνὴ εἶναι «ὡς ἄμπελος εὐθηροῦσα ἐν τοῖς κλίτεσι τῆς οἰκίας», οἱ δὲ «υἱοὶ ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν κύκλω τῆς τραπέζης» τῶν γονέων καὶ «στέφανος γερόντων τέκνα τέκνων, καύχημα δὲ τέκνων πατέρες αὐτῶν».

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἐὰν θέλωμεν νὰ ἐκλείψῃ ὁ ἀπειλῶν τὴν πατρίδα μας κίνδυνος τῆς γενοκτονίας καὶ ἐὰν θέλωμεν τὸ Ἔθνος μας νὰ ἔχῃ πάντοτε σφρίγγος καὶ ἀλκὴν ὡς καὶ τὴν θείαν εὐλογίαν, πρέπει αἱ ὠραῖαι αὐταὶ εἰκόνες τῶν λειτουργικῶν μας κειμένων, ἐντὸς πάσης ἑλληνικῆς οἰκογενείας, νὰ γίνων ζῶσα πραγματικότης με-

τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, τοῦ Ὁποίου τὴν εὐλογίαν ἐπικαλούμεθα μετὰ πατρικῆς στοργῆς καὶ ἀγάπης ἐπὶ πάντας ὑμᾶς.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερόνυμος, Πρόεδρος
- † Ὁ Πατρῶν Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν Διονύσιος
- † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Ἐδροντίας Δαμασκηνὸς
- † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Προβέξης Στυλιανὸς
- † Ὁ Ξάνθης Ἀντώνιος
- † Ὁ Κυθήρων Μελέτιος
- † Ὁ Διδυμοτείχων καὶ Ὁρεστ. Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Κασσανδρείας Συνέσιος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν
Ἀρχιμ. Βαρθολομαῖος Κατσούρης

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. | Πρωτ. 3064 Ἀθήνησι τῇ 15-5-1968
| Διεκπ. 1093

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1524

Πρὸς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, λαβοῦσα ὑπ' ὄψει αὐτῆς τὸ ἄρθρον 3, παρᾶρ. 3 τοῦ Βασιλ. Διατάγματος τῆς 16/17 Δεκ. 1959 (ΦΕΚ Α' 272) «περὶ συνθέσεως, συγκλήσεως, λειτουργίας καὶ ἀρμοδιότητος τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας κλπ.», ἐκδοθέντος ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Νόμου 3952/1959 «περὶ τροποποιήσεως τοῦ Νόμου 671/1943 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 7ης ἰσταμένου μηνὸς Μαΐου ἀπεφάσισε τὴν σύγκλησιν τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας εἰς τακτικὴν σύνοδον ἐπὶ δεκαπενθήμερον ἀπὸ τῆς 1ης τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Ὀκτωβρίου, καὶ συνέταξε τὸν κατὰ Νόμον πίνακα τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως, περιλαμβάνοντα ἐν μόνον θέμα: τὴν μελέτην τοῦ σχεδίου Νόμου «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

Οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται, συμφώνως τῷ προαναφερθέντι Βασιλ. Διατάγματι, ὑποχρεοῦνται ὅπως, ἀφοῦ ἐπιφέρωσι τὰς ἐπὶ τοῦ πίνακος τούτου παρατηρήσεις καὶ προσαφαιρέσεις θεμάτων, ἐπιστρέψωσιν αὐτὸν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς λήψεώς του.

Ὅθεν, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος παρακαλεῖ τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς λήψεως τῆς παρουσίας Ἐγκυκλίου γνωρίσωσιν αὐτῇ τὰς ἀπόψεις των, προκειμένου αὐτῇ ἐντὸς τοῦ τελευταίου δεκαήμερου τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Ἰουνίου νὰ προβῇ, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀπαντήσεων τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, εἰς τὴν κατάρτισιν τοῦ ὀριστικοῦ πί-

ΕΠΙΒΛΗΤΙΚΗ ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Αἰ πρωτοβουλία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου λεπτομερῶς προγραμματισθεῖσαι ἑορταστικαὶ ἐκδηλώσεις ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τεσσαρακονταετίας ἀπὸ τῆς συστηματικῆς λειτουργίας εἰς τὴν Χώραν μας τοῦ θεσμοῦ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, ὀρισθεῖσαι ἀρχικῶς διὰ τὴν 19ην Μαΐου ἐ.έτους καὶ ἀναβληθεῖσαι λόγῳ δυσμενῶν καιρικῶν συνθηκῶν, ἐπραγματοποιήθησαν τὴν Κυριακὴν 26ην Μαΐου καὶ ὥραν 6.30' εἰς τὸ Παναθηναϊκὸν Στάδιον καὶ Χάριτι θεῖα ἐστέφθησαν ὑπὸ καταπληκτικῆς ἐπιτυχίας.

Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ πλοουσιῦ ἑορταστικοῦ προγράμματος, τὸ Παναθηναϊκὸν Στάδιον εἶχεν ὑπερπληρωθῆ ὑπὸ δεκάδων χιλιάδων μαθητῶν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων καὶ τῶν γονέων καὶ κηδεμόνων αὐτῶν. Εἰς τὰς μεγαλειώδεις ἑορταστικὰς ἐκδηλώσεις συμμετέσχον ἐκ τῆς περιφέρειας Ἀθηνῶν 32.300 μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι ἡλικίας 9-17 ἐτῶν καὶ 500 παιδιὰ ὡς ἀντιπρόσωποι τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος, Θεσσαλονίκης, Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας, Κεφαλληνίας, Νικαίας, Νικοπόλεως καὶ Πρε-

βέζης, Πατρῶν καὶ Σερρῶν καὶ Νιγρίτης. Παρήλασαν 1.400 παιδιὰ καὶ ἐπόπτευσαν 700 κατηχηταὶ καὶ κατηγήτριαι, 200 κληρικοὶ-ὑπεύθυνοι Κατηχητικῶν Σχολείων ἐνοριῶν καὶ 3.000 γονεῖς-μέλη Ἐφορευτικῶν Ἐπιτροπῶν. Διὰ τὴν διακίνησιν τῶν μαθητῶν ἐχρησιμοποιήθησαν 850 λεωφορεῖα καὶ 40 πούλμαν. Εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων συμμετέσχον περὶ τὰ 5.000 ἄτομα, προεξάρχοντος τοῦ παρὰ τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν Γραφείου Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς τῆς Νεότητος.

Εἰς τὴν εορτὴν παρέστησαν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος, τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἕτεροι Ἱεράρχαι, ἐκπρόσωποι τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Στρατοῦ, ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ράμμος, ὁ Ἀντιδήμαρχος κ. Ἀνέστης, καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῶν ἄλλων Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν τῆς πνευματικῆς ἡγεσίας τοῦ τόπου μας.

Τὸ ἑορταστικὸν πρόγραμμα ἤρχισε μὲ θεαματικὴν παρέλασιν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων πρὸ τοῦ Μακαριωτάτου καὶ τῶν μελῶν

νακὸς τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ ὀρίση συνάμα τοὺς εἰσηγητὰς ἐπ' αὐτῶν, κοινοποιοῦσα ἐν συνεχείᾳ τὸν καταρτισθῆσόμενον ὀριστικὸν τοῦτον πλῆνα εἰς τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερώνυμος, Πρόεδρος
- † Ὁ Πατρῶν Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Ἐδροντανίας Δαμασκηνός
- † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Στυλιανός
- † Ὁ Ἐάνθης Ἀντώνιος
- † Ὁ Κυθήρων Μελέτιος
- † Ὁ Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Κασσανδρείας Συνέσιος

Ὁ Ἀρχιγραμματεῦν

Ἀρχιμ. Βαρθολομαῖος Κατσούρης

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 3306 Ἀθήνησι τῇ 24-5-1968
Διεκπ. 1187

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1525

Π ρ ὶ ς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἐν συνεχείᾳ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2100/851 Ἐγκ. 1517/8-4-1968 Ἐγκυκλίου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου περὶ προβολῆς καὶ ἐνισχύσεως τοῦ θεσμοῦ τῆς Ἐξωτερικῆς

Ἱεραποστολῆς, Συνοδικῆ ἀποφάσει, διαπέμποντες ὑμῖν τὸ ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καταρτισθῆν πρόγραμμα ἐκδηλώσεων τῆς «Ἐβδομάδος Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς» ἀπὸ 2ας ἕως 9ης Ἰουνίου ἐ.έ., παρακαλοῦμεν ὑμᾶς, ὅπως δι' Ἐγκυκλίον ὑμῶν ἀναγνωσθησομένης ἐπ' Ἐκκλησίας κατὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Κυριακῆς τῆς Πεντηκοστῆς (9 Ἰουνίου ἐ.έ.), προτρέψητε πατρικῶς τοὺς εὐσεβεῖς Χριστιανοὺς τῶν θεοσώστων ὑμετέρων Ἐπαρχιῶν, ὅπως, ἀναλογιζόμενοι τὴν σπουδαιότητα καὶ ἐπιτακτικότητα τοῦ ἔργου τῆς Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, συμμετέχον τὸσον εἰς τὰς εὐχαριστηρίους καὶ ἱκετηρίους προσευχάς, ὅσον καὶ εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Ἱεραποστολικοῦ ἔργου τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας, εἴτε διὰ προσωπικῆς συνεργασίας, εἴτε δι' οικονομικῆς συμπαροστάσεως, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἐντολὴ τοῦ Κυρίου «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετείλαμην ὑμῖν» νὰ εὐρη καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν τὴν ἀρίστην δυνατὴν πραγματοποιήσῃ αὐτῆς.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερώνυμος, Πρόεδρος
- † Ὁ Τρίκης καὶ Σταγῶν Διονύσιος
- † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Ἐδροντανίας Δαμασκηνός
- † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Στυλιανός
- † Ὁ Ἐάνθης Ἀντώνιος
- † Ὁ Κυθήρων Μελέτιος
- † Ὁ Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Κασσανδρείας Συνέσιος

Ὁ Ἀρχιγραμματεῦν
Ἀρχιμ. Βαρθολομαῖος Κατσούρης

της Ίερᾶς Συνόδου. Ἐπηκολούθησεν ἡ ἔπαρσις τῆς σημαίας καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐψάλη ἀπὸ ὅλα τὰ παιδιά τὸ «Χριστὸς ἀνέστη».

Μετὰ ταῦτα, ὠμίλησεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερώνυμος, ὁ ὁποῖος, βαθύτατα συγκεκινημένος ἀπὸ τὴν παρουσίαν τόσοσων χιλιάδων ἀφρωσιωμένων στρατιωτῶν τοῦ Χριστοῦ, εἶπε τὰ ἐξῆς:

« Ἀδελφοί μου,

Ἡ σημερινὴ συγκέντρωσις πρέπει νὰ ὀνομασθῆ «έορτὴ ἐγγνωμοσύνης» τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἐθνους. Ἐγγνωμοσύνης πρωτίστως πρὸς τὸν Θεόν, διότι πρὸ 40 ἀκριβῶς ἐτῶν ἐνέπνευσε μερικὸν θεολόγους, νὰ καταπαισθοῦν σοβαρῶς μὲ τὸ ἔργον αὐτὸ καὶ διότι τὸ ἠλόγησε τόσοσων. Ἐγγνωμοσύνης ὅμως καὶ πρὸς τοὺς πρωτεργάτας τοῦ Κατηγορητικοῦ Σχολείου καὶ πρὸς τὰς ἑκατοντάδας χιλιάδας τῶν ἀφανῶν συνεργατῶν του.

Καὶ ὁ ἀγαθὸς Θεὸς μὲ τὴν βοήθειάν Του πρὸς τὸ Κατηγορητικὸν καὶ οἱ συνεργάται του ὠφέλησαν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα. Τοῦτο φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν ἐπίδρασίν του εἰς ὅλας τὰς κοινωνικὰς ομάδας καὶ εἰς ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα. Τὸ Κατηγορητικόν, παραλλήλως πρὸς ἄλλους εὐεργετικὸς παράγοντας τῆς Ἀγωγῆς καὶ πρὸς ἄλλας ἀξιεπαίνονας προσπάθειας, ἔδωκε πολλὰ πρόσωπα, τὰ ὅποια ὅπουδῆποτε καὶ ἂν ἐδρίσκωνται διακρίνονται διὰ τὸ ἦθος των καὶ τὴν ἀνωτερότητά των. Τὴν ὠφέλειαν, τὴν ὁποίαν προσεπέδωκε τὸ Κατηγορητικὸν εἰς τὴν Νεολαίαν μας καὶ γενικώτερον, φανερώνει καὶ ἡ ἐπὶ ἔτη ἀλματώδης ἀνάπτυξις του. Τὴν ἐκ μέρους δὲ τοῦ Κατηγορητικοῦ ἐπανάκτησιν τῆς ἐκτιμῆσεως, τὴν ὁποίαν ἔτρεφεν ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς πρὸς τὸ ἔργον του, φανερώνει καὶ ἡ αὐξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τῶν Κατηγορητικῶν μας Σχολείων, ἡ ὅποια ἐσημειώθη κατὰ τὸ τρέχον ἔτος. 450.000 μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι ἐφοίτησαν ἐφέτος εἰς τὰ 9.350 Κατηγορητικὰ τῆς Ἑλλάδος. Οὐδεμίαν ἄλλη ἑλληνικὴ μὴ κρατικὴ προσπάθεια ἔχει τοιαύτην ἔκτασιν, θὰ ἔλεγα καὶ τοσαύτην σημασίαν. Τοῦτο εἶχον ἀντιληφθῆ καλῶς οἱ ἀνατροπεῖς, διὸ καὶ ἐπολέμησαν τὸ Κατηγορητικὸν μὲ πρωτοφανῆ λύσσαν καὶ προσεπάθησαν διὰ παντὸς μέσου νὰ ἐξουδετερώσουν τὴν ἐπίδρασίν του. Εἶχαν ἀντιληφθῆ πολὺ καλὰ τί σημαίνει τὸ νὰ εἶναι ἓνα μεγάλο ποσοστὸν ὀλοκλήρου τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Χώρας μας ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν Κατηγορητικῶν.

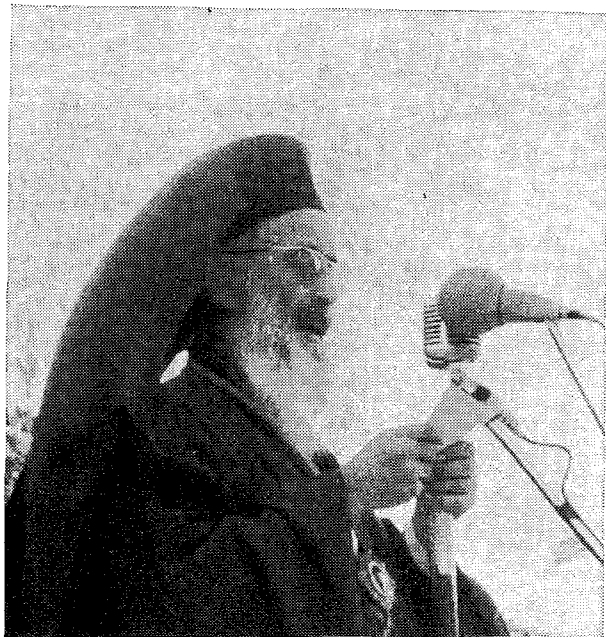
Ἐντεῦθεν, κατὰ τὴν ὥραν αὐτήν, ὡς Προκαθημένος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, αἰσθάνομαι ἐντόνως τὴν ὑποχρέωσιν, ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ εὐχαριστήσω θεομύτατα πάντας ἐκεῖνους, οἱ ὅποιοι εἰργάσθησαν διὰ τὴν προαγωγὴν τοῦ Κατηγορητικοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ὑπογραμμίσω πρὸς ὅλους μας τὴν βασικὴν καὶ θεμελιώδη σημασίαν, τὴν ὁποίαν ἔχει τὸ γεγονός αὐτὸ καὶ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ διὰ τὸ Ἔθνος. Μία στρατιὰ 450.000 μαχητῶν τοῦ πνεύματος, τῆς προόδου, τῆς ἐξωψώσεως τῆς ζωῆς τοῦ Ἐθνους, μία στρατιὰ μαχητικὴ καὶ ἀξιο-

μαχος ἐτοιμάζεται μέσα εἰς τὰ ἀναπλαστήρια τῶν ὠραίων καὶ ἀγνῶν ψυχῶν.

Ἀπαντες ἄς ἀναμετρήσωμεν τὰς ἔναντι τοῦ Ἐθνους καὶ τῆς Ἱστορίας του εὐθύνας μας καὶ ἄς λάβωμεν ἕκαστος τὰ μέτρα του.

Ἀλλὰ καὶ σεῖς, ἀγαπητὰ μου παιδιά, ἔχετε μὲν δικαιώματα ἔναντι τῆς ἀγάπης ὅλων μας, ἔχετε ὅμως καὶ ὑποχρεώσεις. Μετέχετε εἰς τὸν ἴδιον ἀγῶνα, εἰς τὸν ὅποιον ἀγωνίζομεθα καὶ ἡμεῖς καὶ ἐπομένως καὶ σεῖς εὐθύνεσθε διὰ τὴν νικηφόρον ἔκβασίν του. Τὸ ἔργον τοῦ Κατηγορητικοῦ εἶναι καὶ ἰδικόν σας ἔργον καὶ ἡ νίκη του εἶναι καὶ ἰδική σας νίκη.

Παιδιά μου, μικροὶ καὶ γενναῖοι στρατιῶτες τοῦ Χριστοῦ· συνεχίσατε τὸ μεγάλο ἔργο σας γὰρ τὴν δημιουργίαν μιᾶς καινούργιας Ἑλλάδος· ἐξακολουθή-

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερώνυμος ὁμιλῶν κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Κατηγορητικῶν Σχολείων εἰς τὸ Παναθηναϊκὸν Στάδιον.

σατε τὸν ἀγῶνά σας γιὰ νὰ δοῦμε τὴν Ἑλλάδα «στοῦ Χριστοῦ τὸ φῶς λουσμένη», «μιὰ Ἑλλάδα τοῦ Χριστοῦ». Νὰ αἰσθάνεσθε ὑπερηφάνεια, γιὰτὶ ἀνήκετε στὴ μεγάλη στρατιὰ τῶν μαθητῶν τοῦ Κατηγορητικοῦ καὶ ἐπομένως βρίσκεσθε μὲ τὴν παράταξι τῶν νικητῶν. Μὴ σᾶς τρομάζουν αἱ ἐπιθέσεις πρὸς ἡμᾶς στὸ Κατηγορητικὸν οἱ ἐχθροὶ τῆς πίστεώς μας· τὴν πίστιν αὐτήν, πὸν σᾶς μεταδίδει τὸ Κατηγορητικόν, ἔχον δοκιμάσει εἰκοσι ὀλοκλήροι αἰῶνες· ἡ Ἀλήθειά Της εἶναι αἰώνια καὶ γι' αὐτὸ πάντα νέα. Ἡ πίστις μας εἶναι ἐκείνη, πὸν πολλὰς φορὲς μέχρι τώρα ξαναζωντάνεψε καὶ ἔσωσε τὸ Ἔθνος μας. Αὐτὴ τὸ ἐβοήθησε νὰ δοξασθῆ καὶ αὐτὴ πάλι θὰ τὸ βοηθήσῃ καὶ τώρα νὰ ξαναμεγαλουργήσῃ.

Παιδιά μου, μείνατε ἀφρωσιωμένα στὸν Ἀρχηγὸ τῆς πίστεώς μας, στὴν Ἐκκλησία μας καὶ στὸ Κα-

τηχητικό σας· είναι ένα δυνατό στήριγμά σας και για τώρα και για όλη σας τη ζωή.

Ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, τὸ Κατηχητικὸν εἶναι μία σοβαρὰ ἐγγύησις διὰ τὸ μέλλον τῶν παιδιῶν μας. Δι' αὐτό, ἄς τὸ περιβάλωμεν μὲ ἀκόμη μεγαλύτερον στοργήν. Τὸ ἀπαιτεῖ καὶ τῶν παιδιῶν μας καὶ ὄλων μας τὸ συμφέρον· τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τοῦ Ἔθνους μας».

Μετὰ τὸν Μακαριώτατον, τοῦ ὁποίου ἡ ἀδρὰ προσφώνησις ἐνεποίησε ζωηροτάτην ἐντύπωσιν, προκαλέσασα θύελλαν χειροκροτημάτων, ὠμίλησεν ἐμπνευσμένως ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικαίας κ. Γεώργιος, εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

«Εἰς περίοδον πλημμυρισμένην ἀπὸ τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καὶ εἰς ἐποχὴν πῶν ἡ φύσις πάλλεται ἀπὸ ζωὴν καὶ σκορπᾷ σπάταλα γῶμα τὴν μέθη τοῦ ἀρώματος τῶν ἀνθέων, συνεκκεντρώθημεν ὅλοι ἡμεῖς ἐδῶ, διὰ νὰ χαιρετίσωμεν καὶ νὰ καμαρώσωμεν τὴν πνευματικὴν μυροβόλον ἀνοιξιν, τὰ ῥόδα τοῦ χριστιανικοῦ θερμοκηπίου, τὰ παιδιὰ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, πῶν ἀποτελοῦν τὴν λαχτάρα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν γλυκύτερη προσδοκία τῆς.

Καὶ ἤλθομεν ἀπόψε ἐδῶ, ἡ Ἐκκλησία, τὸ ἐπίσημον Κράτος, οἱ γονεῖς, οἱ διδάσκαλοι, αἱ μυριάδες αὐταὶ τοῦ λαοῦ, διὰ νὰ κολυμβήσωμεν μέσα εἰς τὸν καθαρὸν κόσμον τῆς καινούργιας γενιᾶς, πῶν ξεχνόταται στὸν στίβον τῆς ζωῆς, ἐνθουσιώδης καὶ ἐλπιδοφόρος, ξεκινώντας ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς χώρους τῶν ναῶν, ὅπου ὑπὸ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν στοργὴν τῆς Ἐκκλησίας καλλιεργεῖ καὶ θεμελιώνει τὴν ἀδριανὴν τῆς ἐδύχιαν.

Καὶ πρέπει νὰ τονισθῇ ἀπόψε ἐδῶ, ὅτι κατὰ τὰ σαράντα χρόνια πῶν ἡ Ἐκκλησία, ὠργανωμένα πλέον, ἐκαλλιέργησε τὸν θεσμὸν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων εἰς τὴν Ἑλλάδα μὲ πολλοὺς κόπους καὶ θυσίας πολυτίμων συνεργατῶν τῆς κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ἢ ἐπίδρασις τοῦ κατηχητικοῦ ἔργου μεταξὺ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ὑπῆρξε βαθυτάτη καὶ ἡ καρποφορία εὐλογημένη.

Ἐσημειώθησαν ἀσφαλῶς - πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ - καὶ παραλείψεις καὶ ἀτέλειαι, κάποτε ἴσως καὶ ὑπερβολαὶ ὀργάνων τῆς Ἐκκλησίας, ὀφειλόμεναι εἰς ὑπερμετρον ζῆλον. Ὅμως, διὰ νὰ εἴμεθα δίκαιοι, αἱ ἀτέλειαι αὐταὶ δὲν ἤμποροῦν νὰ ἀλλοιώσουν τὴν πραγματικότητα, ὅτι τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον, ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ 1928, τροφοδοτήσαν τὴν ἑλληνικὴν νεότητα εἰς περιόδους μάλιστα ἐσωτερικῶν ἀναταραχῶν, ἐθνικῶν περιπετειῶν, παγκοσμίων κοινωνικῶν ἀναστατώσεων, ἔσωσε πράγματι χιλιάδας νέων ἀπὸ βεβαίαν καταστροφὴν καὶ ἐδημιούργησε μίαν ἰσχυρὰν καὶ πολυπληθῆ παρτάξιν τιμίων καὶ ἀκεραίων ἀνθρώπων τῆς σημερινῆς Ἑλλάδος. Εἰς ὁλόκληρον τὴν κλίμακα τῆς κοινωνικῆς ἱεραρχίας, εἰς ὅλας τὰς θεμελιωδὰς θέσεις τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ, εἰς τὸν ἐπίσημον ἐπιστημονικὸν χώρον, εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἐνδόξου καὶ τιμημένου Στρατοῦ καὶ τῶν ἠρωϊκῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, εἰς τὸν ψυχολογικὸν

ἐκπαιδευτικὸν κόσμον, εἰς τὴν περιοχὴν τῶν μεγάλων οικονομικῶν ὀργανισμῶν, εἰς τὰ ἐλεύθερα ἐπαγγέλματα, εἰς τὴν κορυφὴν τῆς κοινωνικῆς ἡγεσίας καὶ τέλος εἰς τὸν ἱερὸν χώρον τῆς Ἐκκλησίας παντοῦ θὰ εὐρωμεν ἀνθρώπους, ἀμφοτέρων τῶν φύλων, τῶν ὁποίων ἡ ψυχὴ, εἰς τὰ χρόνια τῆς παιδικῆς καὶ ἐφηβικῆς ἡλικίας, ἐδέχθη τὸ μῦρον τῆς πίστεως, τὴν σμίλην τῆς χριστιανικῆς διδασχῆς καὶ τὴν ὄθησιν διὰ τὸν τίμιον ἀγῶνα τῆς ζωῆς, ὑπὸ τοὺς θόλους μεγαλοπροεπῶς ἢ ἀπέριττης ἐκκλησίας, εἰς πολυάνθρωπον πόλιν ἢ εἰς ταπεινὸ χωριό, ἀπὸ κάποιον κληρικὸν ἢ ἀπὸ κάποιον ἄλλην ψυχὴν, πῶν ἐδονεῖτο ἀπὸ ἱεροὺς πόθους διὰ τὴν δημιουργίαν ἑνὸς καλύτερου κόσμου.

Δὲν ἦταν χίμαιρες αὐτοὶ τῶν οἱ παλμοί. Δὲν ἦταν φροῦδες ἐλπίδες, ἦταν δραματισμοί, πῶν ἐστηρίζοντο πάνω στὴν ἀκλόνητη πίστι, ὅτι ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου καταξιώνεται μόνον ὅταν θεμελιώνεται καὶ οἰκοδομηταὶ σὲ χριστιανικὰ βάρη. Καὶ δὲν ἔμεινε αὐτὴ ἡ εὐλογημένη καρποφορία ἀφανῆς, ἐπηρεάζουσα ἀπλῶς μόνον τὸν ἐσώτερον ψυχικὸν κόσμον τῶν παιδιῶν. Ἡ πικρὰ κατοχὴ, ὅταν ὠδυνᾷτο σύσσωμον τὸ Ἔθνος, ἔχει νὰ ὁμολογήσῃ πολλὰ διὰ τὴν ὑπέροχον δρᾶσιν τῶν μαθητῶν τῶν Κατηχ. Σχολείων, ἰδίᾳ εἰς τὸν τομέα τῶν συσσιτίων διὰ τοὺς ἀναξιοπαθοῦντας. Καὶ ὅταν ἀργότερα ἡ Ἐκκλησία ἐκάλεσε εἰς συναγερομὸν τὸν λαὸν διὰ τὸ Δέμα τοῦ ἐπαναπατριμοῦ, εἰς ἐποχὴν πάλιν ἀφαντάστον πνευματικῶν καὶ ὄλικῶν ἐρειπίων τῆς Χώρας, τὰ Κ. Σχολεῖα ἔδωσαν ἐκ νέου τὸ ἀγωνιστικὸν τῶν «παρῶν» μὲ συγκινητικὰς ἐκδηλώσεις.

Τὰ παιδιὰ τῶν Κ. Σχολείων οὐδέποτε ἐνετάχθησαν εἰς τὰς τάξεις τῶν κατὰ καιροὺς κινηθέντων κατὰ τῆς πατρίδος καὶ τῶν ἰδανικῶν τῆς φυλῆς ξενοκινήτων Ἑλλήνων. Ἡ ἑλληνικὴ σημαία μὲ τὸν τίμιον σταυρὸν ἦτο καὶ εἶναι καὶ θὰ εἶναι στημένη πάντα στὶς ψυχὰς τῶν. Δὲν ὑπεστάλη ποτε οὔτε καὶ θὰ ὑποσταλῇ.

Ὅταν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ συμμοριτοπολέμου εἰς τὴν Νάουσαν ὁ Θεσσαλονικεὺς ἀνθρωπολόγος Νικόλαος Ἀναδολῆς, παιδί γαλονημένο μὲ τὰ νάματα τοῦ Κατηχητικοῦ, ξεψοχοῦσε κτυπημένος βραδεία σὲ μιὰ μάχη ἀπὸ βλήμα ὄλιμον, πρὶν γλείψῃ γιὰ πάντα τὰ ἄγνά του μάτια, εἶπε μὲ παλλομένη ἀπὸ συγκίνησι φωνὴ στὸ γιατρὸ πῶν ἦταν σκυμμένος ἐπάνω του: «Γιατρέ μου, θέλω νὰ σᾶς κάνω μιὰ παράκλησι: πῆτε στὴν Μητέρα μου νὰ μὴ μὲ κλάψῃ. Πεθαίνω γιὰ τὸν Χριστὸ καὶ τὴν Ἑλλάδα».

Πεθαίνω γιὰ τὸν Χριστὸ καὶ τὴν Ἑλλάδα. Ἔτσι ἔζησεν αὐτὸς ὁ τόπος. Καὶ παλαιότερα. Καὶ τώρα. Σκεπασμένος πάντα στὶς πικρὰς του δοκιμασίες μὲ τὸν ἀγιασμένο τῆς Ἐκκλησίας μανδύα, πῶν συχνὰ ὀλοποιεῖτο μέσα στὰ λόγια τοῦ ταπεινοῦ καλογέρου, ὁ ὁποῖος στὸ κορυφὸ σχολεῖο ετοίμαζε τίς ψυχὰς γιὰ λυτρωμό: «Μὴ σκιάζεστε στὰ σκότη. Ἡ λευτεριά σὸν τῆς αἰγῆς τὸ φεγγαβόλο ἀστέρι, τῆς νύχτας τὸ ξημέρωμα θὰ φέρῃ».

Γι' αὐτὸ τὴν ὥρα τούτη ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ἀπευθυνθῶ πρὸς τοὺς παρόντας καὶ τοὺς ἀπόντας,

Στιγμιότυπον από την επιβλητικήν έορτήν των Κατηχητικῶν Σχολείων εἰς τὸ Παναθηναϊκὸν Στάδιον.

ἀγνώστους ἐν πολλοῖς σήμερα ἐργάτας τοῦ ἐδλογη-
μένου αὐτοῦ φυτωρίου τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ὀνομά-
σθη τὸ Κ. Σχολεῖον, πρὸς ἐκείνους ποὺ ἐκοπίασαν
εἰς τὸ παρελθόν καὶ πρὸς ἐκείνους ποὺ σπέρνουν τώ-
ρα τῆς ἀλήθειας τὸ σπόρο στὶς ψυχὰς τῶν παιδιῶν τῆς
χριστιανικῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ πῶ : Ἀδελφοί, δὲν
ἐπῆραν χαμένοι οἱ κόποι σας. Ὁ ἰδρώς σας ἔγινε μύρο
καὶ ἡ προσφορά σας εὐώδης λιβανωτὸ στὸ θρόνο τοῦ
Θεοῦ, στὸ βωμὸ τῆς Ἑλλάδος.

Ὅσοι δὲ σήμερα ἐργάζονται εἰς τὸν ὥραϊον αὐ-
τὸν θεσμόν ὡς αἰσθάνονται ὑπερηφάνειαν διὰ τὴν
ἀποστολὴν των καὶ ὡς φλογίζονται ἀπὸ τὸν πόθον
νὰ συντελέσουν μὲ τὸν ἐνθουσιασμόν των καὶ τὴν ἀκε-
ραίαν ζωὴν των νὰ γεμίσουν τὶς ψυχὰς τῶν κατηχητο-
παίδων μὲ δράματα ὑψηλῆς προῆς καὶ νὰ στεριώσουν
στὶς καρδιές των τὰ φτερά τῆς ἀρετῆς, ποὺ θὰ τὰ ὀδη-
γήσουν στὶς ὑψηλὰς ἐπάλξεις τῶν εὐγενῶν πόθων τῆς
φυλῆς μας.

Μακαριώτατε,

Ἦμπορεῖ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία νὰ ἐδοκίμασεν
εἰς τὰ σαράντα αὐτὰ χρόνια πικρίας καὶ κλυδωνι-
σμοῦ. Δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ ἀσχοληθῶμεν μὲ τὸ
θέμα αὐτό. Ὅμως δικαιοῦται νὰ ἀγάλλεται, διότι κα-
τὰ τὸ διάστημα αὐτὸ ἐχάρισε καὶ διὰ τοῦ θεσμοῦ τῶν
Κ. Σχολείων εἰς τὴν πατρίδα τὴν δυνατότητα νὰ μὴ
ἐγκαταλείψῃ τὰ ἰδανικά της καὶ νὰ μὴ λησμονήσῃ τί
ἀξίζει, τί τῆς πρέπει. Καὶ δι' αὐτὸ ἐλπίζω ὅτι θὰ
δοθῇ ἡ ἄδεια εἰς τὸν ὀμιλοῦντα νὰ ἀπευθυνθῇ μὲ ὅλην
τὴν συνείδησιν τῆς βαρύτητος τῶν λόγων του πρὸς
τὴν ἡγεσίαν τοῦ ἔθνους καὶ νὰ διατυπώσῃ τὴν σκέ-
ψιν, ὅτι τὸ δράμα μιᾶς ζωντανῆς καὶ φωτεινῆς χρι-
στιανικῆς Ἑλλάδος, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ πόθον καὶ
στόχον ὅλων μας, θὰ γίνῃ ζωντανὴ πραγματικότης
καὶ ὅτι ὁ πύργος τῆς ἑλληνικῆς ἀρετῆς θὰ ὑψωθῇ διὰ
μίαν ἀκόμη φορὰν ὡς σημεῖον προσανατολισμοῦ ὅλων
τῶν λαῶν, ἐὰν — ὅπως ἤδη γίνεται — ἐὰν βοηθηθῇ
καὶ εἰς τὸ μέλλον ἡ Ἐκκλησία νὰ ἀποκτήσῃ δυνάμεις
διὰ νὰ τροφοδοτήσῃ τὴν νεολαίαν μὲ τὸ «μάννα τῆς
πίστεως» καὶ τὸ νερὸ τῆς ἀρετῆς. Ἐὰν τῆς δίδεται
ἡ δυνατότης νὰ κινήται γονίμως εἰς τὸν χῶρον τῆς
νεότητος, ἢ ὅποια διψᾷ τὴν ἀλήθειαν καὶ ποθεῖ τὴν
καταξίωσίν της. Διότι ἀπὸ αὐτὰ τὰ παιδιὰ τὰ ποτισμέ-
να μὲ τὴν ἀλήθειαν, τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὴν γοητείαν
τοῦ ἥθους, θὰ ἐπιστρατευθοῦν οἱ ἀδριανοὶ ἡγῆται ποὺ
θὰ ἀνοψώσουν τὴν Ἑλλάδα μέχρι τὰ κράσπεδα τοῦ
οὐρανοῦ. Ἔχει λεχθῆ, ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπι-
ζήσωμεν μόνον μὲ τὴν ἀκτινοβολίαν τῆς προγονικῆς
κληρονομίας. Εἶναι ἀνάγκη νὰ συνεχίσωμεν τὴν δη-
μιουργίαν. Καὶ αὐτὰ τὰ παιδιὰ, ποὺ γαλονχοῦνται
μὲ τὴν ἀγάπην τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν προῆν τῆς
Πατρίδος, θὰ κάμουν τὸ δράμα τοῦ ποιητοῦ ἀπὴν
πραγματικότητα. Ἡ Ἑλλάς, ἡ χριστιανικὴ Ἑλλάς
νὰ γίνῃ «διαμαντόπετρα στῆς γῆς τὸ δαχτυλίδι».

Εἰς τὸ σημεῖον ἀκριβῶς αὐτὸ ἐγκτεται καὶ ἡ εὐ-
θύνη τοῦ Σχολεῖου καὶ τῆς οἰκογενείας καὶ ἡ ἀνάγκη
συνεργασίας των μὲ τὴν Ἐκκλησίαν. Εἶναι ἀνάγκη

νὰ χτίσωμεν τὶς ψυχὰς τῶν παιδιῶν μας μὲ φρόνησι,
μὲ ἀγάπην, μὲ σύστημα ὄχι ἐπάνω εἰς ἕλικὰ ἀσταθῆ
καὶ ἐπαθῆ, ἀλλὰ εἰς τὸν γρανίτην τῆς πίστεως καὶ
εἰς τὸν χρυσὸν τῆς ἑλληνικῆς ἀρετῆς.

Οἰαδήποτε ἀγωγή, ὅσονδήποτε ἀοτία καὶ ἂν
φαίνεται μεθοδολογικῶς, εἶναι στείρα καὶ ἀναιμικὴ,
ἐὰν δὲν στηρίζεται εἰς βάρθρα χριστιανικῆς δεοντολο-
γίας καὶ δὲν ἐμπνέεται ἀπὸ βαθύ συναίσθημα σεβασμοῦ
πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην προσωπικότητα, τὴν ὁποίαν ἀνύ-
ψωσε εἰς τὸν θρόνον τοῦ τέκνου τοῦ Θεοῦ ἡ χριστια-
νικὴ ἀλήθεια.

Αὐτὸς ὁ δρόμος εἶναι ὁ μόνος ποὺ θὰ δώσῃ εἰς
τὴν Ἑλλάδα τὴν δύναμιν νὰ ζήσῃ καὶ αὐτὸν τὸν δρό-
μον, εἶναι κοινὴ πεποιθήσις, δὲν τὸν ἐγνώρισαν καλά,
δὲν τὸν ἐπίστευσαν ἀπόλυτα καὶ δι' αὐτὸ δὲν τὸν ἀκο-
λουθοῦν σήμερα στὴν ἀγωγή τῆς νεότητος πολλοὶ
λαοὶ τῆς Δύσεως. Ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες δὲν ἔχομεν κα-
νένα λόγον νὰ τοὺς ζηλεύωμεν δι' αὐτό. Κάθε ἡμέρα
ἐρχονται ἀνησυχητικὰ μηνύματα ἀπὸ τὶς ἄλλες χῶ-
ρες διὰ τὴν πορείαν τῶν νέων των. Ἡ θλιβερὰ οἰκο-
γενειακὴ ὑποβάθμισις, ἡ ἀσύστολος καὶ ἀσύνετος
καταπάτησις τῶν βασικῶν ἠθικῶν κανόνων, ἡ τρο-
μερὰ ἰσοπέδωσις τῶν πνευματικῶν ἀξιών εἰς τὴν
συνείδησιν τῶν νέων, ποὺ ζοῦν διαρκῶς εἰς ἀτιμόσφαι-
ραν ἐξαλλοσύνης καὶ ἀναζητητῶν συνεχῶς κάτω
καυοῦργιο, κάτω τὸ ἐντυπωσιακὸ γιὰ νὰ γεμίσουν τῆς
ψυχῆς των τὸ βαθὺ καὶ τὸ μεγάλο καὶ ἀπροσμέτρητο
κενὸ των καὶ καταλήγουν τότε εἰς ἐκδηλώσεις ὀμα-
δικῆς παραφροσύνης καὶ τότε εἰς τὴν ἀπέλπιδα λύσι-
ν τῆς αὐτοκτονίας, ἐνῶ εἶναι βοθημένοι εἰς τὰ πλοῦτη
καὶ τὰς ἀνέσεις τῆς ζωῆς, ὅλα αὐτὰ θὰ πρέπει νὰ
ἐμβάλλουν καὶ ἡμεῖς εἰς σκέψεις, ὅπως ἤδη ἔχουν ἐμ-
βάλλει εἰς σοβαρὰς ἀνησυχίας καὶ τοὺς ἡγέτας τῶν
ξένων λαῶν, ποὺ στέκονται μὲ δέος καὶ αγωνίαν μπρο-
στὰ στὸ χάος καὶ τὸν ἠθικὸν αὐτὸν ἐκτροχιασμόν,
ὥστε ἕνας ἀρχηγὸς κράτους νὰ εἴπῃ : «ἀνησυχούμεν
σοβαρῶς διὰ τὸ μέλλον τοῦ ἔθνους μας». Ἐδῶ εἰς τὴν
Ἑλλάδα ὑπάρχει ἀκόμη εὐτυχῶς ὕψεια καὶ τὰ θε-
μέλια τῆς κοινωνίας μας δὲν ἔχουν εἰσέτι σοβαρὰ
ὑπονομευθῆ. Ὅχι ὀλίγον συνετέλεσαν εἰς τοῦτο τὰ
Κατηχ. Σχολεῖα.

Ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ καὶ ἐδῶ αὐτὴ ἡ πλήμυρα τοῦ κα-
κοῦ ἐὰν δὲν μεριμνήσωμεν ἐγκαίρως νὰ ἀσφαλίσωμεν
τὰ παιδιὰ μας εἰς τὸν χῶρον τῆς ἀρετῆς, ἀφοῦ προη-
γουμένως ἡμεῖς οἱ μεγαλύτεροι, οἱ ὑπεύθυνοι διὰ τὴν
ἀγωγήν των πιστεύσωμεν, χωρὶς ταλάντευσιν καὶ σκε-
πτικισμόν, ὅτι ἄνευ Χριστοῦ καὶ ἠθικῶν ἀρχῶν δὲν
ζοῦν τὰ ἄτομα καὶ οἱ λαοί.

Ἡ χριστιανικὴ πίστις δὲν εἶναι τόποι καὶ σύμβολα
ξηρά. Εἶναι καρδίως ζωὴ καὶ ὀρμὴ πρὸς τὰ ἐμπρὸς
καὶ πρὸς τὰ ἄνω. Χωρὶς αὐτὴν — εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸ
πιστεύσωμεν — καὶ ἐκείνοι ποὺ νομίζουν ὅτι εἶναι
ἀετοὶ γίνονται σκώληκες. Καὶ ὁ κόσμος ἔχει ἀνάγκην
ἀπὸ ἀετούς, ποὺ θὰ χύνονται ὑπερήφανοι εἰς τὰ πλάτη
τοῦ γαλάζιου οὐρανοῦ. Ἐὰν δὲν τὸ πιστεύσῃ αὐτὸ
ὁ κόσμος, τότε ἡ γῆ θὰ γίνῃ μοιραίως σκωληκόβρω-
τος.

Κατηχητόπαιδες,

Γυρίστε τὰ λάμποντα νεανικά σας μάτια γύρω σας. Κοιτάξτε πόσοι σᾶς καμαρώνουν ὅλη ἢ Ἑλλάς, μὲ τὴν ποικίλην ἡγεσίαν τῆς, εἶναι ἀπόψε ἐδῶ, ὅλη ἢ Ἑλλάς. Διότι Ἑλλάς δὲν εἶναι μόνον τὰ ὑπερήφανα βουνά τῆς. Οὔτε οἱ γοητευτικὲς ἀκρογιαλιές τῆς, οὔτε τὰ ἀρχαῖα πάγκαλα μνημεῖα τῆς, οὔτε οἱ χώροι ποῦ ὁμιλοῦν διὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν πολιτισμὸν τῆς, οὔτε οἱ τόποι ποῦ εἶναι σπαρμένοι ἀπὸ «κόκκαλα ἐλλήνων τὰ ἱερά». Ἑλλάς εἶσθε κυρίως σεῖς. Σεῖς ὀλοποιεῖτε σήμερον τὸν ἀρχαῖον ἐλληνικὸν πολιτισμὸν. Σεῖς γίνεσθε οἱ ἐρμηνευταὶ τῆς βυζαντινῆς μεγαλοπρεπείας μὲ τὴν χιλιετῆ ἀκτινοβολίαν τῆς. Σεῖς ζωντανεύετε τὴν μαρτυρικὴν πορείαν τοῦ Ἔθνους στὰ 400 χρόνια τῆς σκλαβιάς. Σεῖς ἀντιπροσωπεύετε τὴν γενεάν τῶν μαρτυρικῶν μορφῶν τῆς Ἐκκλησίας μας, γιὰ σᾶς ἔγραψεν ὁ ποιητῆς :

«Δὲν ζοῦμε μῆς μέσα στὸ φέμα
καὶ τὴν ἀπάτη τῶν ὀνείρων.

Μέσα μας τρέχει ἡρώων αἷμα,
εἴμαστε ἀπόγονοι μαρτύρων.

Μέσα στοὺς τάφους τῶν ἀνθίζει,
ἢ πίστη αὐτὴ ποῦ μᾶς φλογίζει».

Αὐτὴ ἢ πίστις, ἢ ποτισμένη μὲ τὸ αἷμα τῶν μαρτύρων, σᾶς καλεῖ καὶ σᾶς ὑποχρεώνει νὰ μένετε ὀρθοὶ στὸν πνευματικὸν προμαχώνα. Εἶσθε φύτρα μᾶς φυλῆς μὲ μοναδικὴν εἰς βάρος ἰστορίαν καὶ πολιτισμὸν. Πρότυπά σας ἄς μὴ γίνωνται οἱ νέοι ξένων χωρῶν. Εἶσθε ἢ καλντέρα νεολαία τοῦ κόσμου. Μὴ πίνετε ἀπὸ πηγές, μὲ θολωμένο νερό. Οἱ πηγές οἱ δικές μας ξεκινῶν κατ' ἐθεῖαν ἀπὸ τὸν οὐρανόν. Ἡ ἱστορία τοῦ Κατηχητικοῦ σας Σχολείου, στὸ ὁποῖον φοιτᾶτε, δὲν εἶναι τρωιή. Οἱ ρίζες του χάνονται στὸ βάθος τῶν χριστιανικῶν γενεῶν. Ἀρχίζουν ἀπὸ τίς κατηχητικὲς σχολές τῶν πρώτων χριστ. αἰώνων, ὅπως ἦσαν οἱ Σχολές τῆς Ἀλεξανδρείας, τῆς Ἀντιοχείας, τῆς Κασσίου. Προχωροῦν κατόπιν στὶς μεγάλες Σχολές τοῦ Βυζαντίου. Παίρουν στὴ συνέχειαν τὴ μυσταγωγικὴ ὄψη τοῦ κρηφοῦ σχολειοῦ, ὅταν ὁ καλόγερος, μὲ τὸ τριμμένο ράσο, ζωντανεῖ στὸ ἀπόμειρο ἐρημοκλήσι τὴν ἀποσταμένη ἐλπίδα τοῦ Γένους.

Πρὸ 100 ἐτῶν περίπου ἀρχίζει τὸ Κ. Σχολεῖον νὰ παίρῃ ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα κάπως πιὸ συγκεκριμένη μορφή, ἀργότερα πιὸ σοβαρή, ὥσπου πρὸ 40 ἐτῶν, τὸ 1928, ὁργανώνεται μεθοδικὰ ἀπὸ φλογεροὺς ἐργάτας τοῦ καλοῦ καὶ ξετυλίγει τοὺς ζωογόνους πλοκάμιους τοῦ ὅλου τῆ Χώρα. Εἶσθε ἀπόψε ἐδῶ χιλιάδες. Καὶ σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα φθάνετε τίς 450.000. Τετρακόσιες πενήντα χιλιάδες στρατοὺς χριστιανικοὺς ποῦ ξεκιναῖ γιὰ καινούργιες μάχες στὴς εἰρήνης τὸν καιρὸ, ὅπως λέγει ἓνα τραγούδι σας. Σημαιοφόροι τοῦ καλοῦ, κρατήστε σταθερὰ τὰ λάβαρα σας στὰ νεανικά σας χέρια καὶ μὲ τὸ μέτωπο καὶ τὰ μάτια ὑψηλὰ τραβᾶτε στὸν ἀγῶνα, ὑπερήφανοι, ἀνυποχώρητοι, ἀλύγιστοι, καθάριοι ὡς τὸ κρύσταλλο καὶ μυρωμένοι ὡς τὸν

κρίνο. Φωνάξτε γύρω σας ἐκεῖνα τὰ φλογερά λόγια, ποῦ τραγουδήσατε στὸ Κατηχητικὸ σας :

«Ἐίμαστε μῆς τῆς νέας ζωῆς
οἱ ἀληθινοὶ τῆς οἰκοδόμοι.

Μὲ τὰ φτερά τῆς θείας προῆς
ὅλοι ἀνοιχτοὶ γιὰ μᾶς οἱ δρόμοι».

Χρυσὰ παιδιὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἑλλάδος. Σᾶς ὑποσχόμεθα ἀπόψε ὅλοι, ὅσοι εἴμεθα ἐδῶ, ὅτι θὰ σταθοῦμε κοντὰ σας στοὺς ἀγῶνες σας, στὰ σκιρτήματά σας, στοὺς πόρους σας, στὶς νίκες σας καὶ στὶς χαρές σας. Θὰ σταθοῦμε ὅλοι μας συμπαραστάται θερμοί, στοργικοὶ χειραγωγοὶ σας γιὰ νὰ γίνετε σεῖς ἢ καινούργια γενιὰ τῆς νέας ζωῆς οἱ ἀληθινοὶ τῆς οἰκοδόμοι.

Σᾶς διαβεβαιώνομε ὅτι δὲν ἔχομε τίποτε ἀκριβότερο, τίποτε ὠραιότερο στὴ ζωὴ μας ἀπὸ σᾶς. Σεῖς εἶσθε ἢ ἐλπίδα μας, ἐσεῖς ἢ ἀπαντοχὴ καὶ ἢ χαρὰ μας. Δώστε μας τὸ χέρι σας καὶ πάστε τὴν καρδιά μας. Νειῶτα τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἑλλάδος. Ἀτενίστε στὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντος. Ὑψοῦται πέρα μεγαλόπρεπος ὁ Παρθενών. Εἶναι ἐκεῖ ὀλοποιημένη ἢ δόξα τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Εἶναι ἐκεῖ ἢ συμπυκνωμένη ἢ σοφία τῶν ἀθανάτων προγόνων μας. Ὅμως, ἢ σημερινὴ χριστιανικὴ Ἑλλάς χρειάζεται νέους τοῦ πνεύματος Παρθενῶνες. Σεῖς καλεῖσθε νὰ τοὺς κτίσετε. Σεῖς μὲ τὸ καθάριο τῶν ψυχῶν σας μάρομαρο καὶ μὲ τῆς ἀρετῆς σας τὴ φλογατὴ σμίλη. Παιδιὰ τοῦ Χριστοῦ. Νὰ τὸ καινούργιο σύνθημά σας : Κτίστε μέσα σας καὶ γύρω σας καινούργιους Παρθενῶνες!

Μετὰ τὴν ἐνθουσιώδη ὁμιλίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νικαίας κ. Γεωργίου, ἢ χοροδία τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ καθηγητοῦ κ. Δ. Παναγιωτοπούλου—Κούρου, ἔψαλε διάφορα θρησκευτικὰ ἄσματα, ἐν συνεχείᾳ δὲ ὀμίλησεν ὁ Καθηγητῆς τῆς Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Βασ. Κιόρτσος, εἰπὼν τὰ ἑξῆς :

«Ἐπιτρέπατέ μου νὰ ἀπεθνηθῶ σήμερον ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ παιδιὰ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων καὶ τοὺς κατηχητὰς των. Ἡ ἡμέρα αὐτὴ εἶναι, κατὰ κύριον λόγον, ἰδική των. Ἡ μεγαλειώδης αὐτὴ συγκέντρωσις εἶναι ἰδική των καὶ ἀξίζει ὅλην τὴν τιμὴν, τὴν προσοχὴν καὶ τὴν ἀγάπην μας.

Ἀγαπητὰ μου κατηχητόπουλα,

Βλέποντάς σας, τόσες χιλιάδες, συγκεντρωμένα στὸν ἱστορικὸν αὐτὸν χώρον τοῦ Παναθηναϊκοῦ Σταδίου, πλαισιωμένα ἀπὸ τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς κατηχητὰς σας, μὲ τὴν τιμητικὴν παρουσία ἐπιφανῶν ἐκπροσώπων τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας μας, φέρνω στὴ μνήμη μου μιὰ ἄλλη σκηνή.

Πέρασαν δεκάδες χρόνια ἀπὸ τότε. Ἦμουν καὶ ἐγὼ νεαρὸς μαθητῆς ὅπως καὶ σεῖς. Σὲ μιὰ ἀκριτικὴ περιοχὴ τῆς Ἑλλάδος. Σὲ στιγμὲς δύσκολες : πολέμου, πείνας, ἐχθρικῆς κατοχῆς. Σὲ ἓνα ταπεινὸ σχολικὸ κτίριο, ποῦ θύμιζε «κρηφὸ σχολεῖο» τῶν

χρόνων τῆς σκλαβιάς. Ἐκεῖ, συγκεντρωμένοι μερικοὶ γυμνασιόπαιδες παρακολοῦθοῦσαμε ἕνα πρωτόκουστο μάθημα, ἀπὸ ἕνα διαφορετικὸ δάσκαλο, σ' ἕνα πρωτόφαντο σχολεῖο. Στὴ μικρὴ μας πόλι, στὴ ζωὴ μας, ἕνας νέος θεσμός, τὸ Κατηχητικὸ Σχολεῖο, ἐρχόταν νὰ ταράξῃ τὰ στάσιμα νερὰ τῆς πνευματικῆς ἀδιαφορίας μας.

Δὲν εἶχα τὴν ἐγκαιρίαν νὰ μαθητεύσω, ὅπως πολλοὶ ἀπὸ σᾶς, σ' ὅλες τὶς βαθμίδες τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου : Κατώτερο, Μέσο, Ἀνώτερο. Λόγοι ἡλικίας ἔφεραν τοὺς συμμαθητὰς μου καὶ ἐμὲ ἐκεῖνὴ τὴν ἐποχὴ ἀπ' εὐθείας στὸ Ἀνώτερο Κατηχητικὸ. Ὁ χρόνος τῆς φοιτήσεώς μας ἦταν ὀλίγος. Οἱ περιστάσεις δύσκολες, οἱ πειρασμοὶ καὶ οἱ κίνδυνοι πολλοί. Καὶ ὅμως, ἤμπορῶ νὰ σᾶς διαβεβαιώσω, ὅτι ἡ σύντομη αὐτὴ ἐμπειρία ὑπῆρξεν ἀποφασιστικὴ διὰ τὴν μετέπειτα ζωὴ καὶ σταδιοδρομίαν μας. Ἦταν ὡσὰν οἱ φίλοι μου καὶ ἐγὼ νὰ εἶχαμε ἀνακαλύψει μιὰ φλέβα χρυσοῦ καὶ ἀνυπόμονοι χρυσορῶχοι προσπαθοῦσαμε νὰ βγάλουμε ὅσο πιὸ πολὺ πνευματικὸ χρυσάφι μποροῦσαμε στὸ συντομώτερο δυνατὸ διάστημα.

Θὰ σᾶς ἐξομολογηθῶ καὶ κάτι ἄλλο. Σὲ ἐποχὴ τόσο κρίσιμη, ὅπως ἐκεῖνὴ ποὺ ἀναφέρω, ποτισμένοι μὲ τόση δυστυχία, τόσους θανάτους, τόσο αἷμα, τόσο κατατρογμὸ, νοιώθαμε εὐτυχισμένοι καὶ σίγουροι. Αὐτὴ ἡ ἀνεξήγητη διὰ τοὺς ἄλλους εὐτυχία καὶ σιγουριά ὠφείλετο κατὰ πολὺ καὶ στὸ Κατηχητικὸ μας Σχολεῖο.

Τὰ χρόνια ἐπέρασαν. Ἐνηλικιωθήκαμε, σχηματίσαμε οἰκογένειες καὶ τὰ παιδιά μας ΕΣΕΙΣ γιορτάζετε σήμερα τὴν ἐπέτειο τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων μὲ μιὰ ἐπιβλητικὴ συγκέντρωσι στὸ χῶρο αὐτό. Πόσο διαφορετικὲς φαίνονται οἱ συνθήκες σήμερα : τί μεγαλεῖο, τί τιμές, τί δόξα! Γιὰ μᾶς ὅμως ἡ ἐποχὴ ἐκεῖνὴ τῆς μαθητείας, ἡ κάπως μακρονή, παραμένει στὴ μνήμη μας σὰν μιὰ εὐλογημένη, μιὰ γόνιμη, μιὰ ἐξαιρετικὴ στὴ σημασίαν τῆς ἐποχῆς.

Θὰ διερωτᾶσθε ἀσφαλῶς τί τὸ ἐξαιρετικὸ μᾶς προσέφερε τὸ Κατηχητικὸ Σχολεῖο, ὥστε νὰ σφραγίσῃ ἀνεξίτηλα τὴν μελλοντικὴ ζωὴν μας καὶ νὰ παραμένῃ τόσο ζωηρὰ χαραγμένο στὴ μνήμη μας. Θὰ συνοψίσω

Ὁ Μικχαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως, τοῦ Στρατοῦ καὶ τῶν Ἀνωτάτων Πνευματικῶν Ἰδρυμάτων παρακολουθοῦν τὰς ἐορταστικὰς ἐκδηλώσεις τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων.

σὲ τρεῖς λέξεις τὴν προσφορὰ αὐτή: γνώσις, δύναμις, ἀγάπη.

Πρωταρχικὴ προσφορὰ ἡ γνώσις τῆς πίστεώς μας. Ἡ Ὁρθόδοξος Χριστιανικὴ μας πίστις, ἡ πίστις τῶν πατέρων μας, χάρις εἰς τὸ μάθημα καὶ τὶς συζητήσεις μὲ τοὺς κατηχητάς μας, χάρις εἰς τὰ βιβλία καὶ ἄρθρα ποὺ διαβάσαμε, χάρις στὸ ζωηρὸ ἐνδιαφέρον ποὺ ἐμπνοῦσε μέσα μας ἡ ὀλοζώντανη προαιρετικὴ διδασκαλία, ἔπαψε νὰ εἶναι ἕνας σεβαστὸς ἀλλὰ ψυχρὸς τίτλος. Ἔγινε μῆνυμα ζωῆς.

Κατόπιν γενθήκαμε τὴ δύναμι τῆς πίστεώς μας τῆς χριστιανικῆς. Μιὰ δύναμι ποὺ παγιάζει ἀπὸ τὴν ἀλήθεια καὶ ὄχι ἀπὸ αὐταπάτες, ποὺ στηρίζεται στὸ πνεῦμα καὶ ὄχι στὴν ἔλη, ποὺ δίδει σὲ ἐκείνους ποὺ τὴν δέχονται τὸ μέτρον τῆς ὑπεροχῆς τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμον αὐτό.

Τέλος ἀνακαλύψαμε τὴν ἀγάπη, τὴν ἀγάπη τὴν χριστιανικὴν, τὴν ἀγάπη πρῶτα - πρῶτα ἀνάμεσα στὰ ἀδελφία μας τοῦ Κατηχητικοῦ. Ἀγάπη ἀνυπόκριτη, χωρὶς διακρίσεις πλοῦτου ἢ πτώχειας, κοινωνικῆς θέσεως, μορφώσεως, ἐξυπανάδας, καταγωγῆς. Καὶ κατόπιν τὴν ἀγάπη πρὸς τοὺς ταπεινοὺς καὶ καταφρονημένους ἀδελφούς μας, τὸν φτωχό, τὸν ἄρρωστο, τὸν θλιμμένο. Μάθαμε νὰ ἐξασκοῦμε ἐμπρακτὰ αὐτὴ τὴν ἀγάπη, προτάσσοντες στὰ μικρὰ ἐγωϊστικά μας συμφέροντα τὸ γενικὸ καλὸ. Μὲ αὐτὴ τὴν γνώσι, αὐτὴ τὴ δύναμι, αὐτὴ τὴν ἀγάπη μᾶς ἐγαλούχησε τὸ Κατηχητικὸ Σχολεῖο στὰ παιδικὰ καὶ νεανικά μας χρόνια. Εἶθε καὶ σεῖς, καθὼς καὶ ὅλα τὰ Ἑλληνοπούλα, νὰ ἀντλήσετε ἀπὸ τὸν ἐδλογημένο αὐτὸ θεσμὸ τῆς Ἐκκλησίας μας τὰ νάματα τῆς ζωῆς.

Ἀγαπητοὶ κατηχηταὶ καὶ κατηχήτριαι,

Εἶμαι εὐτυχῆς ποὺ μοῦ δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ ἀπευθυνθῶ καὶ πρὸς σᾶς, τοὺς ἀφανεῖς καὶ ἀφιλοκερδεῖς ἐργάτας τοῦ μεγάλου αὐτοῦ πνευματικοῦ ἔργου. Δὲν πρόκειται νὰ θέσω ὑπὸ δοκιμασίαν τὴν μετριοφροσύνην σας, μὲ διθυραμβικὰς ἐξάρσεις τῆς σημασίας τῆς διακονίας σας. Ἄλλωστε διετέλεσα καὶ ἐγὼ πρὸ καιροῦ, ὡς φοιτητῆς καὶ τρόπον τινὰ ἐρασιτεχνικῶς συνάδελφός σας. Παρὰ τὴν χρονικὴν ἀπόστασιν ποὺ μᾶς χωρίζει αἰσθάνομαι πολὺ κοντὰ σας. Πιστεῖω δὲ ὅτι ἡ ἐσωτερικὴ ἱκανοποίησις, τὴν ὁποίαν θὰ νοιώθετε ἀπὸ τὴν ἀνδιωτελῆ προσφορὰν σας πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Πατρίδα, εἶναι γιὰ ὅλους καὶ ὅλες σας ἡ πολυτιμότερα ἀποζημίωσις.

Ἐὰν στρέψωμαι ἰδιαιτέρως καὶ πρὸς σᾶς, εἶναι διὰ νὰ ἐκφράσω πρῶτον τὴν ἐκτίμησιν, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐγνωμοσύνην ὅλων μας καὶ δεύτερον διὰ νὰ τονίσω μίαν πλευρὰν τῆς ἀποστολῆς σας, ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς. Ἐνωσθὲ τὴν σημασίαν τοῦ παραδείγματος, τοῦ ὀρθοῦ παραδείγματος. Τὸ Κατηχητικὸν εἶναι ἰδιότυπον σχολεῖον. Προσφέρει μόρφωσιν πνευματικὴν, ἠθικὴν μᾶλλον παρὰ διανοητικὴν. Μορφώνει καλοὺς Ἕλληνας καὶ πιστοὺς Χριστιανοὺς. Ἡ δύναμις τοῦ παραδείγματος, τοῦ παραδείγματός

σας θὰ εἶναι τὸ εὐγλωττότερον κήρυγμα, ἢ πλεόν ἐπαγωγὸς διδασκαλία.

Εἰς τὸν χώρον αὐτὸν τοῦ Σταδίου, ποὺ ὑπενθυμίζει γύμνασιν καὶ ἀγῶνας καὶ ἀμίλλαν εὐγενῆ καὶ ἀνάπτυξιν σώματος καὶ πνεύματος ἁρμονικῆν καὶ ἱεραρχημένην, ἢ προτροπὴν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πρὸς τὸν Τιμόθεον: «Γύμναζε δὲ αὐτὸν πρὸς εὐσέβειαν» (Α' Τιμ. 4,7) εἶναι ἰδιαιτέρως ἐπίκαιρος. Γυμνάσατε λοιπὸν καὶ τοὺς ἑαυτούς σας καὶ τοὺς κατηχουμένους σας εἰς τὴν εὐσέβειαν αὐτήν. Καὶ μὴν ξεχνάτε τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Ἀποστόλου εἰς τὴν συνέχειαν τῆς ἐπιστολῆς του: «ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμος ἐστίν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης» (Α' Τιμ. 4,8).

Ἐν συνεχείᾳ, ἐγένετο ἀπαγγελία ποιημάτων θρησκευτικοῦ περιεχομένου καὶ ἐψάλλθησαν διάφορα τραγούδια ἀπὸ τὰς χορωδίας τῶν Χριστιανικῶν Μαθητικῶν Ὁμάδων, τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανικῶν Ἐνώσεων καὶ τοῦ Χριστιανικοῦ Ὁμίλου Φοιτητῶν, ὡς καὶ ἀπὸ τὴν χορωδίαν Ἁγίου Εὐθυμίου Κερατσινίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικαίας.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων, ἐπαιάνισαν αἱ Μουσικαὶ τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ, τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων καὶ τοῦ Δήμου Ἀθηναίων.

Τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ἑορταστικοῦ προγράμματος περιελάμβανε τὸ κρητικὸν θεατρικὸν ἔργον τοῦ ΙΖ' αἰῶνος «Ἡ θυσία τοῦ Ἀβραάμ», διὰ τὴν παράστασιν τοῦ ὁποίου κατεσκευάσθη τεράστιον σκηνηκὸν 70 μέτρων μήκους, 25 πλάτους καὶ 20 ὕψους. Τὰ πρόσωπα τοῦ ἀριστουργήματος τούτου τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας ὑπεδύθησαν μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι τῆς Δραματικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου, οἱ πλείστοι τῶν ὁποίων διετέλεσαν μαθηταὶ Κατηχητικῶν Σχολείων. «Ἡ θυσία τοῦ Ἀβραάμ» ἀνεβιβάσθη κατὰ διδασκαλίαν καὶ σκηνοθεσίαν τοῦ διαπρεποῦς σκηνοθέτου καὶ Διευθυντοῦ τῆς Δραματικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου κ. Σωκράτους Καραντινοῦ. Ἡ ἀρτία ἐρμηνεία τοῦ ἔργου ἐγόητευσε τοὺς μικροὺς καὶ μεγάλους θεατὰς, οἱ ὁποῖοι κατεχειροκρότησαν τοὺς νεαροὺς ἠθοποιούς.

*

Αἱ μεγαλειώδεις ἑορταστικαὶ ἐκδηλώσεις εἰς τὸ Παναθηναϊκὸν Στάδιον, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τεσσαράκοντα ἐτῶν ἀπὸ τῆς συστηματικῆς λειτουργίας ἐν Ἑλλάδι τοῦ θεσμοῦ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, ἔδωκαν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐξαρθῇ ἡ σημασία τοῦ ἐπιτελούμενου κατηχητικοῦ ἔργου διὰ τὴν Ἐκκλησίαν μας καὶ τὸ Ἔθνος μας.

Ὁ θεσμὸς τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων κατέστησεν αἰσθητὴν τὴν εὐεργετικὴν παρουσίαν του εἰς τὸν πνευματικὸν χώρον τῆς Πατρίδος μας τὸ πρῶτον κατὰ τὸ ἔτος 1928. Τότε, τῇ ἐμπνεύσει καὶ καθοδηγήσει τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κυροῦ Χρυσοστόμου, τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα παρουσιάζονται ὑπὸ τὴν σημερινὴν μορφήν των, μὲ

Η ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Τὸ καταπληκτικὸν θέαμα, τὸ ὁποῖον παρουσιάσθη ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ Σταδίῳ διὰ τῆς ἐν ἄλλαις σελίσι τοῦ παρόντος φύλλου τῆς «Ἐκκλησίας» περιγραφομένης ἑορτῆς τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, ἧτις διωργανώθη ὑπὸ τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, παρέχει ἀφορμὴν, ἵνα διατυπώσωμεν δεοντολογικὰς τινὰς σκέψεις διὰ τὴν ἐπιβαλλομένην ἀναμόρφωσιν τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου καὶ ἀξιοποίησιν τοῦ θαυμασίου νεανικοῦ δυναμικοῦ, ὅπερ εὑρίσκεται εἰς τὰς χεῖρας τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

✱

Ἐν πρώτοις πρέπει νὰ κατανοηθῆ, ὅτι τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον εἶναι μορφωτικὸν καὶ πνευματικῆς καλλιέργειας ὡς καὶ χριστιανικῆς ἀγωγῆς μέσον πρὸς ἐπίτευξιν τῶν ἱερῶν σκοπῶν τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπομένως, πρέπει νὰ εὑρίσκεται εἰς

ὄργανικὸν σύνδεσμον πρὸς τὸ ὅλον σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. Ὡς ἐπιτυχῶς ἔχει λεχθῆ, ὅσον καὶ ἐὰν ὁ κορμὸς τοῦ δένδρου τῆς Ἐκκλησίας εἶναι τυχὸν «γέρικος» καὶ «ροζιασμένος» καὶ ἔχη τραύματα, πᾶς κλάδος αὐτῆς, ὅστις δὲν παραμένει στενωδῶς συνδεμένος μετὰ τοῦ κορμοῦ, κόπτεται, ὅσον καὶ ἐὰν φαίνεται κατ' ἀρχὰς θαλερός, εἰς τὸ τέλος θὰ μαρανθῆ. Ἐντεῦθεν, ἡ Διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰς περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας οἱ κατάλληλοι ἐφημέριοι δὲν ἐπαρκοῦν διὰ τὸ Κατηχητικὸν ἔργον, ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ ἐπιστρατεύῃ τὰ πεπειραμένα στελέχη πάντων τῶν χριστιανικῶν καὶ ἐνοριακῶν κύκλων καὶ κινήσεων, νὰ τὰ περιβάλλῃ μὲ ἀγάπην καὶ στοργήν, νὰ τὰ ἐμπνέῃ, νὰ τὰ χειραγωγῆ, ὥστε πάντες νὰ ἐργάζωνται διὰ τὸν ἕνα κοινὸν σκοπὸν. Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην, ἀρίστη συμβολὴ ὑπῆρξεν ἡ διοργάνωσις τῆς ἑορτῆς τοῦ Σταδίου.

εἰδικευμένους κατηχητάς, μὲ κατηχητικὰ βοηθήματα καὶ κατηχητικὰ σήματα κτλ., ἰδουθέντα καὶ διαδοθέντα εὐρέως ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος Θεολόγων «ΖΩΗ» καὶ ἐν συνεχείᾳ καὶ ὑπὸ ἄλλων θρησκευτικῶν Σωματείων ἢ ἀτόμων.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διὰ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἀπὸ τὸ 1948 καὶ ἰδίως κατὰ τὸ 1960 παρουσίασε τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα ὑπὸ ἐνιαίαν μορφήν, μὲ ἐνιαῖα κατηχητικὰ βοηθήματα, σήματα, σημειωματάρια καὶ εἰκονίδια δι' ὅλους τοὺς τύπους Κατηχητικῶν Σχολείων, χωρὶς νὰ ἀνακόψῃ τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν καὶ δραστηριότητα περὶ τὸ κατηχητικὸν ἔργον.

Εἰς ὁλόκληρον τὴν Χώραν μας σήμερον λειτουργοῦν 9.350 Κατηχητικὰ Σχολεῖα διαφόρων τύπων, ἧτοι 1) Κατώτερα Κατηχητικὰ Σχολεῖα διὰ μαθητὰς καὶ μαθητρίας τῶν τριῶν τελευταίων τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, 2) Μέσα Κατηχητικὰ Σχολεῖα διὰ μαθητὰς καὶ μαθητρίας τῶν τριῶν πρώτων τάξεων τοῦ Γυμνασίου, 3) Ἀνώτερα Κατηχητικὰ Σχολεῖα διὰ μαθητὰς καὶ μαθητρίας τῶν τριῶν ἀνωτέρων τάξεων τοῦ Γυμνασίου καὶ 4) Κατηχητικὰ Σχολεῖα ἐργαζομένων νέων καὶ νεανίδων.

Εἰς τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα ὅλων τῶν τύπων φοιτοῦν σήμερον 450.000 μαθηταὶ καὶ μαθητρίαι, δηλ. τὸ 55% τοῦ συνόλου τῶν εἰς τὴν Χώραν μας μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου καὶ τῶν τριῶν τελευταίων τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Εὐχῆς δὲ ἔργον θὰ ἦτο, ὅπως ὅλα τὰ Ἑλληνόπουλα φοιτήσουν εἰς τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα, διότι ἐκεῖ σφουρηλατοῦνται οἱ χαρακτῆρες των καὶ εὑρίσκουν ὀρθὸν πνευματικὸν προσανατολισμὸν, ὑπὸ τὸ ἀνέσπερον φῶς τῆς θείας διδασκαλίας τοῦ μοναδικοῦ Διδασκάλου τῶν παιδιῶν καὶ ὑπὸ τὰς εὐλογίας τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Ἐπειτα πρέπει πάντοτε νὰ ὑπάρχῃ σαφὲς καὶ συγκεκριμένον κατηχητικὸν ἰδεῶδες, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου θὰ γίνεταί ἡ κατηχητικὴ διδασκαλία. Δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται, ὅτι δὲν ἀρκεῖ νὰ λέγωμεν, ὅτι τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον πρέπει νὰ εἶναι ἀπλῶς Χριστοκεντρικόν, διότι αὐτὸ ὑποστηρίζεται καὶ ὑπὸ τῶν Προτεσταντῶν. Δι' ἡμᾶς τοὺς Ὀρθόδοξους, τὸ μορφωτικὸν ἔργον εἶναι Χριστοκεντρικὸν μόνον, ὅταν βοηθῆ τοὺς μορφουμένους νὰ μετέχουν τῆς μυστικῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία συνεχίζεται εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Λατρείαν. Ὡστε τὸ Ὀρθόδοξον Κατηχητικὸν Σχολεῖον πρέπει κατ' ἐξοχὴν νὰ ἔχη ἐκκλησιαστικόν, λειτουργικὸν καὶ μυσταγωγικὸν χαρακτῆρα. Τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον πρέπει νὰ εἶναι ἐκ τῶν κυρίων φορέων τῆς λειτουργικῆς μορφώσεως καὶ ἀγωγῆς, ἧτις ἀποβλέπει εἰς τὴν μόρφωσιν τόσον διὰ τὴν λατρείαν, δηλαδὴ διὰ τὴν ἐν ἐπιγνώσει ἐνεργὸν συμμετοχὴν εἰς τὴν λειτουργικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, ὅσον καὶ ἐκ τῆς λατρείας, τ.ἔ. διὰ τῆς ἐν τῷ καθ' ὅλου χριστιανικῷ καὶ μορφωτικῷ ἔργῳ χρήσεως καὶ οἰκειώσεως τῶν ἀπαραμίλλων μορφωτικῶν ἀγαθῶν καὶ θησαυρῶν τῆς Ὀρθόδοξου Λατρείας. Διὰ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ Κατηχητικοῦ ἔργου μετὰ τῆς λειτουργικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, κύριον γνώρισμα αὐτοῦ δὲν θὰ εἶναι ὁ νοσηριακὸς χαρακτῆρ καὶ ἡ μετάδοσις ξηρῶν γνώσεων, τοῦθ' ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν συνήθη νόσον πολλῶν κατηχητικῶν μαθημάτων, ἀλλ' ἡ δημιουργία ζώντων ἀξιολογικῶν βιωμάτων εἰς τὰς ψυχὰς τῶν μορφουμένων, τὰ ὁποῖα θὰ μετουσιῶνται εἰς πανίσχυρον σύμπλεγμα βουλητικῶν κινήτρων καὶ ἐλατηρίων. Ὄθεν, ἡ προσπάθεια πρὸς ἀναμόρφωσιν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων δέον νὰ συνδυασθῆ μετὰ τῆς προσπάθειας πρὸς λειτουργικὴν ἀναγέννησιν καὶ ἀνανέωσιν.

Ἄλλ' ἡ διὰ τῆς λατρείας ἀρμονικὴ συνανάπτυξις πασῶν τῶν εὐγενῶν ἀξιολογικῶν προδιαθέ-

ΑΝΑΚΗΡΥΞΕΙΣ ΔΥΟ ΕΠΙΤΙΜΩΝ ΔΙΔΑΚΤΩΡΩΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης εἰς δύο ἐπίσημους δημοσίας συνεδρίας ἀνεκήρυξεν ἐπιτίμους διδάκτορας τὸν καθηγητὴν τῆς Ἠθικῆς εἰς τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Ἁγ. Σεργίου Παρισίων κ. Παῦλον Εὐδοκίμωφ καὶ τὸν ἀρχιπρεσβύτερον καθηγητὴν τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου τοῦ Πανεπιστημιακοῦ Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου Βουκουρεστίου κ. Λίβιου Στάν.

Ἡ ἀνακήρυξις τοῦ κ. Π. Εὐδοκίμωφ ἔγινεν εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου τὴν 2αν Μαΐου ἑ. ἑ. καὶ περὶ ὥραν 19.

Τὸν ἔπαινον τοῦ τιμωμένου καθηγητοῦ εἶπεν ὁ Προπρύτανης καὶ καθηγητῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Γραμματολογίας τῆς Σχολῆς κ. Παν. Κ. Χρήστου.

Ἐν ἀρχῇ ὁ κ. Χρήστου ἐτόνισεν ὅτι ὁ κ. Εὐδοκίμωφ εἶναι εἰς ἕκ τῶν ὀρθοδόξων θεολόγων, οἱ ὁποῖοι διὰ τῆς πνευματικῆς τῶν δραστηριότητος προβάλλουν τὴν Ὀρθοδοξίαν εἰς τὴν Δύσιν.

Ἐν συνεχείᾳ ἀνέφερον ὅτι ἐγεννήθη εἰς τὴν Πετρούπολιν καὶ ἐπιθυμῶν ν' ἀκολουθήσῃ τὸ στρατιωτικὸν στάδιον, ἐσπούδασεν εἰς στρατιωτικὴν σχολήν. Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν εἰς τὴν Ρωσίαν ἐπολέμησεν ἐναντίον τῶν Μπολσεβίκων καὶ ἀκολουθῶς κατέφυγεν εἰς τὴν Γαλίαν. Τὰς θεολογικὰς του σπουδὰς ὁ κ. Εὐδοκίμωφ ὀλοκλήρωσεν εἰς τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Ἁγ. Σεργίου εἰς Παρίσιους καὶ τὸ 1942 ἀνη-

γορεύθη διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Αἰξ-αν-Προβάνς. Ἀπὸ τοῦ 1954 εἶναι καθηγητῆς τῆς Ἠθικῆς εἰς τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Ἁγίου Σεργίου, τῆς ὁποίας τυγχάνει καὶ ἐπίτιμος διδάκτωρ.

Ἡ συγγραφικὴ παραγωγὴ τοῦ κ. Εὐδοκίμωφ εἶναι μεγάλη εἰς ἑκτάσιν καὶ ποικιλίαν. Ἠσχολήθη μὲ ἡθικὰ θέματα ἐκ τῆς ρωσικῆς λογοτεχνίας καὶ εἰς ἄλλα ἔργα του ἐξήτασε βασικὰ προβλήματα τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας. Ἐξήτασε συνολικῶς τὴν δομὴν καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας, τὸ μυστήριον τοῦ γάμου κατὰ τὴν ὀρθόδοξον παράδοσιν, τὰ χαρίσματα τῆς γυναικός, διηρέυνησε τὴν πνευματικὴν ζωὴν καὶ ἐμελέτησεν ἐμβριθῶς τὴν σημασίαν τῆς λειτουργικῆς ἐμπειρίας εἰς διάφορα ἔργα του.

Εἰς ταῦτα δύναται κανεὶς νὰ διαπιστώσῃ βαθεῖαν γνῶσιν τῆς παγκοσμίου λογοτεχνίας καὶ τῆς πατερικῆς Γραμματείας, ὡς καὶ πηγαῖον λογοτεχνικὸν χάρισμα.

Τὴν θεολογίαν ἐκλαμβάνει ὡς ἀποτελοῦσαν μίαν ἐνότητα, τὴν θεωρεῖ ἐν συνόλῳ καὶ τὴν ἐξετάζει ὡς ἀντικείμενον βιώσεως. Ἐπιδιώκει ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ διερμηνεύσῃ τὸ νόημα τῆς Ὀρθοδοξίας εἰς τὸν δυτικὸν κόσμον καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ τοποθετήσῃ τὴν ὀρθόδοξον πνευματικότητα εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον ὡς ἀντίρροπον τῆς μαζικῆς περὶ τῆς ζωῆς ἀντιλήψεως. Κατ' αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος εἶναι τὸ ὄν τὸ ὁποῖον ἀγωνίζεται διὰ τὴν κα-

σεων τῆς ψυχῆς τῶν νέων θὰ ἀξιοποιηθῇ εἰς τὸν ὑψιστον βαθμόν, ὅταν τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον, συμφώνως πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ριφθὲν σύνθημα, ἐξελιχθῇ εἰς Ἐνοριακὸν Κέντρον Νεότητος, εἰς τὸ ὁποῖον οἱ νέοι, ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν εὐλαβῶν ἐκκλησιαστικῶν προσώπων, θὰ διέρχωνται εὐχαρίστως καὶ μορφωτικῶς τὰς ὥρας των.

Διὰ τοῦ λειτουργικοῦ χαρακτήρος τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου καὶ διὰ τῆς ἐξελίξεως αὐτοῦ εἰς Ἐνοριακὸν Κέντρον Νεότητος, θὰ ἱκανοποιηθῇ τὸ αἶτημα τοῦ «τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός», ὡς καὶ τὸ αἶτημα τῆς ὀλότητος, κατὰ τὸ ὁποῖον τὸ μορφωτικὸν ἔργον δὲν πρέπει νὰ προσφέρῃ τὰ ἐκάστοτε νέα ἐπὶ μέρους μορφωτικὰ στοιχεῖα διὰ τῆς προσθήκης αὐτῶν ἀπλῶς εἰς τὰ προηγούμενα καὶ διὰ τῆς δημιουργίας ἐνὸς μηχανικοῦ ἀθροίσματος, ἀλλὰ δεῖον νὰ ὀρμάται ἀπὸ τοῦ ὀργανικοῦ ὅλου τῶν μορφωτικῶν ιδεωδῶν, ἵνα παρουσιάσῃ τὰ ἐπὶ μέρους μορφωτικὰ στοιχεῖα εἰς ἐπαλλήλους ὁμοκέντρος κύκλους, ὁλόν ἐϋρυντιζόμενος καὶ πλουτιζόμενος, ἀναλόγως πρὸς τὴν ἡλικίαν ἢ τὴν πνευματικὴν κατάστασιν τῶν μορφουμένων, ἔχον δὲ πάντοτε ἐξ ἀρχῆς πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν ἐν τῷ ὅλῳ κειμένην ἐνιαίαν ἀρχὴν καὶ κατεύθυνσιν.

Ἐπειτα ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ καθ' ὅλου ζήτημα τῆς ἀγωγῆς τῆς νεολαίας. Ἐφ' ὅσον τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον δὲν εἶναι αὐτοσκοπός, ἀλλὰ μέσον πρὸς τὸν σκοπὸν, θὰ ἦτο δυνατόν, ἐὰν κριθῇ σκόπιμον, νὰ ἀλλάξῃ τελειῶς μορφήν, ἴσως καὶ ὀνομασίαν, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς τάξεις τῶν μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου. Ἡ ὀνομασία «Κατηχητικὸν Σχολεῖον» θὰ εἶναι πάντοτε ἢ καλυτέρα διὰ πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀγωγήν τῶν μαθητῶν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Τέλος, δὲν πρέπει νὰ λησμονώμεν, ὅτι τὸ ζήτημα τῆς ἀναμορφώσεως τοῦ θεσμοῦ τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου συνδέεται κατὰ μέγα μέρος μετὰ τοῦ ζητήματος τῆς ποιότητος τῶν Κατηχητῶν. Οὐδέποτε οἱ μαθηταὶ τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου θὰ συναρπάζονται ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων πνευματικῶν ἀξιών, ὅταν δὲν βλέπουν ταύτας νὰ ἀκτινοβολῶνται συνεχῶς ἐκ ζῶντος τινὸς προτύπου, καὶ νὰ αἰσθητοποιῶνται εἰς τὴν ζωὴν τοῦ Κατηχητοῦ των. Ὡς ἔλεγεν ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, «ὁ παιδεύων οὐ λόγῳ μόνον διδάσκει, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ. Αὕτη γὰρ ἡ ἀρίστη διδασκαλία ἐστὶ τοῦ διδάσκοντος».

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

τάκτησιν τῆς θείας χάριτος, τὸ ἔχον ἐνώπιόν του τὸν Χριστὸν ὡς θεῖον ἀρχέτυπον.

Ὁ κ. Εὐδοκίμωφ ἀντλεῖ ἐκ τῶν Ἀγίων Γραφῶν καὶ τῆς παραδόσεως τῶν Πατέρων τὰ στοιχεῖα πρὸς σύνθεσιν τῆς θεωρίας του περὶ πνευματικοῦ βίου. Χρησιμοποιεῖ ὁμοίως ἀφθόνως τὴν λειτουργικὴν ἐμπειρίαν καὶ ταῦτα συμπληρῶνει μὲ τὴν ἄσκησιν τοῦ πνεύματος του ἐν ἡσυχίᾳ καὶ αὐτοσυγκεντρώσει.

Οὕτω φρονεῖ ὅτι ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ φθάσῃ εἰς τὸν προορισμὸν του, δηλαδὴ εἰς τὴν συμμετοχὴν εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν εἴσοδον εἰς τὴν αἰωνιότητα.

Μετὰ τὴν εἰσήγησιν καὶ τὴν πρότασιν τοῦ κ. Χρήστου ὁ καθηγητῆς κ. Π. Εὐδοκίμωφ ἀνεκνήρυχθη ἐπίτιμος διδάκτωρ τῆς Σχολῆς καὶ ἐπέδόθη εἰς αὐτὸν τὸ ψήφισμα μετὰ τοῦ διπλώματος.

Ἐν συνεχείᾳ ἐδόθη ὁ λόγος εἰς τὸν τιμηθέντα καθηγητὴν, ὁ ὁποῖος ἀνελθὼν εἰς τὸ βῆμα ἠὺχαρίστησε τὴν Σχολὴν διὰ τὴν τιμὴν, ἣ ὁποία ἀπηχεῖ καὶ τὴν ἀδελφικὴν συνάντησιν τῆς ἐλληνικῆς καὶ ρωσικῆς θεολογίας.

Αἱ ρωσικαὶ Θεολογικαὶ Ἀκαδημαῖαι, ἐτόνισεν, ἐμνήθησαν εἰς τὴν Θεολογίαν διὰ τῆς μελέτης τῶν Ἑλλήνων Πατέρων, διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν ὁποίων ἰδρύθησαν ὁκτὼ ἔδραι ἐν συνόλῳ εἰς αὐτάς. Ὁμοίως ἰδιαίτερος ζῆλος ἀπὸ παλαιότερας ἡδὴ ἐποχῆς ἐπεδείχθη ἐν Ρωσίᾳ διὰ τὴν μετάφρασιν τῶν Ἑλλήνων Πατέρων καὶ μέχρι τοῦ 1917 μετεφράσθησαν ὅλα τὰ ἔργα αὐτῶν μέχρι τοῦ Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως εἰς σειρὰν 80 τόμων. Ἐκ παραλλήλου καὶ ἄλλα ἔργα νομοκανονικὰ καὶ λειτουργικὰ μετεφράσθησαν εἰς ἄλλας σειράς. Οὕτως ἡ ἐλληνικὴ πατερικὴ θεολογία ἀνεδείχθη διὰ τοὺς ρώσους σχολὴ πνευματικῆς καθαρότητος, σαφηνείας καὶ θαυμαστῆς ἀκριβείας, εἰς τὴν ὁποίαν μαθητεύσαντες, προσεπάθησαν ν' ἀφομοιώσουν τὰ διδάγματα τῶν Πατέρων καὶ νὰ τὰ ἐρμηνεύσουν στηριζόμενοι εἰς τὸ ἴδιον αὐτῶν χάρισμα.

Ἄλλὰ καὶ ὁ σημερινὸς κόσμος τῆς Δύσεως, ἐξηκολούθησεν, αἰσθάνεται τεραστίαν ὀφειλὴν εἰς τοὺς Πατέρας τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἤρχισαν οἱ ἐκεῖ θεολόγοι νὰ ἐπιστρέφουν εἰς τὰς πηγὰς καὶ νὰ μελετοῦν ἐμβριθῶς τοὺς Πατέρας. Τοῦτο πράττουν ὄχι μόνον οἱ ρωμαιοκαθολικοὶ, ἀλλὰ καὶ οἱ προτεστάνται.

Ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία συμβάλλει εἰς τὸν οἰκουμενικὸν διάλογον διὰ τῆς ἐμμονῆς της εἰς τὰ διδάγματα τῶν Πατέρων, συντελοῦσα οὕτως εἰς τὴν κατανόησιν τοῦ μυστηρίου τῆς θείας οἰκονομίας. Ἄλλὰ καὶ εἰς τὰς σημερινὰς ἀντιλήψεις τῆς «νέας Θεολογίας» ἀντιτάσσεται ἡ γνώμη τῶν Πατέρων, καθ' ἣν ἡ Ἀνάστασις εὐρίσκειται ἐν τῷ κηρύγματι, ἀλλὰ τὸ κήρυγμα εὐρίσκειται ἐν τῇ θεῖᾳ Εὐχαριστίᾳ ὡς ἀνάμνησις τῆς Ἀναστάσεως καὶ εἶναι ἐρριζωμένον εἰς τὸ ἱστορικὸν γεγονός. Ἡ ὀρθόδοξος πίστις διατηρεῖ σταθερῶς τὴν ἀντιλήψιν περὶ τῆς ἀντικειμενικότητος τοῦ μυστηρίου, ἣ ὁποία δὲν ὑφίσταται ἄνευ τοῦ ἱστορικοῦ γεγονότος. Πρέπει νὰ ἐμείνωμεν εἰς τὴν ὑπερκόσμιον ἀρχὴν καὶ συγχρόνως εἰς τὴν ἐνδοκόσμιον διάστασιν, διὰ ν' ἀποφύγωμεν τὴν ἄρνησιν τῆς ἱστορικότητος τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ.

Οἱ ὁπαδοὶ τῆς «νέας Θεολογίας» παραβλέπουν τὴν περὶ Ἀγίας Τριάδος θεολογίαν καὶ τὴν λειτουργικὴν ἐμπειρίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ καταλήγουν εἰς τὴν ἐκκοσμικευσιν τῆς Ἀγ. Γραφῆς καὶ τῆς Παραδόσεως. Οὕτω τὸ ἔργον τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας συνίσταται σήμερον περισσότερον παρά ποτε ἄλλοτε εἰς τὴν προβολὴν τῆς πατερικῆς παραδόσεως, εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ ὕφους αὐτῆς καὶ εἰς τὴν πρόοδον ἐν τῇ δημιουργικότητι. Πρέπει νὰ ἀνακτήσωμεν τὴν ἐμπειρίαν τῶν Πατέρων καὶ τὴν καθολικὴν συνείδησιν αὐτῶν. Ἡ παράδοσις τῶν Πατέρων ἀποτελεῖ τὴν ζῶσαν καὶ χαρισματικὴν μνήμην τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐν συνεχείᾳ ἀνεφέρθη εἰς τὸν Ἑλληνισμὸν, εἰπὼν ὅτι οὗτος εἶναι ὀργανικὸν στοιχεῖον τῆς παραδόσεως. Βεβαίως ὑπάρχει ἐβραϊκὸν ὑπόβαθρον εἰς τὸν Χριστιανισμὸν, ἀλλ' ἐὰν παρέμενον μόνον αἱ σημιτικαὶ κατηγορίαι σκέψεως, θὰ ὠδήγουν εἰς ὀπισθοδρομήσιν εἰς ἐποχὴν πρὸ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν μεσσιανικῶν ἐπαγγελιῶν. Ὁ Λόγος ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις ὁμιλεῖ ἐλληνιστί.

Οἱ καιροὶ μας καθιστοῦν ἐπίκαιρον τὸ ἀποκαλυπτικὸν θέμα τοῦ ἐσχάτου ἀγῶνος καὶ τῆς τελικῆς τοποθέτησεως τοῦ ἀνθρώπου ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ Θεοῦ ἀνθρώπου Χριστοῦ. Σήμερον ὁ χρόνος καὶ ἡ ἱστορία θεολογοῦν καὶ ἡ θεολογία καθίσταται κοινὴ ὑπόθεσις. Ὁ ἀποκαλυπτικὸς χαρακτήρ τῆς ἐποχῆς μας ἀπαιτεῖ τὴν διακήρυξιν ἐκ νέου τοῦ Εὐαγγελίου. Ἡ Ἐκκλησία ἀναλαμβάνει τὸν διάλογον μεθ' ὅλων τῶν ἀνθρώπων καὶ ὁ λόκληρος ἡ ἱστορία ἐνδιαφέρει τὴν θεολογίαν.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι σημεῖον ἀντιλεγόμενον καὶ ἑτερογενὲς σῶμα, ζύμη ἐπιφορτισμένη μὲ τὰς ἐνεργείας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ τοποθετημένη ἐντὸς τοῦ ἀνθρωπίνου καὶ κοσμικοῦ φυράματος. Ἡ παράδοσις τῶν Πατέρων προσφέρει προφητικὸν τρόπον σκέψεως καὶ οὐσιωδῶς δυναμικὴν θεώρησιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ. Δὲν εἶναι ἀπλῶς διαφύλαξις, ἀλλὰ ἀπαρχὴ ταυτότητος καὶ συνεχείας. Ἡ Ἐκκλησία μεταβιβάζει ταύτην καὶ τοποθετεῖ τὸν κόσμον εἰς τὴν δυναμικὴν πορείαν τῆς ἱστορίας τῆς σωτηρίας πρὸς τὴν δευτέραν παρουσίαν. Εἰς τοὺς κόλπους τοῦ οἰκουμενισμοῦ ἡ Ὀρθοδοξία φέρει τὴν παράδοσιν τῆς ἀδιαρέτου Ἐκκλησίας.

Τὴν πρωτὰν τῆς ἐπομένης ὁ καθηγητῆς κ. Π. Εὐδοκίμωφ ὠμίλησεν εἰς τοὺς φοιτητὰς τῆς Σχολῆς μὲ θέμα: «Τὸ θαῦμα τῆς θείας Εὐχαριστίας».

★

Ἡ ἀνακνήρυξις εἰς ἐπίτιμον διδάκτορα τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ σταυροφόρου καθηγητοῦ κ. Λίβιου Στάν εἶχε προγραμματισθῆ νὰ γίνῃ κατὰ τὴν διάρκεια τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω συνεδρίας, ἐπειδὴ ὁμοῦ οὗτος δὲν ἀφίχθη ἐγκαιρῶς, ἐγίνε τὴν Δευτέραν, 7ην Μαΐου καὶ περὶ ὥραν 19 εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου.

Ὁ γράφων τὸ παρὸν χρονικὸν εἶπε τὸν ἔπαινον τοῦ καθηγητοῦ αἰδεσιμολογιωτάτου κ. Στάν.

Ἀνεφέρην, ὅτι ἐγεννήθη τὸ 1910 εἰς Σότσει τῆς Τρανσυλβανίας, διήκουσε τὰ ἐγκύκλια μαθήματα εἰς γυμνάσια πόλεων τῆς Τρανσυλβανίας καὶ ἐσπούδασε

Θεολογίαν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Τσερναούτσι, ὅπου τὸ 1936 ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῆς Θεολογίας. Ἐσπούδασεν ἐπὶ μίαν πενταετίαν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Ἐπιστρέψας εἰς τὴν Ρουμανίαν, διωρίσθη ὑφηγητὴς τῆς ἑδρας τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου εἰς τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Σιμπίου καὶ τὸ 1943 προήχθη εἰς ἔκτακτον καθηγητὴν.

Εὐθὺς ὡς ἤρχισε τὴν ἀκαδημαϊκὴν του σταδιοδρομίαν, ὦν ἔγγαμος, ἔχειροτονήθη ἱερεύς.

Τὸ 1948 μετετέθη εἰς τὸ Πανεπιστημιακὸν Θεολογικὸν Ἰνστιτούτον Βουκουρεστίου ὡς τακτικὸς καθηγητὴς τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, ὅπου διδάσκει καὶ σήμερον.

Ἡ Ἐκκλησία ἐπεδαψίλευσεν εἰς αὐτὸν τοὺς τίτλους τοῦ ἀρχιεπισβυτέρου καὶ σταυροφόρου καὶ ἡ Πολιτεία τὸν ἐτίμησε διὰ δύο παρασῆμων.

Ποικίλη καὶ πολυμερὴς ὑπῆρξεν ἡ συγγραφικὴ παραγωγή τοῦ καθηγητοῦ κ. Λίβιου Στάν. Ἐξέδωκε 10 συγγράμματα καὶ ἐδημοσίευσεν 42 μελέτας εἰς θεολογικὰ περιοδικά.

Τὰ ἔργα ταῦτα καὶ αἱ μελέται ἀναφέρονται εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὸ Κανονικὸν Δίκαιον ἐν γένει. Ὁμοίως ἠσχολήθη μὲ τὸ Κανονικὸν Δίκαιον ἐν Βυζαντίῳ καὶ μὲ τὸ πρόβλημα τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτονομίας καὶ τοῦ αὐτοκεφάλου, μὲ τοὺς νομοκανονικοὺς κώδικας τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν νομοθεσίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας τῆς πατρίδος του. Εἷς ἀριθμὸς ἐκ τῶν μελετῶν του ἀναφέρονται καὶ εἰς τὴν σύγχρονον οἰκουμενικὴν κίνησιν.

Κυρία προσπάθειά του εἰς τὰς δημοσιευθείσας νομοκανονικὰς μελέτας εἶναι νὰ ἐπεξεργασθῇ τὰ θιγόμενα ἐπιστημονικὰ θέματα ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς ἐκκλησιολογίας καὶ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Εἰς τὸ ἐπιστημονικὸν του ἔργον ἐν γένει ἀποβλέπει εἰς τὴν διαφύλαξιν τῆς δογματικῆς, τῆς λατρευτικῆς καὶ κανονικῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας καὶ συγχρόνως εἰς τὴν ἀνάδειξιν τῆς ἀδιασπάστου οἰκουμενικῆς ἐνότητος καὶ κανονικότητος τῆς Ὁρθοδοξίας.

Πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ἀμφιβολίας σχετικῶς πρὸς τὴν ἐννοίαν τῆς κανονικότητος ἔδειξε σαφῶς ὅτι αὕτη δὲν στηρίζεται μόνον ἐπὶ τῶν κειμένων τῶν ἰ. κανόνων, ἀλλὰ κατὰ πρῶτον ἐπὶ τῆς δογματικῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ κατόπιν ἐπὶ τῶν θεσμίων τοῦ δικαίου. Οὕτως ἔχων κατὰ νοῦν τὴν ἐννοίαν ταύτην καθώρισε κατὰ σειρὰν τρία κριτήρια τῆς κανονικότητος, ἧτοι α) τὰς ἀληθείας τῆς πίστεως, β) τὰ κείμενα τῶν ἰ. κανόνων καὶ γ) τὰ κανονικὰ ἔθιμα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας ἀνέθεσεν εἰς αὐτὸν πολλὰς ἀποστολάς εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ἡ ἑλληνομάθεια τοῦ καθηγητοῦ κ. Στάν μᾶς ἐνθυμίζει ὅτι καὶ ἄλλοι καθηγηταὶ καὶ ἱεράρχαι ἐν Ρουμανίᾳ ἐσπούδασαν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ὁμιλοῦν εὐχερῶς τὴν ἑλληνικὴν.

Ταῦτα φέρουν εἰς τὴν μνήμην μας τὰς παλαιὰς κα-

λὰς σχέσεις τὰς ὁποίας εἶχον οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ρουμᾶνοι κατὰ τὴν περίοδον τῆς Τουρκοκρατίας.

Νεώτεροι Ρουμᾶνοι ἱστορικοὶ μνημονεῦον τὰς καλὰς ὑπηρεσίας τῶν ἡγεμόνων τῶν Παραδουναβίων Ἠγεμονιῶν, αἱ ὁποῖαι συνετέλεσαν εἰς τὴν πρόοδον καὶ τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ρουμανικοῦ λαοῦ.

Οἱ Ἕλληνες εὗρον εἰς τὴν χώραν αὐτὴν φιλοξενίαν καὶ τὰς δυνατότητας νὰ πλουτίσουν. Οὕτω κατάρθωσαν νὰ βοηθήσουν ποικιλοτρόπως καὶ τοὺς χειμαζομένους ὑπὸ τὸν τουρκικὸν ζυγὸν ἀδελφούς των διὰ πλουτίων εὐεργεσιῶν. Ἀπελευθερωτικὰ κινήματα ἐσημειώθησαν εἰς τὴν Ρουμανίαν πρὸς ὄφελος τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ παιδεία ἀνεπτύχθη ἐκεῖ διὰ τῆς ἰδρύσεως σχολείων καὶ τυπογραφείων.

Ἡ ἀπονεμομένη τιμὴ εἰς τὸν καθηγητὴν προεκτείνεται καὶ εἰς τὴν πατρίδα του, τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν θεολογίαν τῆς Ρουμανίας.

Πιστεύομεν ὅτι ὁ τιμώμενος καθηγητὴς θὰ ἀποτελέσῃ τὸν χρυσοῦν κρίκον ἐπανασυνδέσεως τῆς ρουμανικῆς καὶ τῆς ἑλληνικῆς θεολογίας πρὸς περαιτέρω σύνδεσιν καὶ ἀνάπτυξιν αὐτῶν ἐν χριστιανικῷ πνεύματι πρὸς δόξαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Κατὰ ταῦτα ἀνενώθη παλαιότερα πρότασις πρὸς ἀνακήρυξιν τοῦ καθηγητοῦ κ. Λίβιου Στάν εἰς ἐπίτιμον διδάκτορα τῆς Σχολῆς. Παλαιότερον ἡ πρότασις αὕτη εἶχε γίνῃ εἰς τὴν Σχολὴν ὑπὸ τοῦ τότε καθηγητοῦ αὐτῆς καὶ νῦν Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κυρίου Ἰερωνύμου.

Ἠκολούθησεν ἡ ἀνακήρυξις τοῦ καθηγητοῦ κ. Λίβιου Στάν εἰς ἐπίτιμον διδάκτορα καὶ ἐπεδόθη εἰς αὐτὸν τὸ δίπλωμα.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ τιμηθεὶς καθηγητὴς ὠμίλησεν ἐλληνιστὶ «Περὶ τῶν θεμελιωδῶν κανονικῶν ἀρχῶν τῆς Ὁρθοδοξίας».

Ἡ Ὁρθοδοξία, εἶπεν, ἐπικρίνεται ὑπὸ τινων διὰ τὴν ἐμμονὴν αὐτῆς εἰς ἀρχαίας μορφὰς καὶ τοῦτο θεωρεῖται ὡς πρόσκομμα διὰ τὴν πρόοδον καὶ τὴν ἐξέλιξιν τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς. Τοῦτο δίδει ἀφορμὴν εἰς τὴν ἐπισκόπησιν τῶν θεμελιωδῶν κανονικῶν ἀρχῶν τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ μάλιστα τῆς ἱεραρχικῆς ἀρχῆς.

Αὕτη, εἶπε, τυγχάνει ἔκφρασις τῆς δογματικῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας δι' ἧς κατ' ἐντολήν τοῦ Χριστοῦ συνεστήθη ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων ἡ ἱερωσύνη κατὰ τοὺς τρεῖς βαθμοὺς αὐτῆς. Τοῦτο ὡσαύτως ἀποτελεῖ μέρος τῆς διαδοχῆς καὶ παρακαταθήκης τῆς Ἐκκλησίας, παραδοθεισῶν ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων.

Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς ταύτην ἀνεπτύχθη ἡ διδασκαλία περὶ ὑπεραποστολικῆς διαδοχῆς ἢ περὶ κληρονομίας τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, ἡ ὁποία παρεχωρήθη μόνον εἰς τὸν ρωμαϊκὸν θρόνον, ἵνα οὕτω δημιουργηθῇ καὶ τέταρτος βαθμὸς ἱερωσύνης ἐκ τοῦ ὁποίου θ' ἀπέρρεον οἱ ἄλλοι τρεῖς, ἐξαρτώμενοι συγχρόνως ἐξ αὐτοῦ. Ἡ διδασκαλία ὅμως αὕτη εὗρισκετο εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν κανονικὴν ἱεραρχικὴν τάξιν, τὴν στηριζομένην ἐπὶ τῆς Ἀ. Γραφῆς καὶ τῆς Παραδόσεως.

Τοῦτο δεικνύεται ἐκ τῶν κανόνων καὶ τῆς πράξεως ἐν γένει τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν ὁποίων ἀνα-

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τοῦ νέου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας.

Ὁ διὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ νέου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας τερματισμὸς τῆς ἐπὶ δεκαετιᾶν σχεδὸν διαρκεσάσης οὐσιαστικῆς ἀπουσίας Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου καὶ Ἐδωγγελιστοῦ Μάρκου, καὶ μάλιστα εἰς μίαν περίοδον, καθ' ἣν ἡ ἀπουσία αὐτῆ καθίστατο ἰδιαίτερος αἰσθητῆ, ἐπλήρωσε χαρᾶς σύμπαντα τὸν ὀρθόδοξον κόσμον, καὶ ἰδιαίτερος τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ χαρὰ αὕτη ἀπορρέει ἐκ τῆς βεβαιότητος, ὅτι ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Μακαριότης, ὁ νέος Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Νικόλαος ἔνθεν μὲν θὰ προωθήσῃ καὶ συστηματοποιήσῃ τὸ ἐν Ἀφρικῇ ἀρξάμενον καὶ ἐπεκτεινόμενον ἔργον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, ἐτέρωθεν δὲ θὰ καταστή ὁ προστάτης τῶν ἀπὸ τὴν Ἀφρικὴν ἑλληνικῶν κοινοτήτων, αἵτινες σήμερον εἴπερ ποτὲ ἢ ἄλλοτε ἔχουσι τὴν ἀνάγκην τοῦ πνευματικοῦ των Ἡγέτου.

γνωρίζονται μόνον τρεῖς βαθμοὶ τῆς ἱερωσύνης καὶ οὐδεὶς ἱεράρχης γίνεται δεκτὸς ὡς περιβεβλημένος ἐξουσίαν ἐφ' ὀλοκλήρου τῆς Ἐκκλησίας, ἂν καὶ ἀνεγνωρίζετο πρωτεῖον τιμῆς εἰς τινὰς θρόνους. Αἱ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι ἤσκησαν τὴν ὑψίστην αὐθεντίαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἡ ΣΤ' κατεδίκασε καὶ τὸν πάπαν Ὀνώριον ὡς αἰρετικόν.

Ἄλλωστε εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν λέγεται ὅτι ὁ Ἀπόστολος Πέτρος κατέστησε διάδοχον αὐτοῦ ἐπίσκοπον ἐν Ρώμῃ δὲν εἶχεν ἀκόμη ἀναπτυχθῆ γραπτῶς ἢ ἀποκάλυψις τῆς Κ. Διαθήκης, φανερόν δὲ εἶναι ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ προηγηθῆ τῆς ἐκθέσεως τῆς πίστεως ἢ διοργανώσεως τῆς Ἐκκλησίας. Ἄν πράγματι καθίστατο τοιοῦτος ἱεράρχης, θὰ εἶχε καὶ τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐλέγξῃ καὶ τὰ βιβλία τῆς Κ. Διαθήκης, τὰ ὁποῖα δὲν εἶχον ἀκόμη συντεθῆ, θὰ προέστατο δὲ καὶ πάσης τῆς Ἐκκλησίας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς μόνον τὸν Χριστόν.

Ἄλλὰ καὶ πῶς θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ τοιοῦτος ἱεράρχης περιβεβλημένος διὰ τοιαύτης ἐξουσίας, ἐνῶ εὐρίσκετο ἀκόμη ἐν ζωῇ ὁ ἀπόστολος Ἰωάννης καὶ πιθανῶς ὁ ἀπόστολος Θωμᾶς; Ἦτο δυνατόν ἀπλοῦς ἐπίσκοπος νὰ τεθῆ διοικητικῶς ὑπεράνω τῶν ἀποστόλων;

Ἐὰν δεχθῶμεν ὅτι ἡ θεωρία αὕτη ἐδημιουργήθη ἐκ πλάνης ὑπὸ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἡ πλάνη δὲν δύναται νὰ ὑποκαταστήσῃ τὴν ἀλήθειαν.

Πλὴν τούτων ἔχομεν καὶ τὴν συνοδικὴν ἀρχὴν ἢ καθιερωμένην διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας ἣτο ὅτι ἡ αὐθεντία αὐτῆς ἐκφράζεται διὰ τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων.

Ἡ ἀρχὴ αὕτη ἀνεγνωρίζετο καὶ ὑπὸ τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας. Καὶ ἡ Β' Σύνοδος τοῦ Βατικανοῦ, παρ' ὅλον ὅτι δὲν ἀνεγνώρισε πλήρως

Ἡ βεβαιότης αὕτη καθιστᾷ θερμοτάτην τὴν εὐχὴν πάντων, ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς δωρῆται τῷ Μακαριωτάτῳ Προκαθημένῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας ἔτη πολλά, ὑγίειαν καὶ πλουσίαν τὴν Χάριον καὶ τὴν εὐλογίαν Του.

Θαυμάσιον νεανικὸν δυναμικόν.

Ἡ ἐπὶ τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν διοργανωθείσα καὶ ἐν ἄλλῃ σελίδι τοῦ παρόντος φύλλου περιγραφομένη λαμπρὰ ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ Σταδίῳ ἐκδήλωσις ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τεσσαράκοντα ἐτῶν ἀπὸ τῆς συστηματικῆς διοργανώσεως τοῦ καὶ παλαιότερον ὑφισταμένου ἐν Ἑλλάδι κατηχητικοῦ ἔργου κατέπληξε τοὺς πάντας διὰ τὸ θαυμάσιον νεανικὸν δυναμικόν, ὅπερ εὐρίσκεται εἰς χεῖρας τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας, διαπλασσομένου καὶ κατευθυνόμενου ὑπ' αὐτῆς.

Τὸ συγκινητικὸν θέαμα τῆς πολυπληθοῦς στρατιᾶς τῶν νέων καὶ νεανίδων, κεκλημένων ἔπως ὑπὸ τὴν

τὴν συνοδικὴν ἀρχὴν, ἐδέχθη ὠρισμένα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἐκφράζουσι ἐπάνοδον εἰς τὸ παρελθόν. Οὕτως ἐφαρμόζεται ἡ ἀληθὴς ἀνανέωσις τῆς ἐκκλησιολογίας, διότι ὅταν ἐφαρμόζεται ἡ συνοδικὴ ἀρχὴ, ἐπανευρίσκειται εἰς τῶν στύλων τῶν ὑποστηρίζοντων τὸ ὅλον οἰκονόμημα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία παρ' ὅλον ὅτι παραμένει στερρῶς προσκεκολλημένη εἰς τὰς θεμελιώδεις κανονικὰς ἀρχὰς, δὲν παύει νὰ παρακολουθῆ τὴν ἱστορικὴν ἐξέλιξιν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς ὡς καὶ τὴν ἐξέλιξιν τῶν μορφῶν τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς.

Αἱ κανονικαὶ αὐτῆς ἀρχαὶ καὶ ἡ ὀργάνωσις τῆς ἀφίνου ἐλευθερίαν εἰς τὴν ἐκδήλωσιν οἰκουμενικῶν τάσεων καὶ προσπαθειῶν συνεννοήσεως μεταξὺ τῶν χριστιανῶν διαφόρων δογμάτων. Αἱ μορφαὶ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι τόσον πολλαὶ καὶ ποικίλαι, ὥστε νὰ καταλάβουν ὅλον τὸν εὐρὺν χῶρον τὸν ὁποῖον παραχωρεῖ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ τόσον ἐπὶ τῆς γῆς, ὅσον καὶ εἰς τὸν οὐρανόν.

★

Ὁ τιμηθεὶς ἀρχιπρεσβύτερος καθηγητῆς εἰς ἰδιαιτέραν συνάντησιν μετὰ τῶν καθηγητῶν τῆς Σχολῆς ἐξέφρασε τὰς θερμὰς εὐχαριστίας του διὰ τὴν προσγενομένην εἰς αὐτὸν τιμὴν, εἰπὼν ὅτι αὕτη προεκτείνεται καὶ εἰς τὴν ρουμανικὴν θεολογίαν, ἡ ὁποία ἔχει στενοὺς δεσμοὺς μετὰ τῆς ἑλληνικῆς. Ἐτόνισε τὴν σημασίαν τῆς ἀνανεώσεως τῶν δεσμῶν αὐτῶν διὰ τῆς ἀνταλλαγῆς ὑποτρόφων καὶ καθηγητῶν ὡς καὶ τῆς συνεργασίας διὰ τὴν ἐπίλυσιν θεολογικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν προβλημάτων καὶ τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἀντιμετώπισιν αὐτῶν.

ΙΩΑΝ. Ε. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

σημαίαν και τὸ λάβαρον τῆς Ἐκκλησίας διαπλάσσουν τὴν προσωπικότητά των και σφουρηλατοῦν τὰ ὄνειρα και τὰς ἐπιδιώξεις των, ἀποτελεῖ ἐγγύησιν, ὅτι καλύτεραι ἡμέραι ἀνατέλλουν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν και τὸ Ἔθνος. Στόχος πάντων τῶν ὑπευθύνων παραγόντων τίθεται διὰ τὸ μέλλον: ὁ θεσμὸς τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου, ὁ ὁποῖος διατηρεῖ ἐν πολλοῖς τὴν ζωτικότητα του και παρουσιάζει τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πολύτιμον χριστιανικὸν δυναμικόν, μετ' ὀλίγα ἔτη νὰ κατορθώσῃ, ὥστε αἱ τάξεις τῆς ἐλληνικῆς χριστιανικῆς νεολαίας,—ὅπο δὲ τὴν ἀνακαινιστικὴν προοίῃ, ἥτις ἀπὸ ἔτους περίπου ἤρξατο πνέουσα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν και ἀναζωογονοῦσα, πρὸς τοῖς ἄλλοις, και τὸ κατηχητικὸν ἔργον—, νὰ καταστοῦν πολυπληθέστεραι και νὰ ἀποβῶσι τὸ στήριγμα και ἡ ζωτικὴ δύναμις τῆς τε Ἐκκλησίας και τοῦ Ἔθνους.

Ἄφύπνις τοῦ ἱεραποστολικῦ ἐνδιαφέροντος.

Αἱ ἀπὸ 2ας μέχρι 9ης Ἰουνίου ἐκδηλώσεις τῆς «Ἑβδομάδος Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς», ἥτις ὀργανώθη ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Γραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατέστησαν εἰς πάντας τοὺς Ἕλληνας σαφὲς τὸ καθήκον τοῦ νὰ στρέφουν τὴν σκέψιν των πρὸς τοὺς ἀνὰ τὸν κόσμον ἀδελφούς των, οἱ ὅποιοι ζοῦν ἀκόμη «ἐν χώρῳ και σκιᾷ θανάτου» και ἀναμένουν τὸ λυτρωτικὸν μήνυμα τῆς Ὁρθοδοξίας.

Εἰδικώτερον, ἐκ τοῦ μηνύματος, ὅπερ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἀπηύθυνεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος πρὸς ἅπαντας τοὺς Ὁρθοδόξους Ἕλληνας, ἃς συνειδητοποιήσωμεν τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ὁμοιάσωμεν πρὸς «τοὺς πρώτους ἐκείνους Χριστιανούς, οἱ ὅποιοι εἴτε ἔμποροι ἦσαν εἴτε στρατιῶται, εἴτε ἄνδρες εἴτε γυναῖκες, εἴτε νέοι εἴτε γέροντες, ἤσθάνοντο τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μεταδίδουν τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν εἰς πάντας».

Συνέχισις τῆς ἐκδόσεως τῶν Ἑλλήνων Πατέρων.

Μετὰ μακρὰν διακοπὴν τῆς ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐκδόσεως τῆς Βιβλιοθήκης τῶν Ἑλλήνων Πατέρων και Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων, ἐξεδόθη και ἐκκυκλοφόρησεν ὁ 37ος τόμος τῆς Βιβλιοθήκης ταύτης, καθ' ὃν χρόνον ἐπίκειται ἡ ἐκδοσις και τοῦ 38ου τόμου.

Ὁ κυκλοφορήσας 37ος τόμος περιλαμβάνει τὸ ὄγδον και τελευταῖον μέρος τῶν ἀποδιδόμενων εἰς

τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον συγγραμμάτων, ὡς και Κείμενα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἀρειανικὴν ἔρω. Ὡσαύτως, παρατίθεται σειρὰ ὁμιλιῶν τοῦ Ἀστερίου τοῦ Σοφιστοῦ.

Αἱ ἐπιστημονικῶς ἐνημερωμένα εἰσαγωγὰ, ἡ ἀξιοποίησις τῶν καλύτερων κριτικῶν ἐκδόσεων τῶν ἔργων τῶν Πατέρων, ὡς και ἡ παράθεσις πίνακος ἀγιογραφικῶν χωρίων και θεμάτων καθιστοῦν τὸ ἔργον τοῦτο πολύτιμον οὐ μόνον διὰ τοὺς ἐπιστήμονας, ἀλλὰ και διὰ πάντας ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ γνωρίσουν τὸν πλούσιον θεολογικὸν και πνευματικὸν θησαυρὸν τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

Δὲν ἔχει μεταβληθῆ.

Ὁρθῶς τὸ δημοσιογραφικὸν ὄργανον τοῦ Βατικανοῦ «Ὁ Ρωμαῖος Παρατηρητής», σχολιάζον δηλώσεις τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς Ἰταλίας περὶ τῆς δυνατότητος συνεργασίας Χριστιανῶν και Κομμουνιστῶν, ἐτόνισεν, ὅτι «ἡ στάσις τῆς θρησκείας ἐναντι τοῦ κομμουνισμοῦ δὲν μεταβάλλεται, διότι ἡ στάσις τοῦ κομμουνισμοῦ ἐναντι τῆς θρησκείας δὲν ἔχει μεταβληθῆ».

Ἐφ' ὅσον ἡ βᾶσις τοῦ κομμουνισμοῦ εἶναι ὁ ἄθεος μαρξιστικὸς και διαλεκτικὸς ὕλισμός, πᾶσα οὐσιαστικὴ και καρποφόρος συνεργασία αὐτοῦ μετὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ και τῆς Ἐκκλησίας ἀποκλείεται. Ἐὰν ὁ κομμουνισμὸς ζητῆ συνεργασίαν μετὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ, τοῦτο γίνεται μὲ ἀπώτερον σκοπὸν τὴν ἐπικράτησιν τῆς κομμουνιστικῆς ἰδεολογίας και ὑπονομιμῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ἐπὶ τῇ συμπληρώσει εἴκοσιν ἐτῶν.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς συμπληρώσεως εἴκοσιν ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ νεοέλληρος χριστιανοῦ ποιητοῦ και λογοτέχνου Γ. Βερίτη (Ἀλεξάνδρον Γκιάλα), ἡ Χριστιανικὴ Ἐνωσις Ἐπιστημόνων ἐξέδωκεν ἐν καλαίσθητον βιβλίον, ὅπερ σκιαγραφεῖ τὴν προσωπικότητα και τὸ ἔργον του.

Ὁ πρόωγος θάνατος τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ποιητοῦ και λογοτέχνου ἐδημιούργησε πράγματι ἐν κενὸν εἰς τὰ Νεοελληνικὰ Γράμματα, ὅπερ ἀκόμη δὲν ἔχει καλυφθῆ. Δι' αὐτό, ἃς εὐχηθῶμεν, ἵνα εὗρεθῶν νέοι Ἕλληνες Χριστιανοί, οἵτινες θὰ ἀκολουθήσουν εἰς τὰ ἔργη του, θέτοντες τὰ χαρίσματα και τὰ τάλαντά των, ὡς και τὸ νεανικὸν των σφρίγος, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἐλληνορθοδόξου κοσμοθεωρίας και βιοθεωρίας, διὰ νὰ ἀποκτήσῃ ἡ καθ' ὄλον πνευματικὴ ζωὴ τοῦ τόπου μας βάθος και ὑγιᾶ προσανατολισμόν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Ιερά Σύνοδος

Τὸ 'Εκκλησιαστικὸν Συνοδικὸν δι' ἑρεῖς Δικαστήριον, συνελθὼν τὴν 15 Μαΐου 1968 εἰς τὴν 8ην αὐτοῦ συνεδρίαν, ἐπελήφθη τῆς ἐκδικάσεως τῶν κάτωθι ὑποθέσεων :

α) 'Ιερέως Ἀριστείδου Παπαθανασίου, τῆς 'Ι. Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν, εἰς ὃν ἐπέβαλε τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως.

β) 'Ιερέως Κωνσταντίνου Μαυρουδῆ, τῆς 'Ι. Μητροπόλεως Ζιχνῶν, εἰς ὃν ἐπέβαλε τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως καὶ

γ) Ἀρχιμ. Ἰακώβου Δεληγιαννάκη, οὐτινος ἀνέβαλε τὴν ἐκδίκασιν διὰ τὴν 24ην Μαΐου.

—Τὸ 'Εκκλησιαστικὸν Συνοδικὸν διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Δικαστήριον, συνελθὼν τὴν 29 Μαΐου εἰς τὴν δεκάτην αὐτοῦ συνεδρίαν, ἐπελήφθη τῆς ἐκδικάσεως τῶν κάτωθι ὑποθέσεων:

1) Τοῦ ἱερέως Δημητρίου Ἰατροῦ, τῆς 'Ι. Μητροπόλεως Ἡλείας, εἰς ὃν ἐπέβαλε τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως.

2) Τοῦ ἱερέως Χαραλάμπους Μουργεῶ, τῆς 'Ι. Μητροπόλεως Ἡλείας, εἰς ὃν ἐπέβαλε τὴν ποινὴν 7ετοῦς ἀργίας μετὰ παύσεως ἐκ τῆς ἐφημεριακῆς θέσεως.

3) Τοῦ ἱερέως Κωνσταντίνου Ζαφειροπούλου, τῆς 'Ι. Μητροπόλεως Ἡλείας, εἰς ὃν ἐπέβαλε τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως.

4) Τοῦ ἱερέως Ἀλεξάνδρου Χαρμπᾶ, τῆς 'Ι. Μητροπόλεως Θεσσαλιώτιδος, εἰς ὃν ἐπέβαλε τὴν ποινὴν τῆς 3ετοῦς ἀργίας.

5) Τοῦ ἱερέως Στυλιανοῦ Χοχλάκα, τῆς 'Ι. Μητροπόλεως Βερροίας καὶ Ναούσης, εἰς ὃν ἐπέβαλε τὴν ποινὴν τῆς 2ετοῦς ἀργίας μετὰ στερήσεως τῶν ἀποδοχῶν αὐτοῦ.

—'Ἡ 'Ιερά Σύνοδος κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 28 Μαΐου ἐ. ἔτους πρόεβη εἰς τὸν καταρτισμὸν τοῦ τριπροσώπου δελτίου διὰ τὴν πληρωσιν τοῦ χρεώσεως Μητροπολιτικοῦ Θρόνου Λαρίσης, ὅπερ περιέλαβε κατὰ σειράν τοὺς κάτωθι Ἀρχιμανδρίτας: 1) Ἀνάργυρον Σταματόπουλον, 2) Θεολόγον Πασχαλίδην καὶ 3) Φιλᾶρετον Βιτάλην.

Ἐπίσης, ἡ 'Ιερά Σύνοδος ἀπεφάσισεν, ὅπως ἡ 'Εκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐκπροσωπηθῆ κατὰ τὰς ἐν Καίρῳ τελεσθησομένας ἑορτὰς τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας διὰ τοῦ πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου κ. Ἀντωνίου Ρωμαιοῦ.

Τέλος, ἡ 'Ιερά Σύνοδος ἀπεφάσισεν, ὅπως ὡς πρῶτον βῆμα ἀντιμετωπίσεως τοῦ φλέγοντος δημογραφικοῦ προβλήματος τῆς Χώρας, ἐξαπολύσῃ διαφωτιστικὴν Ἐγκύκλιον πρὸς τὸν εὐσεβῆ ἑλληνικὸν λαόν, στρεφομένην περὶ τὸ ζήτημα τῶν ἐκτρώσεων, ἧτις θὰ ἀναγνωσθῆ εἰς τοὺς ναοὺς.

—'Ἡ 'Ιερά Σύνοδος, διὰ τῆς ὑπ' ἀρ. 1528 ἐγκυκλίου αὐτῆς ἀπὸ τῆς 28 Μαΐου 1968, παρακαλεῖ τοὺς Σεβασμ. Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅπως συστήσουν εἰς τὸν ἱερόν Κλῆρον, τοὺς 'Ι. Ναοὺς καὶ Μονὰς, τὰς Ἐκκλησιαστικὰς Σχολὰς, τὰ λοιπὰ ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα καὶ τὸ εὐσεβὲς χριστιανικὸν πληρῶμα τῆς ἐπαρχίας των τὴν ἀπόκτησιν τοῦ ὑπὸ τοῦ θεολόγου καθηγητοῦ κ. Κωνσταντίνου Ν. Δρατσέλλα, διδάκτορος τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Παν/μίου τοῦ Ἐδιμβούργου, ἐκδοθέντος πρῶτου τόμου τῆς δεκατόμου σειρᾶς «Βιβλιοθήκη τῶν Λατίνων Ἐκκλησιαστικῶν Πατέρων τῶν πρῶτων αἰώνων». Ὁ τόμος οὗτος, περιέχων ἑλληνικὴν μετάφρασιν τοῦ περιλήμου ἔργου τοῦ Λατίνου πατρὸς ἱεροῦ Κυπριανοῦ «Περὶ τῆς ἐνότητος τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας» καὶ ἐξ ἐπιστολῶν του, ἐξεδόθη εὐγενεῖ χορηγία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Διονυσίου.

—'Ἡ 'Ιερά Σύνοδος διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 1416/67 καὶ 1422/67 Ἐγκυκλίων αὐτῆς παρακαλεῖ τοὺς Σεβ. Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅπως συστήσουν εἰς τὸν ἱερόν Κλῆρον καὶ τὸν Χριστεπώνυμον λαόν τῆς Ἐπαρχίας των τὴν ἀπόκτησιν τῶν λίαν ὠφελίμων βιβλίων τοῦ ἐλλογιμωτάτου δημοδιδασκάλου κ. Ἀναστασίου Ἀντωνοπούλου ὑπὸ

τοὺς τίτλους «Ἐσχατολογία», «Ὁ Χιλιασμός, ὡς ἀντιχριστιανικὴ, ἀνθετική, ἀντιστρατιωτικὴ καὶ ἀναρχικὴ ὀργάνωσις—ἐχθρὸς τῆς Ἑλλάδος» καὶ «Παιδικὴ ἐγκληματικότητα, αἰτία καὶ θεραπεία αὐτῆς».

'Ιερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς 11ης Μαΐου μέχρι τῆς 10ης Ἰουνίου ἐ. ἔτους:

Ἐτέλεσε: Τὴν 12ην Μαΐου τὴν θείαν Λειτουργίαν εἰς τὸν ἐν Ἀθῆναις ρωσικὸν ναόν.

—Τὴν 21ην Μαΐου Δοξολογίαν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ ἑορτῇ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου.

—Τὴν 9 Ἰουνίου μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου Ρ. Κέννεντυ.

Ἐχοροστάτησε: Τὴν 26ην Μαΐου κατὰ τὴν θ. Λειτουργίαν ἐν τῷ ἱ. ναῷ Μεταμορφώσεως Καλαμαριάς—Θεσσαλονίκης καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀπεκάλυψε τὴν ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ναοῦ στηθεῖσαν προτομὴν τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κυροῦ Χρυσάνθου.

Πρόεστη: Τὴν 1ην Ἰουνίου τοῦ Συνοδικοῦ Συλλειτουροῦ ἐν τῷ ἱ. Ναῷ τῆς Παναγίας τῆς Τήνου.

Ἐβάπτισε: Τὴν 19ην Μαΐου εἰς τὸν ἱ. Ναὸν Προφήτου Ἰλίου Παγκρατίου τὸ τέκνον τοῦ κ. Δρίτσα.

Ἐνεθρόνισε: Τὴν 15ην Μαΐου τὸν Σεβασμ. Μητροπολίτην Νέας Πελαγονίας κ. Νικόλαον.

Προήδρευσε: Τὴν 13ην Μαΐου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Οἴκου Τυφλῶν.

—Τὴν 16ην Μαΐου τῆς συνεδρίας τῆς Ἱερᾶς Συνοδου, τὸ δὲ ἀπόγευμα τῆς συνεδρίας τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, παρακαθῆσας ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν Τράπεζαν τοῦ Οἴκου τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

—Τὴν 17ην Μαΐου τῆς συνεδρίας τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΟΔΕΠ.

—Τὴν 23ην Μαΐου τῶν συνεδριῶν τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΤΑΚΕ, τῆς Ἱερᾶς Συνοδου καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὸ Ἡρῶν τῆς Ἁγίας Λαύρας.

—Τὴν 28ην Μαΐου τῆς συνεδρίας τῆς Ἱερᾶς Συνοδου καὶ τῆς συσκέψεως σχετικῶς μὲ τὸν ἑορτασμὸν τῆς χιλιετηρίδος τῆς Ἁγίας Λαύρας.

—Τὴν 29ην Μαΐου τῆς συνεδρίας τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

—Τὴν 30ην Μαΐου τῆς συνεδρίας τῆς Ἱερᾶς Συνοδου.

—Τὴν 4ην Ἰουνίου τῆς συνεδρίας τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΟΔΕΠ.

Μετέβη: Τὴν 30ην Μαΐου εἰς Τήνον, μετὰ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνοδου, ὁπόθεν ἐπέστρεψαν εἰς Ἀθήνας τὴν 3ην Ἰουνίου, πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Ταχυρρύθμου Ἀνωτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου.

Ἐπεσκέφθη: ἀπὸ 5-7 Ἰουνίου μετὰ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Πατρῶν κ. Κωνσταντίνου καὶ Ναυπακτίας κ. Δαμασκηνοῦ τὴν Ρουμανικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς εἰκοστῆς ἐπετείου ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως τοῦ Μακαρ. Πατριάρχου κ. Ἰουστινιανοῦ εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον.

Παρέστη: Τὴν 12ην Μαΐου εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς «Ἡμέρας τοῦ Μητέρας» εἰς τὸ Λύκειον Ἑλληνίδων.

—Τὴν 14ην Μαΐου εἰς τὴν συναυλίαν τοῦ κ. Γ. Θέμελη ὑπὲρ τῶν ἀπροσαρμόστων παιδῶν.

— Τὴν 16ην Μαΐου εἰς τὴν ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ Σταδίῳ ἐορτὴν ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 40 ἐτῶν ἀπὸ τῆς συστηματικῆς λειτουργίας ἐν Ἑλλάδι τῶν Καθηγητικῶν Σχολείων, περὶ τῆς ὁποίας γράφομεν εἰς ἄλλας σελίδας τοῦ παρόντος τεύχους.

— Τὴν 29ην Μαΐου εἰς τὴν τελετὴν τῆς ἀπονομῆς τῶν διπλωμάτων εἰς τοὺς φιλοξενηθέντας ἱερεῖς ὑπὸ τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος.

Πα ρ η κ ο λ ο ὄ θ η σ ε : Τὴν 20ὴν Μαΐου τὸ διεθνὲς συνέδριον Ἐμπορικῶν Ἐπιμελητηρίων.

Ἐ δ ἔ χ θ η : Τὴν 11ην Μαΐου τοὺς καθηγητὰς Πανεπιστημίου κ.κ. Βασίλειον Βέλλαν καὶ Ν. Νησιώτην, τοὺς πανοσ. ἀρχιμ. Πολύκαρπον Ἀνδρόνην καὶ Φώτιον Σταματόπουλον καὶ τὸν κ. Ἰωάννην Κολιτσάραν.

— Τὴν 14ην Μαΐου τὸν γραμματέα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κ. Ἰ. Χαρισιάδην.

— Τὴν 15ην Μαΐου τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ Οἴκου τοῦ Ἀντιβασιλέως στρατηγὸν κ. Ἀλεβίζον.

— Τὴν 17ην Μαΐου τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐταιρείας Προστασίας Ἀνηλίκων, τὸν ἱατρὸν κ. Χατζηδάκην, τὸν κ. Ἰωάν. Δραγούμην, τὸν κ. Σάββαν Λοιζίδην, τὸν λαϊκὸν ἱεροκέρυκα κ. Παπασταματάκην καὶ τὸν Διευθυντὴν τοῦ Β.Ε.Ι. κ. Ἰ. Βαλλῆν.

— Τὴν 18ην Μαΐου τὸ ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς Ἱ. Μονῆς Πεντέλης, τὸν Καθηγητὴν Πανεπιστημίου κ. Μαρινᾶτον, τὸν σύμβουλον τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν κ. Κωνσταντόπουλον καὶ τὸν κ. Σπ. Ἀγγελλῆν.

— Τὴν 21ην Μαΐου τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἀκκρας κ. Εὐστάθιον, τοὺς καθηγητὰς Πανεπιστημίου κ.κ. Βέλλαν, Μωραΐτην, Φυτράκην καὶ Σιώτην καὶ τοὺς δικηγόρους κ.κ. Θ. Μερτικόπουλον καὶ Κουτσόπουλον.

— Τὴν 29ην Μαΐου τὸν Σεβασμιώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς κ. Ἰάκωβον.

ΤΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΟΜΗΣ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ

Τὴν Κυριακὴν, 26 Μαΐου 1968, εἰς τὰς 10. 15' π.μ. ἐγένοντο τὰ ἀποκαλυπτήρια τῆς προτομῆς τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κυροῦ Χρυσάνθου. Ἡ προτομὴ ἐστήθη εἰς τὸν περιβόλον τοῦ Ἱ. Ναοῦ Μεταμορφώσεως Κελλαμαριάς-Θεσσαλονίκης.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος, ἀποκαλύπτων τὴν προτομὴν τοῦ ἀειμνήστου προκατόχου του, εἶπε τὰ ἑξῆς :

«Ὁ ἀειμνήστος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ἀπὸ Τραπεζοῦντος Χρυσάνθος ὑπῆρξε μίᾳ ἐκ τῶν μεγάλων ἐκείνων μορφῶν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ τοῦ ἔθνους, αἱ ὁποῖαι θὰ μείνουν εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ ἐκ τῆς μορφῆς καὶ τοῦ ἔργου τῶν ὁποίων θὰ ἀντλοῦν πολὺτιμα διδάγματα αἱ ἐπερχόμενα γενεαί.

Ὁ ἀειμνήστος Χρυσάνθος, ἐκ τῆς χορείας τῶν διακεκριμένων Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας μας, οἱ ὁποῖοι ἐλάμπρυναν τὸν πρῶτον ἀρχιερατικὸν θρόνον τῆς Ἑλλάδος, ἂν θὰ ἠθέλαμεν διὰ μίᾳς λέξεως νὰ τὸν χαρακτηρίσωμεν, θὰ ἔπρεπε νὰ τὸν ὀνομάσωμεν Χρυσάνθος «ὁ ἑναρμονιστής». Καὶ δι' αὐτῆς ἀκόμη τῆς γεννήσεώς του καὶ τῆς μετέπειτα δράσεώς του, ὑπείκων εἰς τὴν οὐρανόθεν ἀπευθυνθεῖσαν αὐτῷ κλήσιν, ἐξεπλήρωσε τὴν τοιαύτην ἀποστολὴν του. Οὗτος, ὡς γνωστόν, ἐγεννήθη μὲν ἐν Κομοτινῇ, ἀλλ' ἐξέυξε τὸν Βόσπορον, δρᾶσας κυρίως ἐπὶ τῆς Ἀσίας. Ἐπίσης: ἡ μὲν γέννησίς του συμπίπτει ἐντὸς τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος, ἀλλ' ἡ δρᾶσίς του ἐπιτελεῖται κατὰ τὸν εἰκοστὸν. Ἐμορφώθη μὲν ἐν τῇ Ἀνατολῇ, συμπλήρωσεν ὁμως τὰς σπουδὰς του ἐν τῇ Δύσει. Ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ἀσπητῶν κατὰ τὸ ἦθος μοναχῶν, οὐδέποτε ὁμως διέκοψε τὴν μετὰ τῆς κοινωνίας ἐπαφὴν του καὶ τὴν ὑπὲρ αὐτῆς εὐρύτεραν δρᾶσίν του. Ἐνῶ ἄφ' ἑτέρου ἦτο στεργῶς προσηλωμένος εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς καὶ ἐθνικὰς ἡμῶν παραδόσεις, κατώρθωνεν, ὅπου ἦτο πρόπον, νὰ εἶναι ὄχι μόνον προοδευτικός, ἀλλὰ καὶ τοῦτ' αὐτὸ ριζοσπάστης. Ὡσαύτως, ἐνῶ ἦτο ἄνθρωπος τοῦ στοχασμοῦ καὶ

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος πρ. Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κυρὸς Χρυσόστομος ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ τὴν Κυριακὴν τῆς Πεντηκοστῆς, 9 Ἰουνίου 1968 καὶ ὥραν 3.15' μ.μ.

Κύριος ὁ Θεὸς ἄς ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν σκηναῖς δικαίων.

Εἰς τὸ ἐπόμενον φύλλον θὰ δημοσιευθῶσι τὰ δέοντα ἐπὶ τῷ θλιβερῷ γεγονότι καὶ ἡ περιγραφή τῆς κηδείας αὐτοῦ.

τῆς μελέτης, ὅπως ἀποδεικνύουν αἱ συγγραφαὶ του, ἦτο ταυτοχρόνως καὶ ἄνθρωπος δράσεως καὶ ρεαλισμοῦ. Ὁμοίως, ἐνῶ εἰς τὴν πρὸς τοὺς πάντας συμπεριφορὰν του ἦτο ἀπλοῦς καὶ ἀπείριτος, κατώρθωνε νὰ διατηρῇ ταυτοχρόνως καὶ μίαν ἀνωτερότητα, ἐξ ἀφορμῆς τῆς ὁποίας εἶχε προσφωῶς ἀποκληθῆ «ὁ πρίγκηψ τῆς Ἐκκλησίας».

Ἐναρμονιστὴς ὁμως ὑπῆρξε καὶ εἰς τὰς ἐπὶ μέρους προσπάθειάς του. Οὕτως, εἰς τὴν Τραπεζοῦντα, ἀναδειχθεὶς Μητροπολίτης πρὸ 55 ἀκριβῶς ἐτῶν, τῷ 1913, διεδραμάτισε μεσολαβητικὸν ρόλον κατὰ τὰ ἐπακολουθήσαντα πολεμικὰ γεγονότα. Καὶ οἱ Τούρκοι, ἀποχωροῦντες ἐκ Τραπεζοῦντος, καὶ οἱ Ρῶσοι κατόπιν ἀποσυρόμενοι ἐξ αὐτῆς, εἰς ἐκεῖνον ἀνέθεσαν τὴν προστασίαν τοῦ πληθυσμοῦ. Ἡ συνεννόησις μετὰ τῶν Ἀρμενίων εἰς Τυφλίδα καὶ Ἐριβάν εἰς ἐκεῖνον εἶχεν ἀνατεθῆ. Ἡ εἰρήνευσις καὶ ἐδραίωσις τῆς ἐπανιδρυθείσης αὐτοκεφαλῆς Ἐκκλησίας Ἰδικῶν του ἔργον ὑπῆρξεν. Ἡ διευθέτησις τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος ἐν Ἀλβανίᾳ, τοῦ πατριαρχικοῦ τῆς Ἀντιοχείας, τῶν ἁγιορειτικῶν κ.ἄ. προβλημάτων, εἰς ἐκεῖνον εἶχον ἀνατεθῆ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ ἐκεῖνος τὰ εἶχεν ἀγάγει εἰς ἀσπίον πέρας. Ἡ δὲ ἑναρξίς τῆς μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στενωτέρας ἐπαφῆς καὶ συνεννοήσεως εἰς ἐκεῖνον ἀνετέθη καὶ ἐκεῖνος ἐν συνεχείᾳ τὴν προήγαγε.

Πρὸς μίαν κατεύθυνσιν δὲν κατώρθωσεν ὁ ἀειμνήστος νὰ συνδυασθῇ ποτὲ καὶ ἑναρμονισθῇ: Πρὸς τὴν ἠθικὴν κατωτερότητα καὶ τὴν ἀθέμιτον χάριν ἰδιοτελῶν σκοπῶν μετὰ τῶν φαύλων ἢ τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους συναλλαγῆν. Ἐκεῖ πάντοτε ὑπῆρξεν ἀκαμπτος καὶ ἀσυνθηκολόγητος. Ἐντεῦθεν εἶναι εὐνόητον πῶς ἀπεμακρύνθη μὲν τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου, δίμηνον μολὶς μετὰ τὴν εἰς Ἀθήνας εἴσοδον τῶν Γερμανῶν, δὲν ἠθέλησε δὲ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς αὐτὸν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Χώρας.

Πρέπει ὅθεν πάντες νὰ εἰμεθα εὐγνώμονες πρὸς τοὺς ἀδελφούς Ποντίους, οἱ ὁποῖοι τιμῶντες τὴν μνήμην τοῦ μακαριστοῦ ἐκείνου ἀνδρός, ἀνέλαβαν τὴν πρωτοβουλίαν τῆς κατασκευῆς τῆς προτομῆς του ταύτης. Ἀπετέλει ἀπόδοσιν χρέους ὀφειλομένου ὄχι μόνον ἐκ μέρους αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι διὰ τῆς ἐν Τραπεζοῦντι λαμπρᾶς ποιμαντορίας του συνεδέθησαν μετ' αὐτοῦ ἰδιαιτέρως, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἔθνους ὀλοκλήρου, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἐπὶ συναπτὰς δεκαετίας τόσοσ ἐμόχησε. Τοιαῦτα μορφαί, ὡς ἡ τοῦ ἀπὸ Τραπεζοῦντος Ἀρχιεπισκόπου Χρυσάνθου, πρέπει νὰ προβάλλωνται ἐντόνως πρὸ ἡμῶν πρὸς παραδειγματισμὸν καὶ μίμησιν. Τὸ σήμερον ἀναγεννώμενον ἔθνος καὶ ἡ ἀνανεουμένη Ἐκκλησία ἔχουν ἀνάγκην χειραγωγήσεως ὑπὸ μορφῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ παραμείνουν εἰς τὴν ἱστορίαν ὡς ὀρόσημα, καθοδηγούντα αὐτὸ εἰς τὴν μεγάλην ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ ἀποστολὴν του.

Ὁ ὁμίλων ὁμως αἰσθάνεται ἔναντι τῶν ἀδελφῶν Ποντίων

ὄλως ἰδιαίτερον εὐγνωμοσύνην, ὄχι μόνον διότι εἶχε τὸ πρόνομιον νὰ προαχθῆ εἰς τὴν ἱερωσύνην διὰ τῶν τιμῶν ἐκείνου χειρῶν, ἀλλὰ καὶ διότι ἠτύχησε νὰ συγκαταλεχθῆ μεταξὺ τῶν ἀμέσων καὶ κυριωτέρων συνεργατῶν του. Εἰς ἐμὲ εἶχεν ἐμπιστευθῆ ὁ ἀείμνηστος τὴν Γραμματεῖαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τὴν Διεύθυνσιν τοῦ ἐπισήμου Δελτίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν μένιμον ἐκπροσώπησιν του ἐν Κηφισίᾳ καὶ, πρὸ παντός, τὴν ὑπ' ἐκείνου ἰδρυθεῖσαν Πρόνοιαν Στρατευομένων, ἡ ὁποία ἐγέννησε μετὰ ταῦτα τὸν ἐπὶ Κατοχῆς δημοιουργηθέντα Ἐθνικὸν Ὀργανισμὸν Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης (Ε.Ο.Χ.Α.). Εἶναι ὅθεν προφανὲς μὲ πόσῃν εὐγνωμοσύνην καὶ μὲ πόσῃν συγκίνησιν ἀντικρύζω αὐτὴν τὴν στιγμήν τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἱεροῦ τούτου χρέους πρὸς τὴν ἐξαίρετον ἐκείνην καὶ εὐγενῆ μορφήν, τῆς ὁποίας τὴν ἐπὶ τοῦ ἐλλητικοῦ μαρμάρου καλλιτεχνικὴν ἀπεικόνισιν καλοῦμαι νὰ ἀποκαλύψω. Εἶθε αἱ εὐχαὶ τοῦ ἀειμνήστου Ἱεράρχου καὶ ἐκλεκτοῦ προκατόχου μου, νὰ συνοδεύουν τοὺς γενναίους Ποντίους, πάντας ἡμᾶς καὶ δλόκληρον τὸ εὐλογομένον ἡμῶν Ἔθνος».

Ἱερὰ Μητρόπολις Κεφαλληνίας

Ἀπὸ τοῦ 1968 ἐφημέροσθη ἡ κατὰ τρίμηνον συμπλήρωσις εἰδικοῦ «δελτίου δράσεως ἐφημερίου» ὑφ' ἐκάστου ἱερέως πρὸς παρακολούθησιν τοῦ ἔργου του.

— Ἰδρύθησαν δανεστικαὶ βιβλιοθήκαι, μὲ βιβλία χριστιανικοῦ περιεχομένου, εἰς ὅλα τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα τῆς Κεφαλληνίας.

— Κλιμάκιον ἐξομολόγων μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην κ. Προκόπιον ἐξωμολόγησε κατὰ τὴν Μ. Τεσσαρακοστὴν ὑπὲρ τοὺς 2000 μαθητὰς Γυμνασίων, οἱ ὁποῖοι ἐκοινώνησαν μετὰ τῶν καθηγητῶν των εἰς εἰδικῶς δι' αὐτοὺς τελεσθεῖσας 8 Λειτουργίας τῶν Προηγιασμένων. Εἰδικαὶ Λειτουργία ἐτελέσθησαν καὶ δι' ἕκαστον Δημοτικὸν Σχολεῖον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως. Εἰς Ἀργοστόλιον καὶ Ληξούριον ὁ Σεβασμιώτατος ἐτέλεσε βραδυνὴν θ. Λειτουργίαν τῶν Προηγιασμένων διὰ τὰς ἀρχάς, τοὺς ὑπαλλήλους καὶ τοὺς ἐπιστήμονας.

— Κατὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ Πάσχα ὁ Σεβασμιώτατος ὠργάνωσεν ἡμερησίαν ἐκδρομὴν εἰς τὴν γραφικὴν Ἱερὰν Μονὴν Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τῆς ὁποίας μετέσχον 70 φοιτηταὶ καὶ φοιτήτρια διαφόρων Σχολῶν.

Ἱερὰ Μητρόπολις Μυτιλήνης

Τὴν Κυριακὴν τοῦ Παραλύτου ἐωρτάσθη μεγαλοπρεπῶς εἰς τὴν Μυτιλήνην ἡ ἑορτὴ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Βυζαντίου, οὗτινος τὸ ἱερὸν λείψανον σώζεται ἐντελῶς ἀκέραιον εἰς τὸν μητροπολιτικὸν ναόν, συνιερουργούντων τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Μυτιλήνης Ἰακώβου, Μηθύμνης Ἰακώβου καὶ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος Νικοδήμου. Μετὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν ἠκολούθησεν ἡ λιτάνευσις τοῦ ἱεροῦ λειψάνου ἀνά τὴν πόλιν, τῇ συμμετοχῇ τῶν Σχολείων καὶ τοῦ Στρατοῦ, ἣν ἠκολούθησαν αἱ ἀρχαὶ τῆς νήσου καὶ χιλιάδες πιστῶν ἐξ ὅλης τῆς νήσου. Ὁμίλησαν ἐπικαίρως οἱ Σεβ. Μυτιλήνης καὶ Ἀττικῆς.

— Τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἐτελέσθησαν τὰ ἐγκαίνια τοῦ νέου Γηροκομείου, δυνάμεως 100 κλινῶν, ἀνεγερθέντος ὑπὸ τοῦ Σεβασμιώτατου Μητροπολίτου Μυτιλήνης, ἐκ τῶν προσόδων τοῦ κληροδοτήματος τοῦ Νικολάου Μητρέλια καὶ ἐξ ἄλλων τοπικῶν πόρων, μὲ ὅλας τὰς συγχρόνους ἀνάσεις, εἰς ὠρασιεπὴν θέσιν τῆς πόλεως. Εἰς τὴν τελετὴν παρέστησαν οἱ Σεβασ. Μητροπολίται Μηθύμνης κ. Ἰακώβου καὶ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Νικόδημος, αἱ τοπικαὶ ἀρχαὶ καὶ πλῆθος κόσμου. Ὁμίλησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μυτιλήνης, ἐξιστορήσας τὸ ἱστορικὸν τῆς ἰδρύσεως τοῦ νέου ἰδρύματος καὶ ἐξάρας τὸν σκοπὸν αὐτοῦ, εἶτα δὲ ἐξέφρασαν τὴν εὐγνωμοσύνην πρὸς αὐτὸν ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας καὶ τῆς πόλεως ὁ κ. Νομάρχης καὶ ὁ κ. Δήμαρχος Μυτιλήνης.

— Τὴν 19ην Μαΐου, εἰς τὸν μεγαλοπρεπῆ ναόν τοῦ ἁγίου Θεράποντος ἐτελέσθη, παρουσία τῶν ἀρχῶν καὶ πλήθους λαοῦ, ἡ τελετὴ ἐπὶ τῇ λήξει τῶν μαθημάτων τῶν Κατηχ. Σχολείων Ἀνωτέρων καὶ Μέσων. Ἡ τελετὴ διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν Κατωτέρων ἐγένετο εἰς τοὺς Ἐνοριακοὺς ναοὺς.

Ἱερὰ Μητρόπολις Παραμυθίας

Τῇ 30 τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου ἐ.ξ., ἑορτῇ τοῦ πολιούχου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Παραμυθίας ἁγίου Δονάτου ἐπισκόπου Εὐρώας, ἐτελέσθη πανηγυρικὴ Λειτουργία ἐν τῷ Καθεδρικῷ ταύτης ναῷ, τιμωμένῳ ἐπ' ὀνόματι τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου καὶ τοῦ Ἁγίου Δονάτου. Ταύτης ἐπηκολούθησεν ἡ τελετὴ τῶν ἀποκαλυπτηρίων τοῦ πρὸ αὐτοῦ στηθέντος ἡρώου εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατριδος σφαγιασθέντων 13 ἱερέων τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Παραμυθίας ὑπὸ τῶν στρατευμάτων κατοχῆς καὶ τῶν κομμουνιστοσυμμοριτῶν κατὰ τὴν περίοδον 1942—1945.

Μετὰ τὰ ἀποκαλυπτήρια ὠμίλησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Παραμυθίας κ. Τίτος, ἐξάρας τὰς θυσίας καὶ τοὺς ἀγῶνας αὐτῶν. Ἐπηκολούθησε κατάθεσις στεφάνων. Τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως καὶ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν μὴ δυνηθέντος ὅπως παραστή, κατετέθη ἐντολὴ αὐτοῦ στέφανος ἐκ μέρους τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως παρὰ τοῦ κ. Νομάρχου Θεσπρωτίας. Τὴν ὅλην σεμνὴν ταύτην τελετὴν παρηκολούθησαν χιλιάδες λαοῦ ἐν βαθείᾳ συγκινήσει.

— Ἐπὶ τῇ μεγάλῃ καὶ λαμπροφώρῳ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Παραμυθίας κ. Τίτος ἐπεσκέφη τὸ 628 Τ.Π., νύχλησεν εἰς τὸν κ. Διοικητὴν, ἀξιωματικούς καὶ ὀπλίτας αὐτοῦ καὶ διένειμε τὰ πασχαλινὰ ὠά. Ἐν συνεχείᾳ ἐπεσκέφη τὰ στρατιωτικὰ φυλάκια Καλαμᾶ καὶ Νεοχωρίου, ὡς καὶ τὸν Λόχον Βροσύνης.

— Τῇ 23 τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου ἐλειτούργησεν εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ 628 Τ.Π., ἐχοροστάτησεν εἰς τὴν τελεσθεῖσαν μετὰ τὴν Θείαν Λειτουργίαν Δοξολογίαν παρουσία τῶν ἀρχῶν καὶ εὐθὺς ἀμέσως ἐτέλεσεν ἐπιμνημόσυνον δέησιν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ Πατριδος πεσόντων ἀνδρῶν τοῦ Τάγματος τούτου.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Τὴν 2αν Μαΐου 1968 καὶ ὥραν 20.30' ἀφίκετο ἀεροπορικῶς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἡ Α. Μακαριότης ὁ Πατριάρχης Ρουμανίας κ. Ἰουστινιανός, ἔχων ὡς συνοδοὺς τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Μολδαβίας κ. Ἰουστίνον καὶ Μπανάτου κ. Νικόλαον, τοὺς Θεοφιλεστάτους Ἐπισκόπους Ἄρτζες κ. Ἰωσήφ καὶ Πλοεστίου κ. Βησσαρίωνα καὶ τὸν Ἱερολ. Πρωτοδιάκονον Αὐτοῦ κ. Εὐγένιον.

Ἄμα τῇ προσγειώσει τοῦ ἀεροσκάφους εἰς τὸν ἀερολιμένα τοῦ Γεσῆλλιοῦ, ἡ ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος κ. Μελίτωνος, Δέρκων κ. Ἰακώβου, Χαλδαίας κ. Κυρίλλου καὶ Νεοκαισαρείας κ. Χρυσοστόμου καὶ τῶν Πανσο. Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Ἀγαπίου καὶ Μ. Ἀρχιδιακόνου κ. Εὐαγγέλου ἐπίσημος Πατριαρχικὴ Ἀντιπροσωπεῖα ὑπεδέχθη τὸν Προκαθήμενον τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν κλίμακα τοῦ ἀεροσκάφους, εὐχηθεῖσα εἰς Αὐτόν, ἀπὸ μέρους τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρου καὶ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱ. Συνόδου, τὸ ὡς εὖ παρέστη.

Ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης καὶ ἡ ἀκολουθία Αὐτῆς κατέλυσαν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον «Χίλτον» ὡς φιλοξενούμενοι τοῦ Πατριαρχείου.

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ρουμανίας κ. Ἰουστινιανός προσῆλθεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τὴν Παρασκευὴν, 3ην Μαΐου καὶ ὥραν 10ην πρωινήν μετὰ τῆς συνοδείας Αὐτοῦ καὶ τῆς Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπεῖας, γενόμενος ἐπισήμως δεκτὸς εἰς τὴν ἐξωτερικὴν πύλην καὶ κατευθυνθεὶς εἰς τὸν πάνσε-

πτον Πατριαρχικόν Ναόν, περιεβλήθη εἰς τὸν νάρθηκα Μανδύαν, προχώρησεν εἰς τὸ Ἱ. Βῆμα, ἤσπασθη τὸ Ἱ. Εὐαγγέλιον καὶ ἀκολούθως προσέτη Δοξολογίας, μετὰ τὸ πέρασ τῆς ὁποίας, τῶν χορῶν ψαλλόντων τὸν Πολυχρονισμόν Αὐτοῦ, ἠύλογησε τὸν λαὸν καὶ κατελθὼν τοῦ Θρόνου, ἐξῆλθε τοῦ Ἱ. Ναοῦ καὶ κατηθύνη εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Μέγαρον.

Ἀπὸ τῆς θέσεως τῆς ἐπάνω κλίμακος, ὁ Μακαριώτατος ἠύλογησε καὶ αὖτις τὰ πλήθη καὶ εἰσήλθεν εἰς τὸ πατριαρχικὸν κτίριον, κατευθυνθεὶς εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Γραφεῖον, ἔνθα ἀνεμειν Αὐτὸν ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Πατριάρχης κ. Ἀθηναγόρας μετὰ τῶν μελῶν τῆς Ἀγίας καὶ Ἱ. Συνόδου.

Οἱ δύο Προκαθημένοι, ἐν καταφανεῖ χαρᾷ καὶ συγκινήσει, ἀντήλλαξαν θερμὸν ἀδελφικὸν ἀσπασμόν, ἐν συνεχείᾳ παρουσιάσαν ἀλλήλοις τοὺς Σεβ. Ἀγίους Ἀρχιερεῖς. Μεταξὺ τῆς Α.Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς Α. Μακαριότητος ἀντηλλάγησαν προσφωνήσεις ἐπὶ τῷ χαρμοσύνῳ καὶ ἱστορικῷ τούτῳ διὰ τὰς δύο Ἐκκλησίας γεγονότι, τῆς ἐπισκέψεως τοῦ σεπτοῦ Πρωθυεράρχου τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸ Οἰκουμηνικὸν Πατριαρχεῖον.

Ἀκολουθῶς, ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Ἰουστινιανὸς προσέφερε τῇ Α.Θ. Παναγιότητι ἀπὸ μέρους τῶν ἐν Ρουμανίᾳ Ἱ. Μονῶν, ἃς Αὐτὴ ἐπισκέφη κατ' Ὀκτώβριον π.ε., διάφορα δῶρα καὶ ἔργα τῶν Μονῶν αὐτῶν, ἀνάλογα δὲ τοιαῦτα καὶ ἰς τοὺς Ἀγίους Ἀρχιερεῖς.

Τὴν 12ην μεσημβρινὴν ὥραν ὁ Μακ. Πατριάρχης Ρουμανίας ἐπισκέφη ἐν τῇ ἔδρᾳ αὐτοῦ τὸν Ἐξοχώτατον Νομάρχην ΚΠόλεως κ. Βεφά Παράζ, ὅστις ἐπεφύλαξεν εἰς τὴν Α. Μακαριότητα θερμὴν ὑποδοχὴν. Ἡ Α. Μακαριότης προσέφερε τῷ κ. Νομάρχῃ ἀναμνηστικὰ δῶρα.

Τὸ Σάββατον, 4ην Μαΐου 1968, διοργανώθη πρὸς τιμὴν τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου Ρουμανίας κ. Ἰουστινιανοῦ ἐκδρομικὴ πορεία πρὸς τὸν ἄνω Βόσπορον καὶ τὰ Πριγκιπόννησα, δι' ἰδιαίτερον ἀτμοπλοίου, εἰς ἣν μετὰ τῆς Α.Θ. Παναγιότητος συμμετέσχον οἱ Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ρουμανοῦ Πατριάρχου, οἱ ἐκ ΚΠόλει Ἀρχιερεῖς τοῦ Οἰκουμηνικοῦ Θρόνου καὶ μέλη τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς.

Τὸ πλοῖον μετὰ τὴν διάπλευσιν τοῦ Βοσπόρου καὶ τῆς Προποντίδος, περὶ τὴν μεσημβρίαν, προσήγγισεν εἰς Χάλκην, ἔνθα οἱ ἀνωτέρω δι' ἀμαξῶν ἀνήλθον εἰς τὴν Ἱ. Θεολογικὴν Σχολὴν.

Εἰς τὴν ἐξωτερικὴν εἴσοδον τῆς Σχολῆς τοὺς δύο Προκαθημένους μετὰ τῶν συνοδείων Αὐτῶν ὑπεδέχθησαν ὁ Σχολάρχης Σεβ. Μητροπολίτης Σταυρουπόλεως κ. Μάξιμος, τὸ Καθηγητικὸν Σώμα καὶ οἱ Ἱεροσπουδασταὶ αὐτῆς, παραταχθέντες εἰς δύο στοίχους, ἐκατέρωθεν τοῦ διαδρόμου τοῦ περιβόλου τῆς Σχολῆς, εἰς δὲ τὴν εἴσοδον τοῦ κτιρίου ὁ Σεβ. Γέρον Μητροπολίτης Δέρκων κ. Ἰάκωβος, Πρόεδρος τῆς Ἐφορείας τῆς Σχολῆς καὶ τὰ λοιπὰ μέλη αὐτῆς.

Ἡ Α. Μακαριότης, κατευθυνθεῖσα εἰς τὸ Ἱ. Ναῖδιον τῆς Ἀγίας Τριάδος, ἐνεδύθη Μανδύαν, Ἐπιτραχήλιον καὶ Ὠμοφόριον καὶ προσέτη Δοξολογίας, καθ' ἣν ἀντηλλάγησαν προσφωνήσεις μεταξὺ τοῦ Σεβ. Σχολάρχου καὶ τῆς Α. Μακαριότητος.

Τὴν μεσημβρίαν ἡ Α. Μακαριότης μετὰ τῆς Α.Θ. Παναγιότητος καὶ τῶν λοιπῶν παρεκάθησαν εἰς τὴν κοινοβιακὴν τράπεζαν τῆς Σχολῆς.

Τὸ ἀπόγευμα, περὶ τὴν 4ην μ.μ. ὥραν, πάντες διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀτμοπλοίου ἐπανήλθον εἰς τὴν Πόλιν.

Τὴν Κυριακὴν τῶν Μυροφόρων, 5ην Μαΐου, ἡ Α. Μακαριότης ὁ Πατριάρχης κ. Ἰουστινιανὸς ἐτέλεσε τὴν Θ. Λειτουργίαν ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, συλλειτουργοὺς ἔχων τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Μολδαβίας κ. Ἰουστίνον, Μπανάτου κ. Νικόλαον, Χαλκηδόνος κ. Μελίτωνα καὶ Νεοκαισαρείας κ. Χρυσόστομον.

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν, γενομένην παρὰ τῆς Α. Μακαριότητος ἀπὸ τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου, προσεφώνησεν αὐτὴν ἡ Α.Θ. Παναγιότης ἀπὸ τῆς Ὑψαίας Πύλης καὶ προσέφερεν Αὐτῇ πολῦτιμον ἐγκόλπιον, καθ' ὃν χρόνον τὸ πλήρωμα ἀνεφώνῃ «ἅγιος», ἀπήντησε δὲ ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ρουμανίας, δωρησάμενος τῷ Πατριάρχῃ Ἁγίου Πατήριον, Δισκάριον μετ' ἀστερίσκου καὶ Σταυρόν, ἔργα τοῦ καλλιτεχνικοῦ Ἐργαστηρίου τοῦ Ρουμανικοῦ Πατριαρχείου.

Ἐπηκολούθησε γεῦμα, εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθησαν οἱ δύο Πατριάρχαι, οἱ Ἀρχιερεῖς τῶν Θρόνων, οἱ Ὀφφικιάλοι, οἱ Νομικοὶ Σύμβουλοι καὶ οἱ Πρόεδροι τῶν Μειζόνων Ἰδρυμάτων καὶ Ἐφορειῶν, ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος, ὁ Ἀρχιμ. Ἀνδρέας Σκρίμα καὶ ὁ Ἀρχιμ. Ἰωάννης, Ἐξαρχος τοῦ Παναγιῶτου Τάφου.

Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια, ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Πατριάρχης, μνησθεὶς ὅτι τὴν 25ην Μαΐου ἡ Α. Μακαριότης ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Γενικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Συνελεύσεως τῆς Ἐκκλησίας Αὐτοῦ ὡς Ἀρχιεπίσκοπος Βουκουρεστίου, Μητροπολίτης Οὐγγροβλαχίας καὶ Πατριάρχης Ρουμανίας, ἀνέδραμεν εἰς τὴν διαρρεύσασαν 20ετίαν, περιέγραψε τὸ παρὰ τῆς Α. Μακαριότητος καὶ τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Θρόνου Αὐτῆς ἐπιτελεσθὲν μέγα καὶ σπουδαῖον ἔργον, συνεχάρη Αὐτὴν ἐπὶ τῇ ἐπιτηριδί ταύτῃ καὶ ἠύχθη Αὐτῇ μακρότητα ἡμερῶν καὶ τὴν ἀπὸ Θεοῦ ἐνίσχυσιν, ἵνα προάγῃ τὸ ἱερόν Αὐτοῦ ἔργον.

Ἀπήντησεν ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ρουμανίας, εὐχαριστῶν διὰ τὴν φιλοξενίαν καὶ διαγράψας τοὺς δεσμοὺς τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας μὲ τὸν Οἰκουμηνικὸν Θρόνον.

Μετὰ μεσημβρίαν ἡ Α. Μακαριότης, μετὰ τῆς συνοδείας Αὐτῆς καὶ τῆς Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπείας, ἐπισκέφη τὸ Μουσεῖον Ἀγίας Σοφίας καὶ τὸ Σουλτᾶν Ἀχμέτ, τὴν Μονὴν τῆς Χώρας καὶ τὸ Ἱερόν Ἀγίασμα τῶν Βλαχερονῶν, τὸ δὲ ἐσπέρας ἐγένετο σύσκεψις ἐπὶ τῶν ἀπασχολούτων τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν προβλημάτων καὶ τῆς ἐπὶ θύρας Πανορθόδοξου Ἐπιτροπῆς πρὸς μελέτην αὐτῶν, καθ' ἣν ἐξεδηλώθη πλήρης ὁμοφωνία ἐπὶ τῆς γενικῆς γραμμῆς χειρισμοῦ τῶν κοινῶν χριστιανικῶν ζητημάτων καὶ ἐξεφράσθησαν καὶ πάλιν ἡ χαρὰ καὶ αἱ εὐχαριστίαι ἀμοιβαίως ἐπὶ τῷ ἱστορικῷ τούτῳ γεγονότι τῆς ἐπισκέψεως τῆς Α. Μακαριότητος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Καθ' ἃ γράφει τὸ περιοδικὸν τοῦ Πατριαρχείου Μόσχος εἰς τὸ ἀρτιληφθὲν φύλλον τοῦ Φεβρουαρίου 1968, τὴν 10 Δεκεμβρίου 1967 εἰς τὸν ἱερόν Ναόν τῆς Ἀγίας Τριάδος τῆς ἐν Λένινγκραντ Λαύρας τοῦ Ἀλεξάνδρου Νέφσκυ ἐγένετο ἡ χειροτονία εἰς ἐπίσκοπον τοῦ Τόκιο καὶ Ἰαπωνίας τοῦ ἀρχιμανδρίτου Νικολάου (Σαΐάμα), ἀρχηγοῦ τῆς ἐν Ἰαπωνίᾳ Ρωσικῆς Πνευματικῆς Ἀποστολῆς. Τῆς τελετῆς τῆς χειροτονίας προσέτη ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Λένινγκραντ καὶ Νόβγκοροντ κ. Νικόδημος, συνιερουργούντων ἑπτὰ Ἀρχιερεῶν.

Ὁ νεοχειροτονηθεὶς ἐπίσκοπος κ. Νικόλαος, κατὰ κόσμον Πέτρος Σαΐάμα, ἐγεννήθη τὸ 1914 εἰς τὴν Φορμόζαν, ὅπου ὑπηρέτει ὁ πατὴρ του. Ἐτελείωσε τὸ Ὀρθόδοξον Σεμινάριον τοῦ Τόκιο καὶ ἀκολούθως συνέχισε τὰς σπουδὰς του εἰς τὴν ἐν Νέα Ὑόρκῃ Ἐκκλησιαστικὴν Σχολὴν τοῦ Ἁγίου Βλαδιμήρου, ἐξ ἧς ἀποφοίτησε τὸ 1959. Τὸν Ὀκτώβριον 1956 ἐχειροτονήθη εἰς Διάκονον ἐν Νέα Ὑόρκῃ, τὸν δὲ Νοέμβριον τοῦ ἴδιου ἔτους εἰς Πρεσβύτερον. Πρὸ τῆς ἐπανόδου του εἰς τὴν Ἰαπωνίαν παρέμεινεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ ἔν καὶ ἡμισυ ἔτος. Τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1961 ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἰαπωνίαν. Τὴν 1 Σεπτεμβρίου 1962 ἐκάρη μοναχὸς εἰς τὴν ἐν Ζαγκόρσκ Λαύραν τοῦ Ἁγίου Σεργίου, τὸ δὲ 1966 προεχειρίσθη εἰς ἀρχιμανδρίτην ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Λένινγκραντ κ. Νικόδημου.

Ὁ Ἐπίσκοπος Τόκιο καὶ Ἰαπωνίας κ. Νικόλαος ἐπώλησε τὴν ἀκίνητον περιουσίαν του εἰς τὴν πόλιν Ἰοκογκάρια καὶ ἠγόρασε κτῆμα 5 χιλιάδων τετραγωνικῶν μέτρων, 70 χιλιόμετρα μακρὰν τοῦ Τόκιο, ὅπου ἔκτισεν ἡδη μικρὸν ναὸν καὶ προτίθεται νὰ ἰδρύσῃ προσεχῶς γηροκομεῖον καὶ ὀρθόδοξον μοναστήριον.

—Τὴν 2 παρελθόντος Δεκεμβρίου συνεπληρώθησαν 100 ἔτη ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ διαπρεποῦς Μητροπολ. Μόσχας Φιλαρέτου (1782 - 1867), ὁ ὁποῖος ἐθεμελίωσε τὴν νέαν καὶ δημιουργικὴν ρωσικὴν θεολογίαν διὰ τῆς ἀναβιώσεως τῶν καλυτέρων παραδόσεων τῆς ἐποχῆς τῶν Πατέρων. Οὗτος θεωρεῖται μέχρι σήμερον ὡς ὁ κατ' ἐσοχὴν «Ρώσος θεολόγος», ὁ ὁποῖος ἔθεσε τὰς βάσεις τῆς χειραφεσίας τῆς ρωσικῆς θεολογίας ἀπὸ τὴν δυτικὴν ἐπίδρασιν καὶ ἐδημιούργησε τὴν καθαυτὴ Ρωσικὴν Σχολὴν ὀρθοδόξου θεολογίας. Ὁ Μητροπολίτης Φιλάρ-

ρετος είναι γνωστός κυρίως ως ὁ ἰδρυτής τῆς ρωσικῆς βιβλικῆς Ἐπιστήμης καὶ ὡς ἔξοχος ὁμιλητής.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ αὐτῇ εἰς τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν Μόσχας ἤνοιξεν ἔκθεσις, παρουσιάζουσα τὴν ζωὴν καὶ τὴν δρᾶσιν τοῦ Μητροπολίτου Φιλαρέτου.

— Τὴν 13 τοῦ παρελθόντος Δεκεμβρίου ἡ Θεολογικὴ Ἀκαδημία Μόσχας ἀπένευεν εἰς τὸν ὑφηγητὴν τῆς Βασιλείου Δ. Σάρυσεφ τὸν ἐπιστημονικὸν τίτλον magister διὰ τὴν διατριβὴν του «Τὸ δογματικὸν περιεχόμενον τῶν κηρυγμάτων τοῦ Μητροπολίτου Μόσχας Φιλαρέτου».

— Τὴν 26 τοῦ παρελθόντος Δεκεμβρίου ἡ Θεολογικὴ Ἀκαδημία Μόσχας ἀνηγόρευσε τὸν καθηγητὴν τῆς πρωθιερέα Ἀλέξανδρον Α. Βετέλεφ διδάκτορα αὐτῆς διὰ πεντάτομον ποιμαντικὴν μελέτην του. Ὁ Βετέλεφ ἐτελείωσε τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Καζάν τὸ 1917, τὴν Νομικὴν Σχολὴν Σεβαστουπόλεως τὸ 1923 καὶ τὴν Παιδαγωγικὴν Σχολὴν Μόσχας τὸ 1928.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Εἰς συνέντευξίν του πρὸς τὴν θρησκευτικὴν ἐφημερίδα «Πραβοσλάβιε» (φύλλον 25 τῆς 28 Μαρτίου 1968), ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης τῶν Σέρβων κ. Γερμανὸς ἀναφέρει τὰ κυριώτερα προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἐθίγησαν τὴν 22 Μαρτίου ἐ.έ. κατὰ τὴν συνάντησιν αὐτοῦ καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἱεράς Συνόδου μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς γιουγκοσλαβικῆς κυβερνήσεως κ. Μίκα Σπίλιακ.

Εἰς τὴν ἐρώτησιν ποῖα εἶναι τὰ σπουδαιότερα ἐκκρεμῆ προβλήματα, ὁ Μακαριώτατος ἀπήντησε: «Ταῦτα εἶναι πολλά. Θὰ ἀναφέρω μόνον μερικά. Ἐν ἑκ τούτων εἶναι λ.χ. τὸ ζήτημα τῆς λήψεως ἀδειῶν ἐπισκευῆς τῶν κατοστραμμένων καὶ ἀνεγέρσεως νέων ναῶν. Ἐκτὸς τούτου, ὑπάρχει μὲν γὰρ ἀριθμὸς ναῶν, οἱ ὁποῖοι ἤρχισαν μὲν νὰ κτίζωνται πρὸ τοῦ πολέμου, ἀλλὰ δὲν ἀποπερατώθησαν. Μεταξὺ αὐτῶν τὴν κεντρικὴν θέσιν κατέχει ὁ ἐν Βελιγραδίῳ ἱ. Ναὸς τοῦ Ἁγίου Σάββα, ὁ ὁποῖος ἔχει ἰδιαιτέραν σημασίαν δι' ὁλόκληρον τὸν λαὸν μας, διότι ἐσχεδιάσθη ὄχι μόνον ὡς οἶκος προσευχῆς μιᾶς πόλεως μὲ ἐν ἑκατομμύριον κατοίκους, ἀλλὰ καὶ ὡς μνημεῖον τὸ ὁποῖον ὁλόκληρος ὁ λαὸς μας ἀνεγείρει ἀπὸ εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν μεγαλύτερον τοῦ Ἁγίου καὶ πατέρα τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ του. Οὗτος ἐκτίσθη ἤδη εἰς ὕψος 12 μέτρων καὶ τοιοῦτοτρόπως τῶρα ὀρθοῦται ὡς βαρεῖα ἐπίπληξις τῆς γενεᾶς μας καὶ τὸ ἐρώτημα: Ἐλησμονήσαμεν ἄραγε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ποτὲ δὲν πρέπει νὰ λησμονηθῆ; Οὕτως αἰσθανόμεθα τὸ ζήτημα αὐτό».

Εἰς ἄλλην ἐρώτησιν ὁ Μακαριώτατος ἀπήντησεν, ὅτι αἱ διάφοροι μεταπολεμικαὶ νομισματικαὶ μεταρρυθμίσεις ἐξησθένησαν πολὺ ὅλα τὰ ἐκκλησιαστικὰ ταμεῖα καὶ ὅτι εἰς πολλὰ μέρη δὲν ἐφηρμόσθη ὀρθῶς ὁ Νόμος περὶ ἐθνικοποιήσεως καὶ ἀγροτικῆς μεταρρυθμίσεως.

Ἀπαντῶν εἰς ἄλλην ἐρώτησιν, ὁ Μακαριώτατος εἶπεν, ὅτι ὁ Νόμος ἐπιτρέπει εἰς τὰ παιδιά καὶ τοὺς νέους νὰ παρακολουθοῦν τὴν διδασκαλίαν τῶν θρησκευτικῶν, ἀλλ' ὅτι εἰς τὴν ὑπαιθρον εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἀσκεῖται πίεσις ἐπὶ τῶν παιδιῶν ἢ τῶν γονέων των, λόγῳ τῆς παρακολουθήσεως τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν. Ἐπίσης, εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἀπαγορεύεται εἰς τὸν ἱερέα ἢ εἰσὸδος εἰς τὰ νοσοκομεία, τὰ γηροκομεία, τὰ σωφρονιστήρια κτλ., πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν θρησκευτικῶν καὶ πνευματικῶν ἀναγκῶν τῶν ἐκεῖ πιστῶν.

Εἰς τὴν ἐρώτησιν ἂν ἐγένετο λόγος καὶ περὶ τῆς ἀνακηρύξεως ὡς αὐτοκεφάλου «τῆς ἐν Μακεδονίᾳ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας», ὁ Μακαριώτατος ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς: «Ναί' ἔγινε λόγος καὶ περὶ τοῦ προβλήματος αὐτοῦ. Ἡμεῖς θεωροῦμεν τὸ ζήτημα αὐτὸ οἷον εἶναι. Πρόκειται περὶ καθαρῶς ἐσωτερικοῦ προβλήματος τῆς Ἐκκλησίας μας. Ταῦτοχρόνως τοῦτο ἀφορᾷ καὶ ἀπάσας τὰς λοιπὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας, λόγῳ τῆς κανονικῆς μας ἐνότητος μετ' αὐτῶν. Αἱ δυσχέρειαί ἔγκεινται εἰς τὸ γεγονός, ὅτι διὰ τὸν τύπου ἢ κατ' ἄλλον τρόπον προσδίδεται εἰς ὁλόκληρον τὸ πρόβλημα αὐτὸ πολιτικὸν χρῶμα. Ἐδῶ δὲν ὑπάρχει κανὲν στοιχεῖον πολιτικῆς φύσεως. Ἡμεῖς ὀφείλομεν καὶ εἰμεθα ὑπεύθυνοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ,

νὰ φυλάττωμεν τὴν τάξιν καὶ τὴν ὀργάνωσιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Εἰς τὸ ζήτημα τῶν ἱερῶν κανόνων οὐδεὶς συμβιβασμὸς χωρεῖ, ὅπως καὶ εἰς τὸ ζήτημα τῶν δογμάτων. Ὅταν ἐνεφανίσθη παρομοία περίπτωσις εἰς τὰ πλαίσια τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ἐκκλησίας μας, ὑπῆρξαν ἀποφασιστικοὶ καὶ ἐνηργήσαμεν κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνες. Καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Σερβικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας δὲν ἠδύνατο νὰ ἐνεργήσῃ διαφόρως. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θέλομεν εἶναι, νὰ μὴ προσδίδεται εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ πολιτικὸς χαρακτῆρ καὶ νὰ μὴ παρουσιάζεται ὡς τοιοῦτον εἰς τὸν λαὸν διὰ τοῦ τύπου, τοῦ ραδιοφώνου κ.ο.κ.».

— Τὴν Κυριακὴν, 17 Μαρτίου 1968, εἰς τὸν ἐν Κάρλοβτσιτς τοῦ Σρέμ ἱερὸν ναὸν ἐξεργάγη καπνογόνος βόμβα καθ' ἣν ὥραν ἀνεγινώσκετο τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως. Οὐδεὶς τῶν ἐκκλησιαζομένων ἐτραυματίσθη, ὅπερ ὀφείλεται εἰς θαῦμα τοῦ Θεοῦ. Τὸ γεγονός αὐτὸ εἶναι πράγματι ἀνεπρόσμενον, διότι τοιοῦτόν τι δὲν συνέβη μεταπολεμικῶς εἰς ὀρθοδόξους ναοὺς τῆς Γιουγκοσλαβίας.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἡ Α. Ἀγιότης ὁ Πάπας Παῦλος Στ', ὁμιλῶν ἐνώπιον χιλιάδων προσκυνητῶν ἐν τῇ βασιλικῇ τοῦ ἁγ. Πέτρου, ἀνηγγεῖλεν ἐπισημῶς, ὅτι τὸν προσεχῆ Ἀύγουστον θὰ μεταβῇ εἰς Κολομβίαν, ὅπως μετάσχῃ τοῦ εἰς Βογοτᾶ συνερχομένου διεθνοῦς Εὐχαριστιακοῦ Συνεδρίου.

— Περὶ 500 δημοσιογράφοι ἐκ 35 χωρῶν, λαϊκοὶ καὶ κληρικοί, θὰ συνέλθουν ἐν Βερολίνῳ διὰ τὸ 8ον συνέδριον τῆς Διεθνοῦς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐνώσεως Τύπου ἀπὸ 2ας μέχρι 8ης Ἰουλίου. Τὸ θέμα τοῦ συνεδρίου θὰ εἶναι «Ὁ μεταβαλλόμενος τύπος ἐντὸς τοῦ μεταβαλλομένου κόσμου».

— Ὁ νέος Πατριάρχης τῶν Μελιχιτῶν τῆς Ἀντιοχείας Μάξιμος Ε' Χακίμ ἐπεσκέφθη διὰ πρώτην φορὰν τὸν Πάπαν Παῦλον Στ'.

— Ὁ τέως διευθυντὴς τῆς ἐν Ρώμῃ ρωμαιοκαθολικῆς «ἐλληνικῆς θεολογικῆς σχολῆς» γάλλος βενεδικτίνος θεολόγος Emmanuel Lanne ἀνομάσθη ἀρχιμανδρίτης.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἐπὶ τὴν αἰγίδα τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Βατικανοῦ «Δικαιοσύνης καὶ Εἰρήνης», ὀργανώθη ἐν Βηρυτῶν συνέδριον περὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῶν λαῶν, τοῦ ὁποῖου μετέσχον τριάκοντα λαϊκοὶ ἔμπειροι περὶ τὰ οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ προβλήματα, δέκα πέντε ἐκπρόσωποι διεθνῶν ὀργανώσεων ὡς τῆς Οὐνέσκο, τῆς διεθνοῦς τραπέζης καὶ ἄλλων ὀργανισμῶν τοῦ ΟΗΕ, ἕξ θεολόγοι, ὡς καὶ μέλη τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς ἀνωτέρου μνημονευθείσης ἐπιτροπῆς τοῦ Βατικανοῦ. Σκοπὸς τοῦ συνεδρίου ἦτο ἡ μελέτη τοῦ ἔργου καὶ ἡ χάραξις τοῦ προγράμματος τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῶν λαῶν.

— Εἰς τὸ ἐν Ρώμῃ Γρηγοριανὸν Πανεπιστήμιον διακόσιοι ἐρμηνευταὶ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, Ρωμαιοκαθολικοὶ, Προτεστάνται καὶ Ἰσραηλιταί, ἕξ 25 χωρῶν, συνεκρότησαν τὸ 4ον διεθνὲς συνέδριον ἐρμηνευτικῆς τῆς Π.Δ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Συνοδικὸν Δικαστήριον

Κλητήριον Ἐπίκριμα

[2]

Πρὸς

τὸν Ἀρχιμανδρίτην Χρυσόστομον Καλογερέαν
(ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλεῖσαι νὰ ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῇ 19 Ἰουνίου ἡμέρᾳ Τετάρτῃ καὶ ὥρα 9 π.μ. ἐν τοῖς γραφείοις τῆς Ἱεράς Συνόδου.

δου, ὁδὸς Φιλοθέης 19, ὅπως δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι.

Προσπεδηλοῦμέν σοι, ὅτι ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῇ ὡς ἄνω ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ, θέλεις δικασθῆ ἑρῆμην, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 122 τοῦ Νόμου 5383/32 «περὶ Ἑκκλησιαστικῶν Διαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτοῦ διαδικασίας».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 8ῃ Μαΐου 1968

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

† Ὁ Πατρῶν ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Λαζαρίδης

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 47 ἐδάφ. 2 πρ. γ' τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων νομοθετικῶν διαταγμάτων, προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Ἁγίου Νικολάου Χαλανδρίου ὑπαρχούσης κενῆς θέσεως ἐνὸς τακτικοῦ Ἐφημερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα τῆς ἀμέσου κατωτέρας κατηγορίας, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρῦξεως ἐν τῇ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα πιστοποιητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 27ῃ Μαΐου 1968

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἐδέσσης καὶ Πέλλης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν Ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Ἁγίου Νικολάου Ἀγίας Φωτεινῆς, 2) Ἁγίου Δημητρίου Ἀετοχωρίου, 3) Ἁγίου Νικάνδρου Ἀριδαίας, 4) Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου Ἀχλαδοχωρίου, 5) Ἁγίου Ἀθανασίου Ἀψάλου, 6) Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Βορειοῦ, 7) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Γαρεφείου, 8) Ἀναλήψεως τοῦ Σωτῆρος Δωροθέας, 9) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Θηριοπέτρας, 10) Ἁγίου Νικολάου Καισαριανῶν, 11) Ἁγίου Νικολάου Κρώμνης, 12) Ἁγίου Ἀθανασίου Λειβαδίτης, 13) Ἁγίου Νικολάου Λεπτοκαρυῆς, 14) Ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου Λουτρακίου, 15) Ἁγίων Πάντων Λουτροχωρίου, 16) Ἀγίας Μαρίνης Μαρίνης, 17) Ἁγίου Νικολάου Μεγαπλατάνου, 18) Ἁγίου Γεωργίου Νέου Μυλοτόπου, 19) Ἁγίου Νικολάου Ὁρμης, 20) Ἁγίων Ἀναργύρων Περικλείας, 21) Ἁγίου Δημητρίου Πολλῶν Νερῶν, 22) Ἁγίου Δημητρίου Ποντοχωρίου, 23) Ἁγίου Ἡλιοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ, 24) Ἁγίου Γεωργίου Ριζοχωρίου, 25) Ἁγίου Γεωργίου Σαμαρίου καὶ 26) Ἁγίου Νικολάου Σαρακηῶν, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρῦξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Ἐδέσῃ τῇ 25ῃ Μαΐου 1968.

† Ὁ Ἐδέσσης καὶ Πέλλης ΚΑΛΑΙΝΙΚΟΣ

Ἱ. Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 46 τοῦ Ἀν. Νόμου 2200/40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων», προκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν χρεούσαν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου

τῆς ἐνορίας Ἑλληνοπύργου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖά μας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ αὐτοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικά ἔγγραφα τῶν προσόντων αὐτῶν προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου διὰ τὴν ὡς ἄνω ἐνορίαν.

Ἐν Καρδίτῃ τῇ 10ῃ Μαΐου 1968

† Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 46 τοῦ Ἀν. Νόμου 2200/40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», προσαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς χρεουσῶν θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν ἐνοριῶν: 1) Ἀναγωγίου, 2) Σταυροῦ (Φαρσάλων), 3) Κάτω Κτημένης, 4) Δροσάτου, 5) Ρώσση-Πετρίλου, 6) Κρουονερίου, 7) Μικροῦ Εὐδιδρίου καὶ 8) Ἁγίου Βησσαρίου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα μας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ αὐτοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικά ἔγγραφα τῶν προσόντων αὐτῶν, προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου διὰ τὰς ὡς ἄνω ἐνορίας.

Ἐν Καρδίτῃ τῇ 29ῃ Μαΐου 1968

† Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἱ. Μητρόπολις Θηβῶν καὶ Λεβαδείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 47 ἐδάφ. 2 τοῦ Α. Ν. 2200/1940 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων νομοθετικῶν διαταγμάτων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρῦξεως εἰς τὸ Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν εἰς τὴν Ἱεράν ἡμῶν Μητρόπολιν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά πρὸς κατάληψιν τῶν κατωτέρω χρεουσοῦσιν θέσεων: 1) Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου Ὁρχομενοῦ, 2) Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ἀκοντίου, 3) Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου Ἀναλήψεως, 4) Ἱ. Ναοῦ Εἰσοδ. Θεοτόκου Ἀραχώβης, 5) Ἱ. Ναοῦ Ἀναλήψεως Σωτῆρος Ἀσπρῶν Σπιτιῶν, 6) Ἱ. Ναοῦ Προφ. Ἡλία Δαυλείας, 7) Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου Ἐλικῶνος, 8) Ἱ. Ναοῦ Κοιμ. Θεοτόκου Εὐαγγελιστρίας, 9) Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου Κοραναίας, 10) Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου Κουκοῦρων, 11) Ἱ. Ναοῦ Γεν. Θεοτόκου Μαυρογείας, 12) Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Μαυρονερίου, 13) Ἱ. Ναοῦ Κοιμ. Θεοτόκου Ὁρχομενοῦ (β' θέσις), 14) Ἱ. Ναοῦ Ἀγίας Παρασκευῆς Πλατανακίου, 15) Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Προσηλίου καὶ 16) Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος Καρπαρελλίου.

Ἐν Λεβαδείᾳ τῇ 11ῃ Μαΐου 1968

† Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» Ἀναγκαστικοῦ Νόμου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τοῦ Ἐφημερίου τοῦ ἐν Καλῷ Χωρίῳ Σητείας Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρῦξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι Ἐφημέριοι τοῦ ὡς ἄνω Ἱεροῦ Ναοῦ.

Ἐν Ἱεραπύτῃ τῇ 17ῃ Μαΐου 1968

† Ὁ Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας ΦΙΛΟΘΕΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ρεθύμνης καὶ Ἀδλοποτάμου

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀ.θ.ρ.οῦ 46 τοῦ Α.Ν. 2200/1940» ἀπερὶ Ι.Ν. καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν χηρεύουσαν θέσιν τοῦ τακτικοῦ Ἐφημερίου τῆς Ἑνορίας Ι.Ν. Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος Κοῦμων Ρεθύμνης, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα ἡμῶν τὰ ὑπὸ τοῦ ἀ.θ.ρ.οῦ 48 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἔνω Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικά τῶν προσόντων αὐτῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίω διὰ τὴν ὡς ἔνω Ἑνορίαν.

Ἐν Ρεθύμνῃ τῇ 18ῃ Μαΐου 1968

Ὁ Μητροπολίτης—Τοποτηρητής

† Ὁ Λάμπης καὶ Σφακίων ΙΣΙΔΩΡΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Ἰωάννου Καρμίρη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ὁρθοδοξία καὶ Παλαιοκαθολικισμός. Τεύχος Β'. Ἡ Ἐκκλησιολογία παρὰ τοῖς Παλαιοκαθολικοῖς. Ἀθῆναι 1967 (Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Θεολογίας» τ. ΛΗ' 1967) σ. 80.

Ὁ ἀκάματος σ. χαρίζει τῇ Ἑλληνικῇ Ὁρθοδόξῳ Συμβολικῇ Γραμματεῖα τὴν μετὰ χειρὸς Μελέτην, ἀποτελοῦσαν ἅμα Εἰσήγησιν δι' ἐπικείμενον θεολογικὸν διάλογον μετὰ Παλαιοκαθολικῶν καὶ Ὁρθοδόξων. Ἐν τοῖς Προλεγομένοις ἐξετάζονται αἱ κύρια διαφορὰ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, ἡμετέρας καὶ Παλαιοκαθολικῆς. Ἐκτενέστερον ἐκτίθεται ἡ «Ἐννοια καὶ ἡ φύσις τῆς Ἐκκλησίας», ἡ «Διοργάνωσις καὶ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας» κατὰ τοὺς κυριωτέρους ἐκπροσώπους τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τέλος ἐν τοῖς «Ἐπιλεγόμενοις» ὑποδεικνύονται τὰ κύρια καὶ οὐσιωδέστερα σημεῖα τῶν διαφορῶν, ὡς καὶ τὰ σημεῖα, πρὸς τὰ ὁποῖα πρέπει ἡ ἀποφίσις τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας μετὰ σταθερότητος νὰ ἐπισημανθῇ, ὥστε τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ διεξαχθησομένου διαλόγου νὰ καταστῇ ὠφέλιμον δι' ἀμφοτέρας τὰς Ἐκκλησίας πρὸς πραγματοποιήσιν ποτε τοῦ κοινῆς πόθου τῆς ἐνώσεως.

Κ. Γ. Μ.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐπισκόπου Διονυσίου Κ. Κυράττου, Μητροπολίτου Δράμας, Ἡ συμβολὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὰ Γράμματα καὶ τὰς Τέχνας. Ἐν Δράμῃ 1968, σελ. 31.

Ἀλεξάνδρου Γ. Καντῶνη, Μητροπολίτου Νεαπόλεως, Φιλίππων καὶ Θάσου, Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, Καβάλα 1968, σελ. 32.

Ἀρχιμ. Νικοδήμου Ε. Ἀναγνώστου, πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μυτιλήνης, Ἡ χαρμολύπη τοῦ Σταυροῦ. Μυτιλήνη 1968, σελ. 288.

Ἀνδρέου Στυλ. Ἀξιωτάκη, θεολόγου—καθηγητοῦ, Τὸ ὑπερπέραν καὶ ἡ μέλλουσα κρίσις. Ἀθῆναι 1968, σελ. 30.

Κωνσταντίνου Ι. Σακελλάρη, καθηγητοῦ, Ἡ ὑπὸ τοῦ Eduard Spranger ἀξιολόγησις τῶν ἐπιδιώξεων τῆς ἐκπαίδ. μεταρρυθμίσεως. Ἐκδόσις Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Ἐκπαιδευτικῶν Λειτουργῶν. Ἀθῆναι 1966, σελ. 27.

Τοῦ αὐτοῦ, Ἀγωγή πρὸς ἀνθρωπογενεσίαν. Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Γρηγόριος ὁ Παλαμάς», 1964. Θεσσαλονίκη 1965, σελ. 52.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΙΤΡΕΦΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος **ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ**

† Ὁ Τριφυλίας καὶ Σταγῶν **ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ**

† Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης **ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ**

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ναὼν Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν: Δρχ. 50, 75, 100 ἐτησίως.
Λοιπῶν Ναῶν Ἐπικρατείας: 30 ἐτησίως
Ἐξωτερικοῦ: δολάρια 3.
Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ» Δρχ. 4.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κων. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, Ἐκκλησία καὶ πρόδος.

Ἐόρτια Γράμματα.

Ἀρχιμ. Φρουμεντίου Νάσιου, Νικόλαος ὁ ΣΤ' Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας.

Ἐγκύκλιοι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἐπιβλητικὴ ἐορτὴ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων.

Εὐάγγελος Δ. Θεοδώρου, Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Ἡ ἀναμόρφωσις τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου.

Ἰωάν. Ε. Ἀναστασίου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Ἀνακήρυξις δύο ἐπιτίμων διδασκτρῶν ὑπὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικά χρονικά.

Προκηρύξεις.

Βιβλιοκρισίαι.

Νέα Βιβλία.

ΜΟΝΟΤΥΠΙΚΑ ΣΥΓΓΡΗΜΑΤΑ ΤΣΙΡΩΝΗ

Λένορμαν 185—Ἀθῆναι—Τηλ. 530.318

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου Δημήτριος Β. Δεσποτάκης
Λεωφόρος Ἡρώων 26, Περιστερὶ